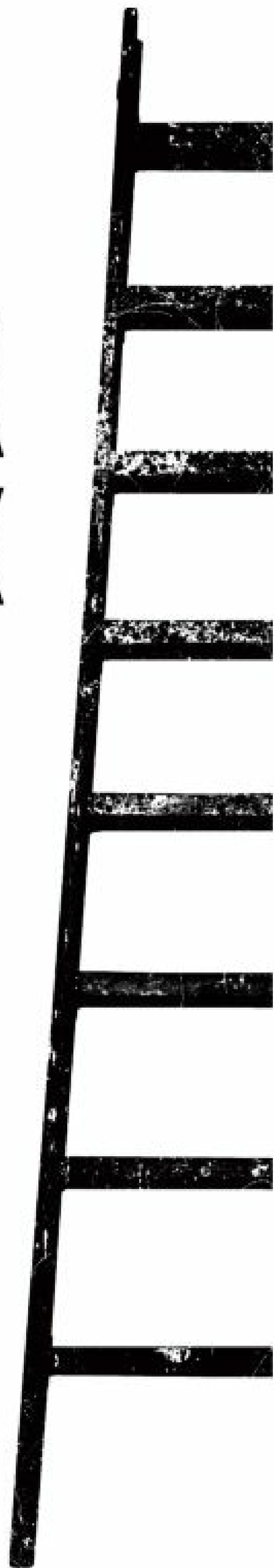

BÖDŐCS TIBOR
MEG SE KÍNÁLTAK
HELIKON

BÖDŐCS TIBOR
MEG SE KÍNÁLTAK

A kötetet szerkesztette M. Nagy Miklós

Borítófotó Lettner Krisztina
Borítóterv Tillai Tamás

Felelős kiadó Szász Zsolt
Felelős szerkesztő M. Nagy Miklós
Olvasószerkesztő Bajtai Zoltán
Műszaki szerkesztő Széplaki Gyöngyi

ISBN 978 963 479 375 5

1

Árnyalatdiplomata vagyok, nem turista. Az én gipszkartonom nyolcvan évig friss és üde, mint a Sophia Loren, mert ha olyan a megrendelő, én szárnyalok, nekem van színintelligenciám. Ha a bitumenfekete éjszaka közepén felébresztesz, én már kenem is a bármit, mert nekem a kisujjamban van a szivárvány, anyanyelvi szinten. Szép az, ami érintésre száraz, dörzsálló, légáteresztő, és ki is van fizetve.

Festettem én már mindenhol, csak a kékszakállú herceg várában nem. Mindenki engem hív, mert én nem keverek ki Ferrari-pirosat, ha óvodáról van szó, de ha kuplerájfalakra álmodunk, akkor meg nem erőltetem a Habsburg-sárgát, baszáshoz nem az megy, inkább egy kis pinás, flamingós vagy Barbie-babás pink meg jó sok bordélybordó. Bordó kell a kupiba, félhomály, meg egy skarlátvörös karmú Vanessza, és áll a répa, mint a kölni dóm.

Ha kéket kérnek, én tizenhatfélét ajánlok fel csípőből, az ultramarintól a matrózkéken át Terence Hill szemének a kékjéig. Én nem herdálom az anyagot. Ez bizalmi állás, ilyen egyszerű. De nem mindig ilyen egyszerű, tegnap például otthagytam a megrendelőt, mint Michelangelo a Medicieket, hát ne csináljunk már Krisztusból Zámbó Jimmyt! Hát álljon már meg a globális felmelegedés! Ez a szín lett megbeszélve. Ne csacsacsázzon nekem az aloéverás picsájával. Azt mondja, de hát ez epeszínű, Oszkár! Szerintem meg gekkózöld, most ez a divat Keszthelyen is, én még egyszer be nem megyek Egerszegre anyagért. A fele már megvan, a Cápa Jancsiék meg várnak, hogy menjek takarni. Mondom, csapja már félre a büszkeségét, Petronella, mert ilyen rajzfilmhercegnős neve van a csajnak, náluk festek most, de nem tudom, meddig bírom, idegi alapon.

Te meg ma kezdtél, ugye, Gyöngyi? Helló, Oszkár, Oszi. Szia! Be vagy harangozva, mondta a Pityuka, hogy jössz. Gyöngyi, ugye? Hát itt majd megismered az emberiséget, mert, tudod, a kocsmába felejteni jövünk, hisz megtapos az élet, mint a búcsúban elejtett eperfagyit a körmenet.

Minden magyar hungarikum, minden ember a világörökség része, rá fogsz itt jönni erre hamar. Figyeld majd meg a megrögzött agglegényeket, akik unalmukban a söröscímkét olvasgatják a flippergép táncoló fényében harmincévekig. Velük nincs gond, olyanok ők, mint az éjszakai buszon hagyott pulóver, de vannak kukorékoló részegek is, akiknek az igazság forró krumplija van a tenyerükben, azért hadonásznak olyan nyugtalanul, meg a kinyilatkoztatás parazsa izzik a talpuk alatt. Ők a legbalfaszabbak, mégis ők okoskodnak a legtöbbet.

Aztán van, akinek semmi sem jó. A sör nem elég hideg, a fröccs túl hideg, a tévé halk, a rádió hangos, huzat van, csukjanak már be valamit, mindenkire máshogy hat a tintorettó. Van, aki csak iszik csendben, aztán lassan beleszáll az Újszövetség, megtelik szeretettel, majd elterül, mint az Alföldön a furulyaszó. A másik viszont nem tud elaludni, egész éjjel rakosgat a garázsban, vagy az asszonyt basztatja, a gyereket idomítja, a szomszéd fenyőfájának az ágait tördeli, mert átlóg az a faág, vagy megmérgezi az utcában az ugatós kutyát, hívogatja a T-Home-ot, hogy miért nincs pornó a tévén, aztán végül megpróbálja felakasztani magát, de olyan részeg, hogy nem bír felállni a hokedlire, a padláson találják meg másnap reggel, ahogy békésen alszik.

A Magyarkodó Géza visszafoglalná Erdélyt már a negyedik stampónál, de hazamenni nem tud, az Ávós Sanyi meg azt vicsorogja, hogy fel kell állítani újra a munkásőrséget, aztán elájul és behugyozik. Siratják az elholt feleségüket, gyalázzák az élőt, nótáznak, az árnyékukkal karatéznak, és szavalják a grosicsbuzánszkit meg a franszoávijjont, azt, amelyikben Villon a nyakán érzi, hogy a segge mily nehéz, fordította Faludy György.

Az egyik acsarkodó lesz, a másik túlérzékeny, és ezek mindig megtalálják egymást. Az egyik szidja

a kormányt, a másik védi. Van, aki szidja azt, aki szidja. Van, aki védi azt, aki szidja. Az élet egy lyukas ejtőernyő, ami végül ki se nyílik! Két kisfröccsöt adjál, légy szíves, meg egy kis vodkát, a biztonság kedvéért, jó, legyen inkább nagy vodka, rábeszéltél, Gyöngyi, szép név, szia, Oszkár, Oszi.

2

Keresztül-kasul festettem én már, ha jól számolom, három rendszert, minimum. A kilencvenes években szinte végig a létrán voltam, vitt a flow, csak akkor még nem így mondtuk. Borult a rendszer, először a szocialista. Nyolcvankilenc-kilencvenben megugrott a szenteltvíz-fogyasztás, locsolták buzgón a téeszelnök- meg párttitkár-gyerekekre, -unokákra, akkor ugyanis megint a Marx-szakállú Jóisten jött az Isten-szakállú Marx helyett, de legfőképp a Disznófejű Nagyúr, a pénz, a zsozsó, annak a flow-ja.

Én a téeszben is dolgoztam, majd elmesélem, azután egy vállalkozóhoz kerültem, a Kálmánhoz, aki a belemet kihajtotta, nem volt hétvégém, nem volt szakszervezetem. A téeszben nem ilyen volt a tempó. Ott nem gondolkodtunk sztrájkon, mert az volt az alapjárat, de a kilencvenes évek elején mindenki elkezdett kaparni a pénz után, mint a kutya, amelyik elfelejtette, hova ásta el a csontot. Akkor hirtelen mindenki egy cápa BMW-ben akart meghalni negyvenévesen, szívrohamban. Úgy tűnt, a Kálmánnak sikerül is.

Olyan volt a fejük ezeknek a vállalkozóknak a sok megrendeléstől, mint egy londoni körforgalom. Én még láttam Mercedes-jel alakú fülbevalót is annak idején, meg sok ropogós, hamisított olasz bőrkabátot, meg dollárjeles pecsétgyűrűket. Ez az a korszak, amikor a szivarokat letüdőzve szívták el, mert azt hitték, úgy kell, és közben krákogtak, mint a rossz kapálógép. A Kálmán is egy kakasvérpiros kockaladából ült át egy Manhattan-szürke bálnamercibe. Építkezéseket vezényelt, kárpótlási jegyet árult, még pitbullt is tenyésztett, gondolhatod. Micsoda karrierek voltak akkor! Ahogy a kopoltyús Zaporozsec után egyszer csak ott volt alattuk a Ford kupé. Általános volt a keszonbetegség, mert az még ki sem alakult, hogy mire költsék a pénzt. Jöttek az elképzelhetetlen színű ruhák meg azok az új autók, amikben annyi lóerő dübörgött, hogy hetente meghalt valamelyik barom a zalai kanyarokban. Jöttek a diplomatatáska nagyságú első mobilok, a nyaralások olyan helyeken, amiket ki se tudtak mondani. Nem volt rá több száz évünk, hogy ez kialakuljon, hogy gyökeret verjen a pedigré. A királyok, hercegek, grófok, Keszthelyen a Festeticsek, azok nem kapartak, úgy élvezték az életet, hogy azt mi el se tudjuk képzelni: a vadászat, a könyvtár, a kaja meg a különböző szerelmi oktaéderek édességét. Egy kis tudóskodás, egy kis irodalom, ez volt a programjuk az igazi uraknak, meg tanulmányutak olykor, és közben lornyetten át nézték a magyar ugart, mint valami holdbéli tájat, ahol csak akkor kell megállni, ha kiesik a hintó kereke, de a kilencvenes évek újgazdagjai nem ilyenek voltak.

Konditerem, szolárium, kutyakozmetika: ilyesmiket kellett hirtelen festenünk a vadkapitalizmus hajnalán. Én nem jártam soha konditerembe, még csak az hiányzott volna az egész napos létrázás után. Műszak végén druzsbázni akartam, lazítani, beszélgetni, udvarolni a csaposlányoknak, nem beszarni a súlyzók alatt.

Az egerszegi kuplerájba is új színek kellettek a rendszerváltáskor, és teljes nyílászárócsere, új bútorok, de a kurvák maradtak, ahogy a közéletben is. Tudod, Gyöngyi, olyan ez a mi demokráciánk, mint amikor lecserélik a poharakat gösszeresre, de továbbra is borsodit csapolnak belé.

Volt ám kavarodás ott az elején. Egyszer a volt egerszegi tanácselnöknél kellett S. O. S. kifesteni a gyerek szobáját, mert benácult a szemük fénye. Le kellett kenni a horogkereszteket, amiket a falra rajzolt a hülyegyerek. Régi kommunista család voltak. A gyerek nagyapja is ott állt a szája sarkában egy soha el nem hamvadó cigivel, amit még Lenin gyújtott meg, és ott siránkoztak, hogy mi lesz itt, mi lett ebből a gyerekből? Mi, hát amit megérdemeltetek, mert nehogy azt higgyétek, hogy a Sztálin Jóskátok vagy a csókos szájú Brezsnyevetek egy fikarcnyit is különb volt, mint az a bukott osztrák

festő a bajuszkájával. Szóval reggel még az SS-feliratokat festettük át, délután már a vörös csillag helyét tüntettük el a megyeházáról. És akkor páran itt elkezdtek nekem zsidózni a kocsmában is, hogy így a zsidók, meg úgy a zsidók. Jól van, gondoltam, mondják csak, erősödik a demokrácia tüdeje. Ez a szabadság, nem?

És kilencvenben mennyi, de mennyi pártirodát átfestettünk! Itt festőre mindig szükség lesz, mert mindig jönnek az új színek, mert minden korszaknak megvan a színe. Most nagyon megy a magenta például, meg a narancs, de mikor a trafikok fosbarnáját meglátom, hát az olyan nekem, mintha kést forgatnának a szívemben. Majd megunják ezeket is, és akkor jövök megint én az ecsetjeimmel.

3

Dolgoztam a Kálmánnál, benne voltunk a kilencvenes évek sűrűjében, és volt olyan időszak, mikor annyit kerestünk, hogy mindennap a Bárányban vacsoráztunk, és akkor már meg is reggeliztünk, mert addig mulattunk a Télikertben, míg ránk nem virradt. Ott, az Arany Bárányban találkoztam a Királlyal. Én mondjuk nem voltam és nem vagyok oda a dalaiért, de ez emlékezetes eset volt. Szóval iszogatunk a Bárányban, és egyszer csak megjelenik a Zámbó Jimmy. Kilencvenhárom körül lehetett. A sportcsarnokban valami tévéfelvétel volt. Ünnepelte az ország, hogy a Lagzi Lajcsi betöltötte a két mázsát, vagy valami ilyesmi, aztán a csepeli fejedelem és az udvartartása a Bárányban szállt meg, de alvás nem sok volt, persze.

Eleve úgy kezdődött, hogy a Király akart egy négert, csak hogy legyen ott egy néger. Ilyen Amerika-mánia volt akkor még. Az is újdonságnak számított, hogy baseballütő, vagy hogy dobozos sör. Mobiltelefon még nem nagyon volt, de válltömés az orrba-szájba, Vlagyivosztoktól Kőszegig, Kőszegtől Las Vegasig. Ez volt a kilencvenes évek eleje: Kisgazdapárt, Dallas, Tetrisz, névjegykártya, lilazakó, kénezetlen demokrácia, válltömés. Aztán a Kálmán szerzett négert, neki nem létezett lehetetlen. Behozta a nigériai sebészt Ebergényből, aztán ott vigyorgott az a bakelitfekete doktor Fakum Maki, mert itatták, mint a falusi állatorvost, az meg nem volt hozzászokva, ezért már a második pohár édes BB-től esőtáncot járt. Megszerették itt Zalában a Fakum Makit, pedig itt mikor az első néger kosárlabdázót meglátták a Zetében, azt kiabálta az egész sportcsarnok, hogy ebola, ebola. Ehhez képest Fakum Maki köztiszteletben állt. Hát a piát nem bírta, nem volt neki hozzá enzimje, de a király bírta, ivott a Maki helyett is. Háromdecinként kérte a viszkit a Jimmy, gleccsernyi jéggel, de a jeget tette is be egyből herére, mert négyesével kapkodta a potencianövelőt, oktávonként egyet. Akkor jelent meg itthon a Viagra, azt hitte csórikám, olyan, mint a C-vitamin, hogy majd kicsorog belőle. Izzottak a heréi, mint a paksi turbinák. Jegelni kellett, mint a hullákat. De jólesik ez a fröccs, az anyám hétszentségit, honnan való ez a bor? Üt, mint a toronyóra!

Szóval ilyen herére a jeget módon barbárkodtak ott a Jimmyék a Bárányban. Összetrombitálták a megye összes kurváját, mi meg csak pislogtunk. Nagyobb tánc volt, mint az Aretha Franklin temetésén. Aztán kerestettek az őszi avarban a csácsi erdész idomított kocájával szarvasgombát, mert azt kívánt őfelsége, és első és utolsó Jimmy hajnaltájt kitalálta, hogy orgonán akar játszani, de nem a főbejáraton távoztak, hanem ki kellett bontanunk neki a falat, mert ott óhajtott kimenni az uralkodó, nem az ajtón, ahogy a földi halandók, és nem volt apelláta, hiába mentegetőzött a portás bácsi, hogy nincsen kőműves ilyenkor. Azt üvöltözte a Király, hogy neki a Tasnádi Peti hozott dobermannkölyköket Floridából, hát megcsináltuk neki mi, grátisz: úgy, ahogy voltunk, makkos cipőben kivertük a falat. Aztán ki kellett nyitni neki az olajúti templomot, de ahhoz meg fel kellett ébreszteni a plébánost, szegényt. Ott remegett a sekrestyében zakatoló szívvel a Timót atya, mert őt még elvitte az ÁVO ötvenegyben. Csengőfrásza volt a Timótnak. És ahogy ott ültek a martini áztatta, bukott angyalok, az utolsó Zámbóházi meg félmeztelenül, hét pecsétgyűrűs manccsal, ájtatos gengsztermosollyal orgonált nekik, hát a zenészei szerint akkor énekelte legszebben a Jimmy azt, hogy *Egy jó asszony mindent megbocsát…*

4

Ha megkérdezik tőlem, ki vagyok, én csak azt mondom: Oszkár, tisztelettel, tőlem színes a világ. Nem így indultam, de ez lettem, így estem, így puffantam. Annak idején a rajztanárom, a Tóni bácsi szólt finoman a szakközépben, már a legelső órán, hogy Oszikám, drága, maga festőművésznek született, tossza meg a ló! Tényleg, ha akartam, bal lábbal lerajzoltam én a jachton pucsító Claudia Schiffert, a jobbal meg a Csauseszku házaspár kivégzését. Ja, te arra a kivégzésre nem is emlékezhetsz, mert még meg se születtél, Gyöngyike, de én láttam a tévében, a Panorámában. Te, az olyan volt, mint egy birkaherélés a sándorházi faluvégen. Cukorspárgával kötözték meg őket! Viszont a Szaddám Huszeint már te is láthattad. Az meg úgy bújt elő abból a krumplisveremből a CNN-en, mint akihez megjöttek a fináncok, pont akkor, mikor főzi a napfény ízét, titokban.

Na szóval mondta a Tóni bácsi, hogy jelentkezzek a képzőre. Be is adtam, csak éppen a felvételi előtt bekrepáltam, meg még be is rosáltam, mert négy percig a klinikai halálban pihentem. A bátyám leszerelő bulija volt a hegyen, akkor még két év volt a katonaság, aztán úgy ittam ott a négyhetes murcit abban a buliban, ahogy a csillag megy az égen, mintha fizetnének érte készpénzben. Aztán egyszer csak megszédültem a pincegádorban, és bekúrtam a fejemet az otellós hordóba. Az lett az én végzetem, az én Tysonom. Ott találtak meg vérbe fagyva, befosva. A mentőben meg meghaltam, mert alig tudott haladni az a kurva mentő, rossz volt a hegyi út, széjjelbaszta valaki traktorral, de az is lehet, hogy éppen az tartott életben, hogy végig rázott az az angyalfehér lengyel Nysa. Beértünk, aztán feltámadtam hamvaimból. Csak éppen utána már nem ment a rajz, mert megmacskásodott a kezem. Olyan volt, nem is tudom, hogy mondjam, utána már más ecsetjével festettem a vásznat. És én nem láttam semmilyen kaporszakállú Jóistent abban a próbahalálban. Akkora sötétség volt a fejemben, mint a kolbászfüstölőben, a végén meg mintha pofán öntöttek volna egy vödör oltott mésszel. Mások ezt hívják fényalagútnak, de én ebben nem tudok hinni, sajnálom. Nem baj, ha rágyújtok? Nincs itt az Unió, Gyöngyi, majd kifelé fújom, nyugi, ízi, nem jön a köjál.

Tudom én, hogy jó lenne valamiben hinni, mert olyan ez a világ, mintha valaki szívességből csinálta volna bontott égből meg maradék tengerből egy szebb bolygó ledózerolása után, hat nap alatt, és csak a szigszalag, a bálamadzag, a gumipók meg az irigység tartja össze az életünket, kell a kapaszkodó, de ma már mindenben hisznek egyszerre, ahogy a Taflinás Géza bácsi mondta, ami mindenre jó, nem jó az semmire, mert aki mindenben hisz, nem hisz az semmiben, vagy valami ilyesmi. Nem zavar a füst, ugye? Ennyi füst kell is, az se egészséges, ha semennyi füst sincs, nem?

5

A szőlőhegyen történt a baleset, ott volt a buli. Oda jártunk egész gyerekkorunkban a tesóimmal, és kurvára nem értettük, hogy miért kell a szőlőben rohadni egész hétvégén, míg mások fociznak, bicikliznek, vagy csak lövik a verebeket légpuskával. Mi zenét akartunk hallgatni a bátyámmal, Beatlest meg Led Zeppelint. Minket, ahogy akkor minden gyereket, a világűr érdekelt, nem a szőlő meg a veteményes. A hetvenes években űrmánia volt az általam ismert világon mindenhol. Mi űrhajósok akartunk lenni, nem kapások.

Más világ volt az. Vártuk az ufókat, de már az első Levi's farmertől is elájultunk, azt is körülálltuk, mint egy jelenést. Azt mesélik, hogy az első cséplőgépet is úgy nézték a faluban, mintha egy idegen civilizáció űrhajója szállt volna le, és kapcsolatot akart volna létesíteni a zalai civilizációval a búzán keresztül. Tévéből is csak egy volt a faluban. Később el-eltünedeztek a kocsmából a vendégek, hogy otthon nézzék a műsort. Pedig itt csiszolódtak csak a legendák, a történetek, a kocsmában. A tévé volt az első támadás ez ellen. Később otthon ittak az emberek, de az elején még legalább átjártak egymáshoz a családok egy kis szomszédasszonyi seggnézegetésre, egy kis csöcsörészésre, ha áramszünet van. Mivel nem volt mindenkinek készüléke, hát ott ültek együtt, kezükben dekkel, és akkora füst volt a szobában, mint egy Édith Piaf-koncerten.

És a régi öregeknek formaegyespilóta-testalkatuk volt. Picikék voltak, mert nem volt mit enniük gyerekkorukban, így hát nem nőttek olyan nagyra. Azért is olyan aprók a pincék a hegyen. Az öregeknek a szőlő volt az életük, azt élvezték, hogy ott kapirgálhatnak egész nap enyhe mámorban. Most már persze én is szeretnék kijárni a hegyre, de most meg már alig jár ki valaki, nincs hova, nincs kivel. A szőlő az egy hisztis növény, annak allűrjei vannak, az egy popsztár, egyszer melege van, máskor fázik, beteges, megreped, elrohad. Rengeteg munka van vele. Tavasszal először is metszünk, aztán kapálni kell, kötni, nyírni, permetelni, bort fejteni, szüretelni, és kurvára büszkének lenni a saját borodra, bármilyen is lesz az íze. A hegyi út pedig olyan, mint a kutya vacsorája. Egyszer rossz, máskor rosszabb, és ha esik az eső, pár napra el is tűnik, mint az öregek vénája, de épp ez a jó benne, hogy nem könnyű kimenni a hegyre, vagy nem volt könnyű, aztán végül, ha felértél, milyen jó volt ott üldögélni, a természet részévé válni, nem kapkodni, csak üldögélni, míg az orrlyukadból lassan kirepültek a részeg darazsak, ez a zalabuddhizmus.

Volt olyan is, hogy az alkesz kiszorult a szőlőbe. A pincében lakott, az ég madara volt, ki tudja, miből élt, lila érpókhálót szőtt a pia az arcára, és lassan bomlott. Volt egy ilyen nagybátyánk, aki ott végezte a szőlőben, a Berci bácsi, apám öccse. Ő ötvenhatban csinált valamit, és tönkretették, ezért ivott, ezt mondták róla, de lehet, hogy a hajlam így is, úgy is belelökte volna a szeszbe. Hát őt legyűrte az anyag, nem bírt vele, mert az alkohollal egyezkedni olyan, mint Moszkvával üzletelni, nincs esélyed. Ha olyan az első sör, mint amikor felbuksz a vízből, és levegőt veszel, akkor meg kéne szólalnia a vészcsengőnek. De addigra már azt is elittad régen. A Berci bácsi már madárijesztőnek sem volt jó a végén. Szépen elhervadt ott a hegyen, csak egy pár gumicsizma maradt belőle, a többit a rókák széthordták. Volt már szerencséd emberi maradványokhoz, Gyöngyike? Hát nem egy leányálom. Az a szag nem egy ambipúr, egy életre megmarad az emlékezetedben. Mi, gyerekek, találtuk meg, amikor vittük neki a levest titokban. Anyám sajnálta, hát küldött neki mindig valamit, de apám haragudott rá, ő nem tudhatott róla, hogy kaját viszünk a Berci bácsinak. Széthordták a rókaszukák, hazavitték a kölykeiknek szegény nagybátyám piától felpuffadt testét.

A Berci bácsi Pesten volt műegyetemista. Ötvenhatban belesodródott az eseményekbe, és készült róla egy fénykép a Köztársaság téri lincselésen. Ő azt mondta, csak nézőként volt ott, rosszkor, rossz

helyen, nem volt ínyére az erőszak. Aztán mégis üldözték, illetve hát keresték, de sose találták meg, nem derült ki, hogy ő volt az, nem tudták, hogy őt keresik, de a családban mindenki tudta, ezért bújtatták, rejtegették. Nem a Berci bácsi miatt, hanem nekünk nem akartak rosszat. Egy ilyen emberrel a családban a bátyám nem mehetett volna főiskolára. Apámék látták, hogy a Berci bá van a képen, de sikerült egy életen át titkolni.

És apám sajnos hitt a rendszerben. Ez volt a nagy konfliktus köztük, ezért nem viselkedett túl finoman a fater a Berci bácsival. Még húsz évvel a forradalom után is úgy csapta oda neki a szavakat, mint a konyhás nénik a pörköltszaftot a főzelékre. Minden október huszonharmadika előtt azért csak bezárta egy-két napra a fáskamrába, nehogy valami hülyeséget csináljon, aztán inkább kiköltöztették a hegyre, de mi kijártunk hozzá, és mesélt nekünk. Ő tanított meg minket inni, és sokat beszélt a történelemről meg a szabadságról is. Azt mondta, nincs akkora hűtőszekrény, meg annyi ingyengulyás, ami megérné egyetlen ártatlan ember halálát is, és azt mondta még, hogy akinek már volt akár csak egy Pannónia motorja közösben valakivel, az nem hihet a közös tulajdonban, mert a másik nem cseréli le az olajat, baszik a fékre, nem vigyáz, figyeljük csak meg.

Félbehagyta az egyetemet, hazamenekült. És ő mindig olvasott, képben volt, a tesómat is ő tréningezte a főiskolára, ő oltotta be irodalommal. Akkor még én is olvastam, de engem mindig is jobban érdekeltek a képek. Ha valaki akar valamit, mondja el, üljünk le, beszélgessünk, vagy fesse le. A bátyám a német romantikáról nyomdakészen beszél napokig, ha győzöd piával, szerintem még írogat is, nem mutatja meg senkinek, de ez csak tipp. Nekem ezekhez a több száz oldalas regényekhez nincsen már türelmem, hacsak nem festőéletrajzról van szó, azt huzira, mint kés a vajban, azt elolvasom most is.

És a ribizliszedésről, magyarán a nemi életről, a test örömeiről is a Berci bácsi beszélt nekünk először. A hordón mutatta meg egy dugóval, hogy mi a csízió. Azt mondta, semmit se szégyelljünk, ami emberi, verjük, csak verjük a faszt. Ne haragudj, így mondta, ezt nem tudom máshogy mesélni, klasszikusoktól csak pontosan. Meg az volt a jelmondata, hogy a pina nagy úr, gyerekek, hát, mit mondjak, nem lőtt mellé.

Mert a testi vágy normális mederbe terelését minden vallás megpróbálja. A buddhisták azt mondják, hogy az a kurva vágy az oka minden bajnak, hát ne vágyjunk. A katolikusok azzal rözzögetnek, hogy bűnösök vagyunk, fujj, nem szabad, készüljünk a ki tudja mikor eljövő mennyek országára. A komcsik meg beszéltek ez ügyben is összevissza, és sorolhatnám. Az se jó válasz, hogy másról se szóljon az élet, csak a tuti szextippekről, a péniszmandzsettáról, a fitymafékről, a mangós óvszerről meg az ánuszfehérítő műtétről, de az se, ha ezt letagadjuk, nem igaz, Gyöngyi? Te hogy állsz ezzel, kérdezem én itt majdnem minden érdek nélkül.

És nem tudom biztosan, de talán egy Casablanca-féle szerelmi háromszög is volt köztük, vagy csak én találom ki? Mintha lett volna egy kis göcseji Casablanca anyám, apám és a Berci bácsi között. Nem tudom. Mindenesetre furcsa, hogy anyám küldött neki kaját a hegyre apám tudta nélkül, de az is lehet, hogy csak sima jó szándékból, keresztényi szeretetből tette, mert anyám Jézus-rajongó volt ám, amiben én is egyetértettem vele, én is szeretem Jézus dumáit, csak a faterjában nem hiszek.

Szegény Berci bácsi egyszer még öngyilkos is volt, de túlélte. Felvágta az ereit, csak éppen időben, vagy az ő szemszögéből túl korán megtalálták a hegyen a Taflinás Gézáék. És mesélte, hogy sok vért vesztett, elájult, és mikor vitte be a mentő, mindent hallott útközben. Hallotta, hogy a mentősök arról értekeznek, rosszul csinálta az öngyilkolást, mert nem ott kell elvágni az ereket, ahol ő elvágta, kicsit feljebb, ott az ütőér, szóval szakmailag közelítették meg a dolgot, na, egészségünkre!

Ma már egyre kevesebben művelik a szőlőt. Régen olyan szenvedély volt ez, hogy kitépték magukból az infúziót a gazdák a kórházban, és futottak haza permetelni. Azokkal a permetezőkkel a

hátukon úgy néztek ki, mint valami kimaradt szereplők a Star Warsból. A pince mellett kút volt, a kút alján meg döglött macska, mint a meszkálban a hernyó. A nagyapám imádta ezt az életstílust. Olyan szaga volt, mint egy norvég halászfalunak, mert mindig ruszlit evett reggelire. És annyira agyontrágyázták a hegyet, hogy NBA-s játékos nagyságú kaprok meg kosárlabdányi paradicsomok nőttek a szőlő mellett, kész Arcimboldo-kép volt.

Azt mondták a régi öregek, hogy jobb a van noha, mint a nincs rizling. Azt is mondták, hogy inkább a has fakadjon, csak nehogy a bor megmaradjon. Szeszben úsztak, ez igaz, de úgy igazán talajrészegnek sose láttuk őket, kivéve a Berci bácsit, ő behugyozott hatvannégyben, és úgy maradt. Őt a Nagy Imréék kivégzésétől a nyolcvanhatos mexikói vébéig nem látták józannak. Nem volt tiszta soha negyedóránál tovább, de a kisöregek mámora antik Istenek mámora volt, nektárként hörpölgették azt a seggösszerántó, savanyú lőrét, közben meg aszalta őket az idő, a fröccseikben katicabogarak fuldokoltak, fölöttük pedig muslincaglória lebegett. Jó, hát mondjuk nagyobb ünnepeken óvatosan mozogtak már hazafelé, mint Jelcin a repülő lépcsőjén. Rengeteg gyümölcsfa is volt a hegyen, azokról egyetlen szem sem veszhetett kárba, mindent lefőztek pálinkának. Mesélték, hogy régen olyan is volt, hogy taszajtási jog: a földesúr megtaszajthatta a gyümölcsfát, és ami lehullt, az az övé lett. Mindig leleményesek voltak a nép piócái, de ezt csak gondolom, hogy ezt jelentette az a taszajtási jog, nem én vagyok a Wikipédia, igyunk inkább most a régiekre! Így telt hát el a gyerekkorom, Gyöngyi. Biztos nem iszol meg egy kis jégert? Jajj, ezt a poharat meg eltörtem, ne haragudj, te, pultok vízi lilioma, ó jaj, minden egész eltörött, felmosom ám, csak adj egy rongyot, nem volt benne sok, bocs!

6

Adj valami nyugtatót, Gyöngyi. Három óta ébren vagyok. Apámmal álmodtam. Nem tudtam visszaaludni. Azt álmodtam, hogy a saját házunkat festem, épp fent vagyok a létrán, és akkor apám bejön a kórházi pizsamájában, amiben utoljára láttam, és bele van burkolózva abba a fókabarna kórházi pokrócba, soványan, sápadtan, és dicsér, hogy van szakmám, hogy nem kallódtam el, hogy nem lettem hülye művész, nem rajzolgatok, végre dolgozok. Dánul beszél hozzám, de én értem, mit mond. Aztán egyszer csak meztelen lesz az öreg, és verekednek a Berci bácsival, aztán részegen fekszik a létra alatt, és én csak festek, és a Berci bácsit kivégzik. A plafonon látom egy kivetítőn a kivégzést. Aztán felébredtem. Kösz, ez jólesik, ez most életmentő.

Aztán visszamentem ám tegnap a Petronelláékhoz. Én, amit elvállaltam, azt megcsinálom, de hogy ezeknél többször nem dolgozom, az is biztos. Kozmetikus volt ez a Petronella, azt mondják, Szentgróton, most meg öleléstréner Lentiben, vagy mi. A Miszter Ferkóék házát vették meg a Kisgömböci utcában, a Spáros Irenék mellett. Nekem ilyen fehérnép még macskából se kéne, pedig aztán odavagyok az állatért.

És nem akárki ám az élettársa a Petronellának, a Vadkürti Árpád. A Vadkürti. Nem hallottál még róla? Szobrász. Ő volt Zala neoavantgárdja. Most már megroggyant, és már rég nem avantgárd, de hársfából faragott Jézus-felsőtestben még mindig verhetetlen. Már megyei szinten. Nem házasok a csajjal, csak összeálltak, mint a lovak kánikulában. Fura szerzetek, nem is isznak, legalábbis ezt állítják ötpercenként, és van köztük minimum harminckét és fél év. A Vadkürti nem mosott hajat, mióta Szűrös Mátyás kikiáltotta a köztársaságot, olyan ázott tacskószaga van, az orra bauxitvörös, a szakálla tavalyi széna, az arca meg használt csiszolópapír. Úgy néz ki, mint Keresztelő Szent János hatnapos vízihullája bizánci stílusban. A Petronella meg mint Pocahontas, aki épp túlzásba viszi a léböjtkúrát egy Frida Kahlo-képen.

Ez egy oridzsi parasztház, a Miszter Ferkóéké, ezek meg mindent megtartottak, felújítottak, de át is variálták. Dolgoztak vele sokat, de minek? Egy régi szőlőprésből csinálták a tibeti imamalmot, a tehenek vályúja lett a mosdó, a szénagyűjtő gereblye meg a fogas. Ismered ezt a típust? Még a fabudi is olyan, mintha Makovecz Imre tervezte volna fénykorában. A Makovecz az egy építész volt. A tűzoltók azt mondják, szép, amit csinált. Szépen ég, mint a Reichstag, mert sok fa van az épületeiben, szinte csak az, és ez a Petronella… te, hát csak eszkimó sziámi ikrek nincsenek náluk. Vagy csak nem látszanak a Coelho-szobortól.

Én még láttam eredeti lakókat az ilyen parasztházakban, elcsíptem egy korszak végét. Egész más volt ám ötven éve a falu. Zártabb világ volt, saját, külön szókincse, legendái, szokásai voltak minden falunak, és olyan szagok és illatok kergetőztek ott, amiket el sem tudsz képzelni. Minden háznál volt disznó, tehén, gondolj bele, oda kevés volt a Rexona.

A nagyszüleimnek is voltak teheneik. Sokszor nyaraltunk náluk, mert mi máshova nyaralni nem jártunk. Nekünk a berényi úttörőtábor volt a Riviéra. Mikor iskolások voltunk, oda eljutottunk, és az már nagy szó volt. Te már kisdobos sem voltál, igaz? Te a Bokros-csomag után születtél, látszik a bőröd selymén meg a hajad fényén.

Nyáron mi főleg a nagyszülőknél dekkoltunk a tehénszarszagban, de mondjuk ott az volt a nyaralás, hogy segítettünk nekik a mezei munkákban. Szénát forgattunk, kapáltunk, lucernát kaszáltunk, nyulat nyúztunk, birkát körmöltünk, meg kukoricát címereztünk, ilyenek, de azért jutott idő a parádés dupla szaltókra is a szénakazalban, a varangyboncolásokra meg a hangyaégetésekre a nagypapa olvasószemüvegével.

Mikor gyerek vagy, először nem érted, hogy bármit csinálsz, annak lesznek következményei, ezért próbálgatod a világot, hogy mire mi következik. Mi például kiloptuk a tyúkólból a tojásokat, összetörtük az istálló falán, aztán eltűntünk, vártunk, és mikor megtalálták, letagadtuk. Alig tudták lefogni a nagyapámat az asszonyok. A kezében már ott volt az ostor, addig ütött volna, amíg mozgunk.

Meg szadisták is a gyerekek. Kiloptuk a madárfiókákat a fészekből, cigiztettük a békát, és Globus konzervdobozt kötöttünk a macska farkára. Egyszer, nem tudom, honnan, szereztünk egy injekciós tűt is, és pálinkát fecskendeztünk a macskába, amitől esett, kelt, vinnyogott, de túlélte. Aztán köveket raktunk a sínekre, így lettünk majdnem tömeggyilkosok. Csak majdnem, mert szerencsére nem siklott ki a pécsi gyors.

A nagyszüleimet nagyon bírtam. Gyerekkoromban egész mások voltak ám az öregek. Akkor volt még egy csomó háborús veterán, első meg második világháborús rokkantak, akik csonkán, belvederei torzókként, megtépázott lélekkel tértek haza a háborúkból. Fogságból, hadikórházból kúsztak hazáig. És aki nem ért haza, azt egész életükben várták az itt maradottak. Mindennap volt egy pillanat, mikor elnéztek a távolba, hátha feltűnik, aki már nem jöhetett. Más volt a szemük színe azoknak, akik látták a háborút. És nagyon boldogok voltak, hogy lett egy hűtőszekrényük a hetvenes évekre. Ezért imájukba foglalták a Kádár Jancsi nevét, pedig inkább jól picsán kellett volna rugdosni azt is. Az öregek örültek, hogy ki tudnak mászni a szőlőhegyre mindennap, az nekik elég volt.

7

Emlékszem én még a dédapáimra is, bár kissé elmosódva látom őket. Rémlik, hogy a két öreg egy szobában lakott, amikor már elfekvők voltak. Köpőcsészék, éjjeliedények, kenyérhéjak voltak körülöttük, meg egy szörnyű Szűz Mária-kép a falon, és mindig szólt a Szokol rádió, és mindig a vízállásjelentés ment benne. Harapni lehetett a füstöt a szobában, ők ketten meg folyton háborúztak, a dunyha alól szidták egymást. Csak egy-egy állóképre emlékszem belőlük, ahogy ülnek ott a sötétben, mint Van Gogh krumplievői. Lehet, hogy ezt csak mesélték, vagy fényképen láttam, nem tudom. Dereng az is, ahogyan beszéltek, azzal a fullextrás tájszólással, fogak nélkül. Lehet, hogy most meg sem értenénk őket, mintha etruszkul beszélnének, mi meg most itt olaszok lennénk, olyan lenne kábé.

Anyám apja megjárta a Don-kanyart, és mindig arról mesélt nekünk, hogy ott mi volt, meg hogyan volt. Mindenre emlékezett, percre lebontva, és minden helyzetre volt egy példabeszéde is a háborúból. Úgyhogy mi nem fázhattunk soha, mert a Donnál hidegebb volt, mert ott újságpapírt tettek a csizmájukba a bakák, és úgy törtek le a lábujjaik a fagytól, mint a jégcsapok. Nem lehettünk éhesek, mert katonáéknál se volt mit enni. Nem lehettünk fáradtak, mert a papa hazagyalogolt a Dontól.

Ráadásul úgy gyalogolt haza, hogy az egyik lábát elveszítette. Nem úgy, mint egy slusszkulcsot, Gyöngyi, ne érts félre, hanem mert bombaszilánk érte, és egy hadikórházban lenyisszantották neki. Ezért ő a háború után olyan lett a mező szélén, mint egy ideges szövetségi kapitány. Onnét irányította nagyanyámat, hogy hogyan kaszáljon, hogyan szántson, mert ő már nem tudott, és mindig azt mondta, hogy ha nem lesz háború, akkor most már fél lábon is kibírjuk, gyerekek.

Van a háborúban valami gyermeki őrület, építjük, festjük, csinosítjuk a világot, mint ötéves gyerek a homokvárat, aztán jön a kétéves, és az egészet összerombolja. A háborúban minden arról szól, hogy lerombolják azt, ami a békében fontos. Nem tudom, mit szólna a nagyapám, ha látná, micsoda show lett mára a háborúból, az ő háborújából is. Az ismeretterjesztő csatornákról már mindent tudunk Hitlerékről, a D-napról, Dunkirkről, London bombázásáról meg Sztálingrádról. Mikor segélyen éltem, na, majd még azt is vázolom, szóval mindig ezeket a filmeket néztük itt beállva. Göringet, a pocakos selyemfiút úgy ismertük, mint a tenyerünket. A Göring az ilyen luxushajó-kapitányi egyenruhákban járhatott, neki nem azt a hígszarszínű SS-egyenruhát kellett hordania. Személyes ismerősünk lett a horpadt arcú Goebbels meg a malacpofájú Himmler. Tudtuk, hogy Hitlernek egy mustárgáztámadás miatt volt olyan reszelős a hangja, és azt is, hogy amikor vendégségben volt a Goebbelséknél Adolf, akkor feltették a lemezjátszóra valamelyik beszédét, és arra teáztak ezek a barmok.

Kész Antikrisztus volt az a Hitler. Gyilkolta a zsidókat, gyilkolta a fogyatékosokat, a betegeket, a buzikat, a cigányokat, meghülyített egy egész népet, de ez nem nagy teljesítmény, szerintem észhez téríteni az emberek könnyen elboruló agyát, az az igazi kunszt. És jobb, ha tőlem tudod, hogy huszonnyolcban még három százalékot se kapott a választásokon, aztán jött a világválság, és a gülüszemű kis osztrák emelkedni kezdett, mint pöcegödörben a fos. Festő akart lenni csórikám, mint én, aztán rájött, hogy felperzselni a világot mindig könnyebb, mint valami nagy művet létrehozni.

Azt is megtudtuk még, hogy a Churchill háború nélkül depis lett, meg azt is, hogy ő is festőművésznek készült. Aztán vérrel festették tele Európát Dolfi kutyussal együtt. És tudtuk, hogy az orosz tél meg a Churchill mentették meg a világot, de ne feledjük Drezdát, mert ott elvetette a sulykot Winston is. Bosszúból, fölöslegesen szarrá bombázták a várost. És az angol buldog ivott, szivarozott, Hitlert meg droggal pumpálták, és ki győzött? Na ugye, tölts még egyet, kérlek!

Mert az is az emberi természet része, hogy segítünk egymásnak, de az is, hogy kínozzuk egymást. A háború mindig benne van a levegőben, bármikor elszabadulhat a pokol, most is sokan úgy beszélnek,

mintha háború lenne, és csak arra várnak, hogy tényleg legyen, vagy éppen végig se gondolják, hogy mivel jár az a kibaszott háború, csak ugatnak. Aztán a sok faszság, mint a vasreszeléket a mágnes, egyszer csak magához rántja a tömeget, és kezdődik az őrület.

Az emberi szörnyetegek is a történelem részei, ahogy a guernicai bombázás, de a róla készült Picasso-kép is. Ez egy csomag. A Guernica az olyan, mintha a Tour de France-t, az epsomi derbit és a Forma-egyet egy utcában rendezték volna, egy időben, hát ilyen az igazi háború, már ha érdekel. Még az is az emberi természethez tartozik, ha valaki megerőszakolja a családját, aztán megsüti, megeszi őket, és a végén, a hab a tortán, főbe lövi magát. Van ilyen, ritkán, persze, hogy ritkán, de annak a kevés esetnek aztán jó a sajtója, terjed a híre, mint a láb- és körömfájás.

És mindig azon megy a hepaj, hogy akkor most ez itt egy földi siralomvölgy vagy egy nagyszabású kabaré. Egyszerre kell látni Disneylandet és Birkenaut! Michael Jacksonnál a nappali és az esti programot. Hallottad, mekkora görény volt ez a Jackson? Állítólag odacsábította a gyerekeket a birtokára. Az ingyencsoki után előkerült az ingyenbráner. A szemétláda. Ha ez igaz, akkor azt mondom, hogy baszták volna a falhoz ötperces korában ezt a Jacksont is, már entschuldigung. Különben bizonyíték nincs is, lehet, hogy csak a pénzre utaznak, akik most vádolják. Hát én honnét tudjam, nem akarok ítélkezni, tudja a radai rosseb. Mindenesetre nem lehet jó ekkora popcsászárrá, ilyen ismert faszivá válni, mint a Michael Jackson. Pedig hány szerencsétlen vágyik rá. Nem tesz az jót az embernek, ha odaszarhat Rómában a főoltárra, mise közben, és még meg is tapsolják érte.

Na, visszatérve nagyapámra, ő még igazi parasztember volt, de a lába miatt, ugye, nem tudott mindent maga végezni. Az egyik utolsó mohikán volt. Aztán anyámékkal és velünk ért véget az a paraszti életforma. Mi még láttuk, de már nem folytattuk. Mi Unkászok vagyunk, akik már a kaszinós rezervátumban születtek, de még láttuk a rézbőrű vadászokat bevetésen. És a paraszti létben az azért nagyon szép volt, hogy minden mozdulatuk olyan… miseszerű volt. Mintha valami filmben lettek volna, meg mintha lett volna zene is hozzá, amit mi nem hallottunk, mégis mintha minden arra történt volna. Arra merték a levest, annak a ritmusára köptek rá a kaszakőre.

Nagyapám volt az első halottam. Mikor meghalt, a bátyám a kezembe nyomta a Prédikátor könyvét, ami arról szól, hogy el van baszva az egész, és minden hiábavalóság, meg ilyenek. Hát, akkor az nem igazán vigasztalt meg. Nagyapám lassan fogyott, halványodott el. Lassan veszítette el a színeit, mint *Az utolsó vacsora* Milánóban. Egyre kevesebbet evett, és több lett rajta a csont, mint a hús. Hatszor fújta ki az orrát, míg megette a levest. Először szédült, ha lehajolt, aztán akkor is, ha le sem hajolt. Egyre kevesebbet beszélt, már csak a napon üldögélve fotoszintetizált, mert mindig fázott, de nem jajveszékelt, nem parádézott, hogy jaj, meg kell halni, jaj, meg kell halni. Olyan természetesen ment a sírba, ahogyan a nap lebukik Botfánál a dombok mögé.

Tisztán emlékszem a temetésére is. Egy temetés az nem olyan ám, mint egy klipben! Ott egyedül a halott őrzi a méltóságát, mert aki él, az gyarló, az fészkelődik, az bizergálja a koszorúkat, az nézi a többiek kabátját, nézi a nőket, nézi, ki kinek a fia, ki mennyire öregedett meg, tippelgeti, ki lesz a következő halott, korog a gyomra, tüsszent. Emlékszem, nagyon jó idő volt a temetésen, száz ágra sütött a nap. Nem értettem, hogyan süthet a nap ilyenkor, mikor én olyan szomorú vagyok, és közben azt láttam, hogy a bátyám felesége, az a pámpilla, hogyan próbál végig úgy állni, hogy süsse a nap. Napozott, bazmeg, Gyöngyike, a temetés közben!

Hallottam olyat, már nem emlékszem, melyik országban csinálják, hogy mivel kevés a hely a temetőben, tízévente kikapják a koporsókat a földből, és a koponyán kívül mindent elégetnek, a koponyát meg kifőzik, ráírják egykori tulajdonosának a nevét, és berakják egy horrorisztikus raktárba, ahol lehet nézegetni, gyönyörködni bennük. Máshol meg háromévente kaparják elő a csontvázakat, és átöltöztetik, új szerkót kapnak az elhunytak. Pfuj, mi? Nem az ujjamból szoptam, Gyöngyi. Még olyan

is van, hogy amíg el nem temetik, mindennap odaültetik a hullát az asztalhoz, kaját tesznek elé, talán még nógatják is, hogy szedjen még, miért nem eszik, olyan rosszul néz ki, ne sértse meg a háziasszonyt. A fáraókat meg kicsumázták, mint a paprikát a lecsóhoz. Kivették a belső szerveiket, hogy ne rohadjon szét bennük a pejsli meg a többi cucc, és bebalzsamozták őket. Na, igyunk valamit erre a hullaszagra, ne haragudj, igyál te is valamit, olyan Himalája-fehér lettél hirtelen, ebből is látszik, hogy figyelsz arra, amit mondok, köszi, egészség!

Mi itt falun mást sem teszünk, csak egymás temetésére járkálunk. A fél megyében ismerősök fekszenek. Illik elmenni a temetésre, ha ismerted a megboldogultat, ha dolgoztál vele vagy nála, vagy ha rokon, még ha csak távoli is. És még ha nem is beszéltetek harminc éve, ezzel megtiszteled az emlékét. Csak azt nem szeretem, ahogy a papok beszélnek a koporsó mellett, mert olyanokat mondanak, hogy ő nem halt meg, csak alszik, meg hogy örvendjünk, hogy ő már megtért Urához, teremtőjéhez. Miért örvendenék, ha az anyám vagy a jó barátom fekszik ott? Hát hiányzik, hát fáj, de nincs mit tenni, tudom én. Legszívesebben ráülnék a sírra, és tutolnék, mint egy szánhúzó kutya…

De nincs mit tenni, jaj, meg kell halni!

8

Na, amit még el akarok regélni: hogy festőművésznek indultam, csak sajnos – vagy nem sajnos – mandinert kaptam attól az otellós hordótól, amikor berosáltam lent a pincében azon a jajvörös őszön, a bátyám leszerelő buliján, és faszán be is krepáltam, de aztán mégis visszajöttem az életbe, úgyhogy ez már a ráadás. Ó, előtte én az egyiptomi narancsban úszó, provánszi napot akartam megfesteni absztrakt gyerekrajz-stílusban, Vajda Lajos-ösztöndíjjal, a Côte D'Azuron, nem ablakkereteket mázolni Vindornyaszőlősön a Buzi Feri bácsiéknál, de ez van, ezt kell szeretni, ezt dobta a gép, mint Pilátust a krédóba.

Jó, van, aki a hátrányból előnyt kovácsol. Ott volt például Garrincha, a brazil nép öröme. Annak a jobb lába hat centivel hosszabb volt a balnál, így sosem tudták a hátvédek, hogy jön vagy megy. Django Reinhardtnak, annak a dzsesszfenoménnek meg nem mozgott két ujja, mert kigyulladt a lakókocsija, majdnem bent égett, és megsérült a keze, aztán attól lett olyan egyedi a gitárjának a hangzása, meg a nézése, meg a járása. A Pókemberről nem is beszélve, aki szintén egy baleset miatt le tudná festeni a Bazilikát állvány nélkül. A zenegépet kapcsold majd be, légy szíves, kérnék egy Led Zeppelint, meg még két kisfröccsöt, ma carpe diem van és cherchez la femme…

A művészi hajlamot különben az apámtól örököltem. Benne volt ilyen kettyósság, ami ahhoz kell, hogy fényesnek lásd a világot, miközben látod az árnyékát is. Érezd a jinjangot, lásd a chiaroscurót, a fényárnyékot. A fater egy sonkát is úgy kerekített le, ahogy a mennyei böllérkönyvben meg vagyon írva disznóvérpiros betűkkel, csodájára jártak. Csak hát a szittyó… Mert nem volt egy babazsúr az öreg, ha ivott, megmondom őszintén. És ivott. Szeszkazán volt. Kár lenne tagadni. Piásan a legváratlanabb dolgokat művelte, mert nem bírt nyugodni, ha volt az agyában. Ő nem dőlt ki, nem nyúlt el, hanem inkább behozta a hatalmas baknyulat a házba, és azzal az ölében nézte a Zete–Fradit, például. Nem is tudta, de akcióművészetet művelt, akárcsak a Joseph Beuys, aki szerint úgy kell egy döglött nyúlnak elmagyarázni a festményeket, hogy körbevisszük, és megmutatjuk neki, melyik művész mit művelt a vászonnal. Volt egy ilyen performansza a csókának, ahol egy döglött nyúlnak értekezett a képekről. Visszatérve a faterre, ha ivott, mindig ki akarta vágni a diófát. Kezdte mérlegelni, mennyit termett tavaly, megérett-e a pusztulásra, de mégis milyen jó az árnyéka, milyen jól jön az majd nyáron, de már eszi a féreg, nem kell ez nekünk. De ez még a jobbik eset volt, mert agresszív is tudott lenni, az az el kell dugni a késeket, mert támolyog már a fater az úton hazafelé típus. Nem volt egy fáklyás menet egy életközösségben élni vele, ha rájött a hoppáré, ez tény, mert olyankor kötekedett, hőbörgött, szidott, hogy miért nem dolgozok, hogy minek rajzolgatok, miért nem látom meg a munkát, miért kell külön mondania. Közben meg lehet, hogy épp az volt a baja, hogy ő nem találta meg a műfaját. Ki tudja, mi gomolygott a fater pszichéjében?

Amúgy jó gyerekkorom volt, leszámítva a körülményeket, meg amikor a fater dzsingiszkánra itta magát. Jó volt, lehetett volna rosszabb is. Télen, mikor a táj felöltötte a hóból készült menyasszonyi ruháját, reggeltől estig szánkóztunk rajta. Nyáron meg, ha nem a szőlőben volt malenkij robot, bicikliztünk, ugráltunk a hídról a mi kis patakunkba, és gyújtogattuk a környékbeli szénakazlakat meg pajtákat. Mire azok leégtek, már vége is volt a gyerekkorunknak.

És mivel apám hentes volt, disznókat tartottunk életre-halálra, és ezért akartam, jobb híján, ezeket az életképeket megfesteni először. Millet, Courbet meg Van Gogh voltak a példaképeim. A Tóni bácsi minden fontos festőről mesélt nekem. A legegyszerűbb vidéki képeket akartam mázolni először. A parasztokat, a vidék hangulatát, ízét és bűzét. A hajnali kutyaugatást, a pécsi gyors füttyét az éjszaka közepén, egy részeg biciklista puffanását az árokparton. Egy elszabadult lovat, amelyik benéz a

kocsmaablakon, meg Sobri Jóskát, ahogy lopja el a kocsmárosnét a Milfajt Ferkóval. A bakonyi Butch Cassidyt, a Jóskát, és a Sundance kölyköt, a Ferkót. Vagy egy hatalmas traktorgumit, amiben az ovisok homokoznak, meg *Kislányt láncfűrésszel*. Satöbbi. Vagy azt, ahogy *A horgászok belezik a keszeget, mintha egy női pénztárcában keresnék az aprópénzt*. Parádés hanyatt eséseimet megörökíteni naplementében, vagy megfesteni, ahogy *A postás eljátssza a nyugdíjasok pénzét a nyerőgépen*. Megfesteni a falusi házacskákat, füstölő kéményeikkel, ahogy egy helyben állva várnak, mint Hongkong kikötőjében a gyanús gőzhajók egy Rejtő Jenő-regényben.

9

Nagy erőkkel készültem tehát a göcseji Rembrandtnak, és ebből groteszk jelenetek adódtak. Rakta egyszer apám a ganajt a szekérről, nem tudta, hogy ott vagyok, mert elbújtam a körtefa mögé, hogy szénrajzokat készítsek róla. Mikor meglátott, belém akarta dobni a vasvillát: hogy képzelem, hogy rajzolgatok? Mindig ezt mondták, már megint rajzolgat az a szakramentumos gyerek! Ő meg dolgozik itt, mint az állat, mint a barom, mint az ökör! Hát mire nézem én a napot? Rajzolgatásból nem lehet megélni! Még a halálos ágyán is azt suttogta apám, hogy ne rajzolgassak, dolgozzak inkább. Ne rajzolgass, mondta szegény.

Nem értette a családom, miért akarok én festő lenni. Hiszen már van fényképezőgép, mondták. Ennyit értettek belőle. Nem sok hajszáluk hullt ki az absztrakt expresszionizmusért. Tényleg muris lehetett, ahogy a művészsálamat, mint mozdony a füstjét, húztam magam után a falu főutcáján. Vagy mikor az egyik disznóvágáson megkértem őket, hogy húzzák ki még egyszer az állatot az ólból, mert az előbb nem voltak jók a fények, és nekem ezt meg kell figyelnem jó fényekben is. Hát akkor le akartak vágni engem is.

És csúfoltak a faluban. Hugyozzál *Hölgyet hermelinnel* a hóba, hülyegyerek! Ilyeneket kiabáltak utánam. Meg fessél csak, Hitler is így kezdte! Apám többször eltörte az ecsetjeimet, elégette a rajzaimat. Korai zsengék voltak, most azokat már nem bánom annyira, de akkor nagyon fájt. Anyám megengedőbb volt. Ő azt mondta, nyugodtan rajzoljam, ahogy a libát tömi, a krumplit kapálja, vagy a disznóbelet mossa. Azok a vázlatok még meg is vannak. Nekem szívszorító nézni, de majd megmutatom, kíváncsi vagyok, te mit szólsz. Bizony, régen otthon mosták a belet, nem bolti bélbe töltötték a hurkát. Kimosták, ami előző napról bent maradt a bélben, igen, a szart, aztán abba töltötték a hurka lelkét, a rizst, a fűszereket és a vért. Az élet egy nagy körforgás, de látom, rosszul vagy, Gyöngyi. Vegyél mély levegőt, meg nem arra fújom a füstöt. Jó, relax, gondolj másra, mondjuk egy kivis jégkrémre!

Aztán csináltam egy skicc-sorozatot a szüretről is, amin szőlő helyett banánt szüreteltek apámék. Megsejtettem a globális felmelegedést. Hát nem aratott osztatlan sikert. Apám azt mondta, nem majmok ők, mit képzelek, ne rajzolgassak, hanem hajtsam a szőlődarálót, mert orrba basz.

De én akkor is, továbbra is gőzerővel készültem, mert nekem azt mondta a rajztanárom, a Tóni bácsi már az első órán, amit Csontvárynak a főnöke a gyógyszertárban: maga festőnek született, Oszkár, tossza meg a ló! Rajzoltam hát. Lefestettem a templomot Hans Holbein, idősebb Pieter Brueghel, Kandinszkij, Miró, Dalí, sőt még Andy Warhol stílusában is. Ha akkor felébresztesz, egy perc alatt rajzoltam volna neked *Arnolfini házaspárt*, már fogat is tudtam Jan van Eyck stílusában mosni.

Persze a művészet nem csak technika, tudom, de én ki akartam ismerni az elődök cseleit, ki akartam dolgozni a saját technikámat, a saját ecsetkezelésemet, az Oszkár-féle vad ecsetvonásokat. Aztán a baleset után annak is örültem, hogy lélegezni tudok, nem az volt a kérdés, hogy le tudom-e másolni Goya *Vízhordó leány*át, hanem hogy a számban tudom-e tartani a nyelvemet. Fél évig Stephen Hawking-állapotban voltam, de előtte én készültem, Gyöngyike, kérem, én készültem. Csináltam karikatúrákat híres emberekről meg snellportrékat a keszthelyi mólón, és eladtam a turistáknak, hogy legyen pénzem anyagra. Ott meg azt figyeltem meg, hogy ha az emberek nincsenek becsapva, akkor megsértődnek. Ha akkora orrot, olyan fület, annyi ráncot rajzolok az arcukra, amennyi van, akkor balhéznak. Kicsit mindig fiatalítani, soványítani, szeplőtleníteni, idealizálni kellett őket, ahogy most csinálják a szelfizéssel, mikor addig fotózzák magukat, míg lesz egy kép, amin olyanok, amilyenek

sosem voltak, és sosem lesznek. Nézz csak meg egy Rembrandt-önarcképet! Minden korty bor, minden ledér női csók, minden alkotói kín ott van a rezes orrán, a foltos arcán a mesternek. Hát ettől volt ő a Rembrandt, többek között. És Rembrandt lassan dolgozott, nem úgy, ahogy Frans Hals, aki odacuppantotta virtuózan, és jó, jó, de ha közel lépsz, látod, hogy ügyes, de nem Rembrandt. Ezt nem értik sokan, hogy ezért nem kapkodok én sem, mikor falat festek, mert jó munkához idő kell. A részletekben lakik a szakma ördöge, a részletek adják el a képet. Tudod, mi a kedvenc részem a *Mona Lisá*n? A mögötte elterülő táj! Azt tudtad, hogy a *Mona Lisá*t nyárfatáblára festette Leonardo? Mire elmondok itt mindent, le tudsz majd diplomázni művtöriből, Gyöngyi. És nincs szemöldöke a *Mona Lisá*nak, mint a Niki Laudáé, olyan neki, mert lepattogott az évek során. Na, igyunk Rembrandtra és Leonardóra, Petronella meg addig várjon. Jaj, csak náluk végezzek egyszer! Olvasok most egy könyvet Rembrandtról, azt írják, hogy Rembrandt mindig anyagi gondokkal küzdött, és hogy Rembrandt nem engedhetett volna meg magának egy Rembrandt-képet. Jó duma, nem? Az én házam is vakolatlan, mikor lenne arra nekem időm, azt megcsinálni?

És a Tóni bácsi szervezett nekem egy külön mini kiállítást is Egerszegen az első képeimből. Mondom, Tóni bácsi, biztosan kell ez? Hogy ne kéne, Oszikám! Kell ez, mint tavaszi zápor fűszere a földnek, hát hogy a picsába ne, persze, hogy kell! És eljöttek anyámék, gondolhatod. Anyám fonott kosárban hozta a rántott húst, a pogácsát, meg ötven tojást a Tóni bácsinak, reflexből, azt hitte, így illik. Apám hozott bort, és a Berci bácsi is megjelent kölcsönzakóban. Neki, a Berci bácsinak tetszettek a képek, láttam rajta, de nem beszélt, mert már az elején merev részeg volt. A végére meg mindenki berúgott, és faggatták a Tóni bácsit, hogy Tóni elvtárs, kérdezte apám, ugye ezt majd kinövi a gyerek, ugye, nem mi hibáztunk, mi mindent megadtunk neki, mit csináljunk, kamaszodik. A Tóni bácsi meg nyugtatta őket, hogy csak nyugodtan, mint a nyúl a hurokban. Ne aggódjanak, legyenek büszkék, de hát mondhatta ő.

Egyszer még a rendőrök is bevittek, mert a Lenin-szobrot festettem a Vizslaparkban, plen air, Egerszegen, de akt kerekedett belőle. Álló faszt festettem Uljanovnak, akkora herékkel, amekkorák a téeszben Frédinek, a tenyészbikának sem voltak, és leonardóian örvénylő, már-már Bob Marley-san burjánzó fanszőrzetet is kanyarítottam köré, gondoltam, így szimbolizálom a munkáshatalmat, a nemzetköziséget és a kommunista ember győzelmét. Feljelentésre bevittek a jardok, aztán elengedtek végül, mit tudtak csinálni velem? Akkor már az se volt ellenük, aki bikaherét rajzolt Leninnek. Úgyhogy csak figyelmeztetésben részesültem, akkor már csak árnyékbokszoltak az elvtársak.

Azt meg nem is tudták, hogy rajzoltam egy pajzán életképet is a Megyei Központi Bizottság tagjairól. Azt ábrázoltam finom impresszionizmusommal, ahogy *Partiba vágják Ho Si Minht egy téeszkombájnon a nomenklatúra tagjai, és a háttérben vidám úttörők lengetik a piros zászlóikat Donászi Magda-verseket szavalva a keleti szélnek*. A kép bal sarkában geometrikusan osztályharcos ellenpontként Kádár János a Polgár lányokkal sakkozott egy nudista strandon, közben jobbról a honvédelmi miniszter golyószóróval lőtte a lányokat, Juditot, Zsuzsát és Zsófit, így javítva Kádár elvtárs esélyeit.

10

Annak azért nagyon örülök, az a kurva nagy mákom, hogy békeidőben morzsolhattam le az eddigi életemet. Mindig mondják, hogy régen minden jobb volt, lófasz volt, nem jobb, hát akasztottak a főtereken, botoztak, köveztek, járványok voltak, finom kis kolerák, elsöprő erejű tüdővészek szambáztak végig az országon, meg háborúk dúltak, holokauszt volt, és gulág. Ne feledd, Magyarországon boldogulni mindig is olyan volt, mint kenuban szeretkezni vihar idején, mert mi állandóan kidobjuk a jövőnket, mint a macskát szarni, tudod, Gyöngyi, a magyar fogyóeszköz.

Egész jól megúsztuk a történelmet. Elrohant itt a bekötő út mellett, nem kanyarodott le. Isten, ha van is, elment borért, nem foglalkozik ő velünk, nekem úgy tűnik legalábbis. Tudom, hogy én csak egy porszem vagyok, de nem hülye.

Én igenis örülök annak, hogy megúsztam a marhavagont, a máglyát, a tömegsírt meg az akasztófát, hogy nem kellett senkit belelőnöm, és engem se lőttek bele semmiféle meszes gödrökbe, és nem kaptam, és nem indítottam vegyi támadást, hogy engem senki nem erőszakolt meg, és én se erőszakoltam meg senkit, és nem fröccsent rám a bajtársak agyveleje, nem szereztem egy életre elég alapanyagot mindenféle rémálmokhoz, amikben úgy röpködnek a véres testrészek, mint Chagall képein a hegedűsök. És nem kellett emberhúst ennem, nem kellett lódögöt keresnem, nem kaptam légnyomást, kitüntetést, műlábat, ez nem kis dolog ám, Gyöngyi, sőt, ez egy kelet-közép-európainak olyan, mint a Tchibo: a legtöbb, mi adható!

Nem akarok én itt politizálni, mert unom nagyon, de fel tudnak dühíteni, komolyan mondom. Mert érthető, hogy itt mindenki hisztis, mert mi mindig a vajas felünkre esünk. Ezért itt családok mennek szét, barátságok futnak zátonyra a rühes politika miatt. Én egyre kevésbé követem. Inkább csak figyelem őket, figyelem azokat, akik politizálnak, és pazarolják azt a kevés idejüket, ami jut egy embernek: ahogy pazarolják a napjaikat a gyűlöletre. Én csak hátradőlök, és azon gondolkodom, hogyan festeném meg őket. Figyelem a dühöt az arcukon, a gyűlöletet a szemükben, hiszen mit csinálhat egy űrhajós, akit az utolsó pillanatban nem lőnek ki fülgyulladás miatt? Hát belerúg abba, ami a közelében van, és utána egy életen át nézi a csillagokat részegen, hát így nézem én a körülöttem levőket egy életen át.

Pedig a rendszerváltás után én olvastam, érdeklődtem, reménykedtem, de ezek a mai újságok már csákónak sem jók. A kacsák alá sem tenném, hogy arra szarjanak. Nem azt mondom, hogy minden politikus lop, mert mindig van köztük pár tisztességes is, mint hányásban a répa.

Csak hogy jobban megértsd, mit ugatok itt, képzeld el, festettünk egyszer a Festetics-kastélyban Keszthelyen. Az volt ám csak az igazságtalan társadalom, ami akkor volt, amit annak a barokk a köbön kastélynak a lakói műveltek! Harmincnégy helyiségben hömpölygött ott a dolcse vita, az volt a zalai Versailles. Akkor összesen három embernek volt zsebkendője a megyében, nem volt ám az olyan régen. Eus pénzből újították most fel azt a kastélyt is. Azt nem tudom, mondjuk, mi lesz az enyves kezű politikusokkal, mikor nem lesz már ez az eus pénz. Néznek majd, mint Van Gogh, mikor elfogyott a sárgája, mi?

Hát, az a kastély! Hogy éltek ezek a Festeticsek! Olyan csillárok lógtak minden szobában, hogy már annak is örülnél, ha rád zuhanna egy olyan. És akkora könyvtáruk volt, én olyat csak James Bond-filmekben láttam. És akkor még gyertyákkal világítottak, egy máriateréziányi viaszt el kellett égetni egy este, ha látni akarták egymást fűző nélkül is. Ezek a beöntést is folyékony aranyból kapták, ezeknek VIP-páholy volt az ország. Volt is egy ilyen nótája a vörösöknek, ismered? *A grófok sose fáznak, a bundájuk Magyarország*, nem ismered? De nehogy azt hidd, hogy a kommunisták jobbak

voltak ám, sőt! És ezek, illetve azok a Festeticsek, úgy gyújtottak meg egy falut, ha lázongtak ott a szolgáik, mint egy szivart. Olyan unottan. Ha találkoztam volna valamelyikkel, megmondtam volna neki, vegyél vissza, Tasziló, a piperkőc kurva anyádat, bazmeg! Az arisztokrácia vékony réteg volt ám a társadalomban, mint a napközis gyerekeknek vágott parizerszelet. Azoknak nem kellett sokat keccsölniük egész aranyéletük során. Belőtték a bajszukat húszéves korukban, aztán arra vigyáztak utána ötven évig, hogy nehogy összekócolódjon. Gondolj bele, a paraszt őseinkhez képest milyen volt egy Festetics napirendje. Ébredés után a cselédlányt abajgatta, aztán levelet írt Voltaire-nek, utána választékosan csevegett az agarászat titkairól a lakájjal, majd ein bisschen cselédlány-csömöszölés, és újabb levél, most Esterházynak, az agarakról, majd könnyed galopp a nejével a parkban, egy pazar ebéd elköltése, aztán egy fejezet elolvasása a Georgiconból, a lovászfiú megkérése, hogy náspángolja el az istállóban, és este még egy levél Voltaire-nek, végül vacsora meg asszony-csömösz kifulladásig. Az őseim, a parasztok tartották Atlaszként a hátukon ezeket a kastélyokat. Ők voltak a kariatidák. És nem lázadtak eleget, mert azt mondták, amit most, hogy hát akkor ki legyen, ha nem ezek? Neked mivel foglalkoztak az őseid, Gyöngyi?

Több száz ablakkeretet kellett ott lekennünk Keszthelyen. Mint egy adventi naptárból, úgy néztek ki egykoron azokon az ablakokon, csoki helyett, a kanos grófok. A grófok, akik kergették az illatos baroneszeket, ahogy most is a pornófilm-forgatásokon a művésznőket a dióverőpózna-péniszű művész urak. Volt egyszer egy ilyen balhé, hogy ott, a keszthelyi kastélyban forgattak pornófilmet, nagy cikk volt róla a *Zalai Hírlap*ban pár éve, olvastad? Te nem vállalnál pornót, ugye? Érdekes a pornó is, mert minden korban más számít annak. Én Manet *Reggeli a szabadban*jára könnyítettem a lelkemen évekig, de ma már ki jön attól izgalomba? Ma már csak az nem néz pornót, aki nagyon nem akar. Az én időmben csak akkor néztünk, ha valaki szerzett nagy nehezen egy kazettát vagy egy újságot. Nekünk a fejünkben volt a film, el kellett képzelni, egy pornó-csinecsitta volt az agyunk, és mi voltunk a Fellinik. Rengeteg mellű Anita Ekbergek fürdőztek képzeletünk Trevi-kútjában, hogy finom legyek.

Aztán dolgoztunk a Batthyány-kastélyban is, még mikor a Kálmánnál voltam, tudod. Az meg szálloda lett most, a Batthyányak kéglije. Előtte nevelőotthon volt még a szockóban, állami gondozott gyerekek kínozták ott egymást az árkádok alatt, most felújították azt is. Golf resort is van hozzá, és a minibár előtt fetrengve csavargatják a dekás Ballantines kupakját a mai gazdagok, de ezek már sose lesznek úgy gazdagok, mint a régiek, nincsenek ezek kialakulva, ezeknek lóg még a szájukból a kapanyél, meg a Pajero kulcsa, de hol lehetnek most az állami gondozottak?

Néztem a falon a régi csajok képeit. Mit mondjak, egész más volt akkor a szépségideál. Csak azt nem értem, hogy hol voltak akkor azok a csajok, akik most jónak számítanak? Például a te ükanyád? Akkor ti voltatok a rusnyák? Nem, nem, te korokon átívelsz, azért vagy érdekes, mert van benned valami Szűz Máriából, ugyanakkor Mária Magdolnából is. Ne érts félre, nem úgy értem, hogy apáca és kurva, vagy mit tudom én, de széles spektrumon mozogsz. Gazdag paletta kellene hozzád, ennyi szín nincs is, rád nincsenek hatással a fényviszonyok, te nem vagy kiszolgáltatva a megvilágításnak. Nem téged világítanak, te világítasz. Ha kimondom a nevedet, Gyöngyi, olyan, mintha fogat mosnék. És a melleidet egy nagyobb birodalomra méretezték, komolyan mondom, a szemedért levágnám mindkét karomat, aztán tapétáznék szájjal-lábbal! Látszik rajtad, hogy a világ bármelyik pultja mögött megállnád a helyedet, és az is, hogy te többre vagy hivatott, nem itt kellene állnod, mert te nem teremsz minden bokorban. Na, mit szólsz, összeköltözünk? Te vagy a komplementerem. Nem lesz neked semmi dolgod, a múzsák nem vasalnak inget, viccelek ám csak, de komolyan gondolom!

Szoktam ezen is mélázni, hogy milyen nőt szeretnék, úgy értem, amíg fel nem bukkantál itt a sörcsap mellett, mint akit a Botticelli festett ide jókedvében. Hogy milyen nővel tudnék együtt élni? Schiele női? Hát, azok az ágyban lehet, hogy érdekesek egy ideig, de látszik rajtuk az idegbaj, én nem

vesződnék velük, Picasso torz kisasszonyai? Botero debellái? Michelangelo ájtatos Madonnái? Ugyan már!

Szóval az a baj, hogy azt sem tudják a politikusok, hogy milyen ez az ország. Halk gyöngybagolyként suhan velük a konvoj, mit látnak ezek közben az országból? Engem meg nem kérdeznek. Pedig én ismerem ezeket a falakat, ezeket a mennyezeteket, amik alatt elszivárognak az éveink. Meg az is baj, szerintem, hogy mindenki lenéz mindenkit, a nép a politikust, a politikus a népet, aztán mindenki ugyanolyan balfasz lehet attól még, és az is, én se vagyok ám a Deákné vászna.

Mindenkinek van valamennyi igazsága, ezt kéne megérteni, a dolgok nem válnak el élesen, ez a sfumato technikának is a lényege, nincsenek éles körvonalak, az alakok füstösen folynak át egymásba. És ott van még a fényárnyék, a reneszánsz napfényének árnyai a Sforzák, a Borgiák, a Mediciek. Erről is tudnod kell. Mert minket csak a Sisi királyné szeretett, és Trianonban például tényleg pinát hajtogattak belőlünk a nagyhatalmak, aztán Jaltában kitunkoltak, az oroszok meg felzabáltak minket, mint kacsa a nokedlit. Nekünk ez a demokrácia csak leesett a kamionról nyolcvankilencben, mintha megkaptuk volna Tom Jonest, de mellszőr nélkül. Itt a demokrácia, ezt kapjátok el, ne a náthát, kábé így baszták hozzánk az egész miskulanciát. Nekünk a demokrácia meg Amerika egyfajta túlvilág volt. Csak hallottunk róla, csak filmen láttuk, csak elképzeltük. Milyen messze voltunk mi Nyugat-Európától mindig is, itt, a vad keleten. Barbár vidék ez, itt söralátét meg roletti is csak tavaly óta van.

Ez most demokrácia, állítólag, vagy az volt, és azért ebben a mi zalai Deák Ferkónk is benne van, szegről-végről, mert ő meg a haverjai kezdték itt pedzegetni Magyarországon, hogy a nép nem barommállat, nem igavonó ökör, hogy mi is emberek vagyunk, hogy a nemes is fizessen adót, meg ilyenek, de hogy mi lett belőle, azt láthatod. Például nézem itt a tévét a múltkor, nem tudom már, melyik csatornát. A Kicsi beszélt. A miniszterelnök. Igen. Ő, aki elhozta a magyarok közé a fortyogó gyűlöletet újra, szépen becsomagolva. Ezért most az ország egyik fele úgy néz a másikra, mint gyújtogató a nedves szénakazalra. Szóval azt mondja a Kicsi a tévében, aki úgy tesz, mintha a fasza átérné a La Manche-csatornát, szóval mondja, hogy kedves barátaim így, meg kedves barátaim úgy… álljál már meg, Töki, nem őriztünk együtt disznót, nem vagyunk mi barátok! Gyönyörű egy mákvirág ez! Szorítja a hatalmat, mint a Tom és Jerry bulldogja a sonkát, és megy a handabanda, hogy Jamaica a jamaicaiaké, meg eszik még magyar kerekrépát Tokió. Hepciáskodni nagyon tud, de közben ők gazdagodnak a Gázos Lőrinccel, nem én. Úgy bánnak a pénzünkkel, mintha a zakózsebükben találták volna, mosás után, könnyen jött, könnyen megy. És ahogy ezek köpködik a szotyit, azért ilyet a Festeticsek nem csináltak, mert eltartott kisujjal fogták azok a faszt is, azok ugyan nem szotyiztak. És most mindenki be van itt fosva a Kicsitől. Nem is teljesen alaptalanul. Itt van az Ibi. Kirúgták az egerszegi önkormányzattól, mert a Facebookján megosztott valami oknyomozó cikket, na bazmeg. Mondjuk volt már rosszabb is, meg lesz is, én ezen olyan nagyon nem idegesítem magamat, elég, hogy élni kell, de azért elhúzhatnának már a picsába.

11

Van itt a kocsmában két öreg, a helyi Hacsek és Sajó. Azok itt minden este politizálnak. Kettejüknek együtt annyi eszük van, mint egy kupac sódernek. Olyan az, amikor ezek politizálnak, mint egy csilievő verseny, fújtatnak, sóhajtoznak, és a lábukkal dobbantgatnak közben. Azt várom, hogy mikor ássák elő a temetőből a nagyapjukat, hogy a lábszárával agyonüssék egymást. Ezek abban sem értenek egyet, ahogy a másik hallgat. Nem tudnak zöld ágra vergődni, mert itt a történelmi szereplőkből gyilkos lesz vagy szent. Itt nem lehet normális színeket kikeverni. Itt csak fekete van meg fehér, meg a te a kommunistád, meg az én kommunistám, meg a te náci vagy, meg a te vagy a náci. Ez megy állandóan, és ebbe nagyon bele lehet ám fáradni, mert itt mindenki a bölcsek kövével kacsázik, és itt mindenki a Szent Grálból iszik. Az egyik Kádárt csiszolgatja, a másik Horthyt fugázgatja, a harmadik Nagy Imrének ad egy tisztító festést, mikor lesz ennek vége?

Elveszett a magyar jövő, Gyöngyi, ne röhögjél, tényleg, elveszett, mint Varsóban a Somló, mert, ugye, véget ért a szocializmus harminc éve, ami persze nem az volt, aztán jött a demokrácia, ami meg nem az lett. Jöttek a fülszőrös történész professzorok kilencvenben, ártatlanul, jó szándékkal avatgatták a kopjafákat, rövid ujjú, fehér ingben, alatta lyukacsos atlétatrikóval, barna zokniban, de azok még ilyen mézeskalácsról leugrott, miskakancsószerű figurák voltak. Olyan unalmas volt az a kovászosuborka-leheletű első kormány, hogy ha csoportképet festettek róluk, hát az is csendélet lett. Megült az unalom a zakóikban, mint a sírásók ruhájában a szomorúság. Cementszürke volt a szemük, zsemlemorzsaszínűek voltak az öltönyeik, és nem értettek semmihez, csak elbaszták még egyszer, amit Kádár már elbaszott. Szerény véleményem szerint csak egy-két agilis, adriakék szemű jegyzőnő volt jó a kilencvenes évek elején, meg például az a film… a *Sose halunk meg*, azt láttad?

Aztán bumerángként, privatizált cukorgyárakkal a pofazacskóikban, visszatértek a céklaarcú kommunisták a fonnyadt, kicentrifugázott Szókratész-kinézetű liberálisokkal koalícióban, és elszemtelenedtek újra, mint a turistavárosok verebei. A pufajkás vezette vissza a kommancsokat, aki annyit cigizett, hogy mikor eltemették, dohány nőtt a sírján. Utána az ifjú Kisgecik kaptak négy évet, visszafogottabban, de loptak már akkor is, mint Repülős Gizi a porcelánboltban, közben meg sámánszobrokat avattak a nyenyec testvértelepüléseken a máleszájú kulákunokák, meg Nagymagyarország alakú jégkockával hűtötték a koktéljaikat ezek a túlkoros, arrogáns cserkészek a fogalmatlan kisgazdákkal szövetségben, és metszegették az állam zsebeit rendületlenül, igaz, akkor még ügyetlenebb csuklókkal. Aztán megint a kommancsok jöttek a még mindig nagyképű szabad madarakkal meg az ügynökkel és a szarkaszívű kapitalistákkal a holdudvarban, aztán a böszme falubolondjával, a hebehurgya Ferivel az élen. Most meg itt vagyunk lovak közé hajított gyeplővel, a lelkek közt felrobbantott hidakkal, a Soros György-vudubabával középen. Varacskos, régi komcsik, tuskófejű új barbárok, bárgyú kereszténydemokraták, hibbant nácik, vízérkeresők, futóbolondok, jobb sorsa érdemes féltehetségek, ügynökök és tartótisztek, szinte mindenki velük van most. Ott van a házelnök a parlamentben, aki úgy beszél, mint aki épp varangyot kínoz, van az ifásbajszú köztársasági elnök, az meg csak áll a posztján, mint lófasz a hidegvízben, meg a nagyfőnök, az El Capo, a Kicsi, a Kisgömböc. A saját playboyoknak terülj, terülj, asztalka van, hotelek reggelire, újságok ebédre, kastélyok vacsorára. Basszák meg a bankszámlájukat a svájci széfjükben! Egyszer vége lesz ennek is, akkor jönnek majd az új bumburnyákok, tölts inkább valamit, ami nem mentes semmitől!

És ha már politika, van itt egy vadászház, olasz stüszi vadászokat szoktak oda hurcolászni, meg osztrákokat, aztán eléjük tesznek egy benyugtatózott szarvasbikát, azok meg lepuffantják, és fizetnek, mint a köles. Fácánoztatnak, hajtatnak, kurváztatnak ott, nem mondom, szép hobbi. A múltkor farsang

volt a vadászházban, és a Pityuka volt a pincér, ő mesélte, a Kenedi Gyuri bácsi fia, a Pityuka, azt mondja, látnom kellett volna, mikor az államtitkár, a mi kutyánk államtitkára, gésajelmezben Eddát énekelt a Bud Spencernek öltözött kormánybiztossal.

Festettem egyébként ennél az államtitkárnál, hát ismerjük mi egymást. Sose volt egy észkombájn a Laci. Ez már régen is, három átkos rendszerrel ezelőtt is valami fasz tudja, mi volt, és most megint bejött neki az élet. Legutóbb a székely Hermann kapuját kellett lakkozni, meg levenni a Southfork Ranch feliratot, és ráírni helyette, hogy *Hiszek egy hazában*, és a tetejére egy ugró, bronz Grosics Gyula-szobrot kellett hegeszteni, meg akart egy utolsó vacsorát festetni az ebédlőjébe, olyat, amin a helyi képviselő-testület tagjai az apostolok, és meg is festette neki a Vadkürti, csak túl nagy alakokkal kezdte, ezért a Simon apostol, a Hentes Guszti, a Tádé apostol meg a Műtrágyás Gyula már nem fértek rá, nagy sértődés volt.

Hát ezek képviselnek engem meg téged, Gyöngyi. A Lacit csak a vadászat érdekli. Volt földművelődésügyi miniszter is. Egyszer szólalt meg a parlamentben, mikor bejelentette a sertéspestist kilencvenkilencben. Miniszter úgy lehetett, hogy intéztek neki valami diplomát, meg lováriból egy nyelvvizsgát, most meg ő a mit tudom én milyen vadászati minek az alelnöke, országos szinten. Mondom, dolgoztam nála, tele van trófeákkal, vaddisznóbőrökkel a háza. Az iPhone-jának a tokja is agancsból van kifaragva, meg csináltatott… ilyet még nem is láttam, szóval csináltatott a veszkócsizmája sarkára egy szarvaspatát. A vizslája jegesmedvebőrön alszik, a falra meg ki van téve egy csomó bekeretezett fénykép, az egyiken Kenyában vadászik, a másikon Svédországban. És hogy velem mindig történik valami, hát nem elkapott nála a cifra fosás? A rohadt pia, ugye, iszkoltam, mint a lakodalmas kutya, elmentem a retyóra, hát egy kitömött antilop, egy rohadék dülledt szemű patás bámult rám egyfolytában, míg fostam.

Nem volt ám gazdag gyerek ez a Laci, ismertem a szüleit is. Érdekes volt végigkövetni, hogyan bolondult bele a pénzbe. Elvált az Elvirától, az első feleségétől, és egy fiatal kis nő van most nála. Nem látni azt a spinét soha, mert nyáron a tuják mögött napozik, télen meg nemigen vannak itthon. Nem úgy néz ki a nő, mint aki tudja, hogy mit jelent az, hogy petrence. És nem tudnak mit kezdeni a pénzükkel, Tenerifén pihenik ki Mauritiust, de szerintem nem érzi olyan jól magát a pénzzel kitömött bőrében a Laci, mert kért a cigimből is a múltkor, mikor ott dolgoztam. Látszott, hogy hiányzik neki a barna szofi, mert most csak ezt a döglöttpöle-szagú elektromost szívhatja. És ivott velem három Sopronit az enyémből, mert csak savanyú, kajszibarackos kézműves búzasör volt neki otthon, és segített kaparni a falat, mesélte, hogy síelni kell járnia a nővel. Ő persze már nem tud megtanulni síelni a vadhústól köszvényes végtagjaival, a halászlében rozsdaszínűre ázott ősmagyar harcsabajszával, ezért a büféből nézi, ahogy a síoktatókkal flörtöl a babája.

És hogy lehet ez képviselő egyáltalán? Ha megszólal szegény, elsötétül körülötte három nagyközség. Mikor beszél, disznófülporc potyog a szájából. Mégis ő az első ember a megyében. Lehet, hogy pont ezért? Volt már nála a Kicsi is, itt vadásztattak valami orosz mérnököket, akik majd Paks kettőt tervezik. Hát akkor csak a tikudvarokat nem díszkövezték le a környéken, még az őzbakok is századosi rangban voltak, és visítottak a damilos fűnyírók hetekig. Enni lehetett volna a ganajdombokról, csak azért, mert jött a Kicsi, aki olyan dinamikus volt, miután kipattant a szolgálati Transporterből, hogy kezet fogott az még az Ismeretlen Katona szobrával is. Én is láttam közelről a Kicsit, beszéltem is vele. Tényleg kurva kicsi. Huzigálta a gatyáját a pocakján, meg a sliccét igazgatta ott előttem, na, mondom, ha most előkapja a Nagy Októberit, akkor engem is felkap a világsajtó, mert az már egy világszám lenne. Olyan volt a testőrei közt, mint fák tövén a bolondgomba. Míg lifteztette a heréit a kezével, rugós késként járt a nyelve, nem tudom, ezt hogy mondják. Kobrázott? És bemutatott neki a Laci, aztán azt kérdezte tőlem az El Capo, hogy kinek szurkolok fociban,

klubszinten, meg hogy mennyit tudok keresni az ecsetemmel havonta, és hogy van-e család, hány csemete van. Elvitték az ovisokhoz is, akik ott legózgattak, ő meg mondta nekik, hogy tiszta udvar, rendes ház, és ha már lúd, legyen kövér, nem igaz? Ilyeneket beszélt, és megnézte az iskolások fociedzését, azt mondta nekik, hogy a labda gömbölyű, meg jön még kutyára dér, meg nem zörög a haraszt, és közben ivott két pálinkát a konyhás nénikkel a kamerának, azért kettőt, mert az első nem sikerült, fel kellett venni még egyszer. És parádézott a polgárőrök Lada Nivájában, úgy komolykodott a fotók erejéig, mintha épp Sztálingrádba indulna. Szóval kérdezte, hogy van-e asszony. Én a szemébe néztem, és azt mondtam, nem vagyok házas, mert aki szereti a virágokat, annak attól még nem muszáj kertésznek lennie, meg aki tejet akar inni, nem muszáj annak tehenet tartania. Voltam nős, de mi köze hozzá? Nem fogok elárulni mindent, csak mert most ő kavargatja a húsosfazekat. Álljon meg a menet! Röhögött egyet azzal a kobraszájával, aztán hallottam utána valami beszédében, hogy azt mondta, hogy nem kell nekünk liberális demokrácia a gazdasági sikerhez, mert aki tejet akar inni, nem kell annak tehenet tartania. Ellopta tőlem a poént is, aztán jól megtapsolták. Na, jó, lassan most már tényleg eltűnök, mint a tavalyi hó, mert mennem kell a Petronellához befejezni, vagy abbahagyni az egészet.

12

Egyébként a Kicsinek állítólag szívügye a foci, de hát abban se sokat tudott elérni. Nagy pénz van most, és kis foci, mert a kapufa ellen nem lehet kampányt indítani. Mondjuk, azt még mondhatja, hogy a Soros fizeti a bírókat, de hagyjuk is, mert csak felbasz. Inkább elmesélem, hogy apám egyszer járt Pesten egész életében, mikor a Puskás Öcsi hazajött nyolcvanegyben. Nagy hercehurca után tért haza az Öcsi, huszonöt év után. Tudod, Gyöngyi, ő egy ideig hazaárulónak számított, említeni se volt szabad a nevét: mintha nem is létezett volna, meg mintha nem ő lett volna akkor a legjobb focista a világon. Apám szerette Öcsit, emlegette is sokszor, amikor kikapott a válogatott: hej, ha itt lenne még az Öcsi! A fater még rádión hallgatta a hat-hármat, ő még ofszájdnak mondta a lest, és kornernek a szögletet. Sok faszságot elhitettek a faterral, de az Öcsire nem tudott haragudni.

Vidék–főváros öregfiúkmeccset szerveztek az Öcsinek, és mi ott voltunk a Népstadionban. Utána még volt egy magyar–angol meccs is, három-egyre kikaptunk. A Kenedi Gyuri bácsi vitt fel minket azzal a vízözön előtti Skodájával, ami most ott rohad az udvarán, és kutyaháznak használja a Gyuri bácsi skótjuhásza. Meglátogattuk a Kenediék pesti rokonait is. Az Akácfa utcában laktak, ott tettük le a Skodát. Akkor voltam először liftben, de akkora kis lift volt ám csak, mint egy gyerekkoporsó. Ezért apám be se szállt, inkább lépcsőzött, és mikor felértünk, és én lenéztem a gangról, hát majdnem leszédültem abba a frankfurtileveses-szagú belső udvarba. Hogy lehet azt kibírni, mindennap azt a mélységet nézni? Olyan az a mélység, mint a *Szomorú vasárnap* Seress Rezsőtől, ugrásra csábít.

Az Aranycsapat fénykora a sötét Rákosi-időkre esik, a negyvenes évek végén kezdődött, és négy évig nem kaptunk ki, négy évig, csak egyszer, a világbajnoki döntőben a németektől, talán erre mondják, hogy pech. És olyan felháborodás lett, hogy a Puskás képét égették Pesten, ilyen a hálás magyar nép, de végül is az Albert Flórit sem engedték be egyszer a róla elnevezett stadionba. Bezzeg ha ma jutnánk a döntőbe, mindegyik focistának stadiont építenének a kertjébe aranyból, és mindenki kussolna. Sok vita volt erről, hogy miért kaptunk ki. Van, aki szerint másnaposak voltak, meg a bírók is ellenünk fújtak, nem adtak meg egy szabályos gólt, amit az Öcsi lőtt. Sokféle magyarázat volt már erre a focimohácsra, tessék választani. Az egy aranykor volt a fociban, a Puskásék kora, Alberték voltak az ezüst, Nyilasiék a bronz, ez meg most itt a kőkorszak, de az az egeket ostromló foci nem menti az ötvenes éveket. Az, hogy volt minimum négy zsenink, a Puskás mellett a Kocsis, a Bozsik meg a Hidegkuti… Hát hány gólt rúgott a Rákosi? Semmi köze hozzá. Erről kellett múltkor itt vitatkoznom a pétisós gyerekkel, mert szerinte nem lett volna ötvenhat sem, ha győzünk a vébén. Az mondjuk igaz, hogy felhasználták a győzelmeiket a gyökerek a rendszerhez, de hát mit tegyen egy focista, botladozzon, ahogy ezek most? Azzal sem vagyunk előrébb. Mondjuk most pont megütöttük Walest, lehet, hogy kijutunk az EB-re. Téged meg, gondolom, nem is nagyon érdekel a foci. Ne haragudj, vannak ilyen mócsingosabb részek a mesémben, miről szeretnél hallani?

Azt mondja nekem a pétisós gyerek, hogy rohadt csempészek voltak a Puskásék, hogy hoztak haza mindent, sefteltek, meg mit tudom én. Hát persze, mert pénzt nem kaptak, de csencselhettek. Azt elnézték nekik. Hozhattak haza mindent, ami belefért a csomagjaikba, nejlonharisnyát, zsilettpengét. Úgy ketyegtek a Doxák a bőröndjeikben, mintha egy Al-Kaida-különítmény jött volna hazafelé a vonattal. Ezek egy helyről jöttek a Teller Edéékkel, ezek is földönkívüliek voltak, a Hidegkutiék. Ezt sikerült elhitetnem a pétisóssal, így már értette, hogy mi volt ez az egész. Mondtam neki, hogy van egy bolygó, ahol a focilabda a fán terem, és laboratóriumban állítják össze a focistákat meg a tudósokat. Tehát aki fényévekkel a földi halandók előtt jár, az mind onnét jött. Nem csak a Tellerék, az Einstein meg a Maradona is. És ott mindenki focizik vagy tudóskodik, és állandó béke honol. Nem voltak soha

háborúk, csak meccsek. Nincsenek vallások, szentek, próféták, csak sztárjátékosok és toptudósok. És a tudósok mindent tudnak a fizikáról, a focisták meg a labdakezelésről. Ráadásul ide, hozzánk csak az ügyetlenebb játékosokat, a butább tudósokat küldik, büntetésből. Képzelheted, mondom a pétisósnak, képzelheted, hogy milyen játék megy ott, ha ilyenek a rossz játékosok, mint akiket ide száműznek.

Tényleg, vajon el tudom még mondani az összeállítást? Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás, várjál… ja, Budai kettő, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. És Szepesi volt a tizenkettedik játékosunk, mert ő úgy felpörgette a közvetítést, mintha huszonkét Speedy Gonzales futkozott volna a pályán, pedig akkor még alacsonyabb volt az iram, kevesebb volt a tüdő, és több a szív. Aztán később az Aranycsapat tagjai a nemzet nagypapái lettek, mint valami vértanúk, mintha az aradiakat elkerülte volna a golyó, és életben maradtak volna. Húzkodták őket szoboravatásról lecsófesztiválra, lecsófesztiválról kézi aratóversenyre, és ők mentek is a szürke öltönyeikben, aranyosak voltak.

Ötvenhatban disszidált az Öcsi, kint maradt a jobbik részünk, harmincegy évesen került a Madridhoz, és hét és fél évig nem ivott szeszt, tizenhat kilót adott le három hét alatt, mert szerette ám a fröccsöt az Öcsi, de a labdát jobban. És szerény volt, az igazi nagyok szerények. Nézz meg vele egy interjút a YouTube-on. Bármerre ment a világban, szerették, simogatták, mint a bazári majmot. És spanyol válogatott lett, aztán hatvankettőben a chilei vébén átszökött a magyar csapathoz, és zokogott. Mi lett volna, ha egymás ellen játszik a két csapat, huh, belegondolni is libabőr.

Na, elmentünk a meccsre akkor, nyolcvanegyben, a Pityuka, a Kenedi Gyuri bácsi fia, a Kenedi Gyuri bácsi, apám meg én, és megcsinálta a csukafejest az Öcsi azzal a nagy pocakjával, hintalóként billegett ott hason fekve a tizenhatoson belül, és meghajolt a dísztribünnél a rohadékok előtt, pedig azoknak kellett volna előtte csúszni-mászni. És apám sírt, és hazafelé felforrt a Kenedi Gyuri bácsi Skodájának a hűtővize az érdi emelkedőn.

13

Jó, hogy te még nem kapcsoltad be a tévét. Láttál mostanában Híradót? Rosszabb, mint egy nyílt törés. Mondjuk, ha én itt vagyok, minek National Geographic, nem igaz? Nekem azt mondták egyszer Bocföldén, hogy ahol én ott vagyok, ott nem kell wifi! Jó, azért néha érdemes belenézni a tévébe, hogy milyen műsor van, nem azt mondom, hogy nem, bár én nem vagyok oda érte. Viszont a múltkor láttunk itt egy ismeretterjesztő műsort a trópusi esőerdőkről, az például fantasztikus volt. Tudtad, hogy az elefánt a talpával megérzi, ha valahol a környéken hull a gyümölcs a fáról? Pedig így van. Tényleg, a távolból megérzi a cefrét, állítólag a talpával, de igazából a franc tudja, hogyan. Meg még az is volt abban a filmben, hogy ha kivágják az esőerdőt, utána még újjá tud születni, csak nem szabad basztatni úgy hat-hétszáz évig, ez türelemjáték. Az első ötven évben jönnek a pionír fák, azok hamar elhullanak, és akkor utána következnek a nagyok. A pionírok szétrohadnak, fasza kis talaj lesz belőlük, és abból nőnek ki az óriások, és amikor élete végén kidől egy ilyen hétszáz éves fa, az olyan méltósággal dől ki, mint egy nemzeti mártír, csodálatos. Itt könnyeztünk mindannyian a tévé előtt, komolyan mondom. Mondjuk, volt is bennünk egy gömb unikum, egy kocka sör meg egy négyzetméter kisfröccs, mert a Vízkeleti Jancsi bácsi mindenkinek fizetett, ugyanis aznap született meg az első unokája, ráadásul elsőre gyerek, nem lány. Mondjuk, azóta már elváltak a fiáék, mert kint dolgozik a kis Jancsi Ausztriában, burkoló, alig van itthon, szétesett a kapcsolat, mint a rosszul felhordott vakolat, nem is igen látja az unokáját azóta a Jancsi bácsi, visszavitte magával a gyereket az asszony Nagyatádra.

Régen máshogy tévéztünk. Nyolcvanban lőtték ki a Farkas Bercit az űrbe, a Kubaszovval. Azt a Kenedi Gyuri bácsi Videotonján néztük. Akkor nekünk még nem volt tévénk, összegyűltünk vagy ötvenen Kenediéknél, és mindenki hozott valamit, kaját, piát, hájas tésztát, pogácsát, prószát, lángost, rétest, meg persze hokedlit, hogy le tudjon ülni, én akkor már tizenhárom éves gyerek voltam, emlékszem mindenre.

A legjobb az volt, ahogy kommentálták a közvetítést a felnőttek, mert a műsortól felélénkültek. Elmesélték, hol jártak már életükben, ki meddig utazott, mivel, kivel, miért. A legtöbben távoli kórházakba ruccantak ki, Szombathelyre látogatóba, a Nyírségbe, a gyereket megnézni, mikor katona volt, vagy épp Pécsre gerincműtétre, ilyenek. Persze nagyapám győzött a Don-kanyarral, ő jutott el a legmesszebb, nála messzebb senki nem volt. És jókat kellett mondania a bekiabálónak, mert ha hülyeséget kiabált be, akkor lehurrogták a többiek, vagy kiküldték. Ezért viccesnek kellett lenni. Úgyhogy olyanokat kiabáltak be, hogy na, Berci, nézd meg, hogy van-e szocializmus a földön kívül! Meg hogy hozz haza egy angyalt szuvenírnek! És hogy nézd már, így akar disszidálni! És arra is emlékszem, hogy mikor megjött a Berci, ünnepélyes keretek között köszöntötték, benne volt a Híradóban. El kellett látogatnia a csepeli gyárba, és kapott ott egy Csepel biciklit, na, azzal próbáljon meg visszamenni, gondolhatták.

Aztán mit tud csinálni egy űrhajós, ha teljesítette a küldetést? Utána egész életében bizonygathatja, hogy tényleg volt fent az űrben, mert Gagarinnak sem hitték el. Ő volt az első, előtte meg a Lajka kutya, de az meg megsült szegény, eleve úgy lőtték ki, hogy nem is tervezték a visszatérését, egy moszkvai kóbor kutya volt, befogták, aztán felcsúzlizták, ő meg megsült.

Űrmánia volt a hetvenes-nyolcvanas években, mert akkor még frissebb volt a hír, hogy Istennek kampec, és gukkerolta az emberiség az eget meg a csillagokat, hátha találunk valamit Isten helyett. Most is kutatják, de az átlagember már nem nagyon néz fel, csak az a kurva telefon, te mikor néztél utoljára csillagokat, Gyöngyi? Figyelsz? Pedig érdemes felnézni, máshogy látod utána a Földet is. Egyszer el kell majd hagyniuk az utódainknak a Földet, mert előbb-utóbb vége lesz itt a bulinak,

addigra én is végzek a Petronellánál, ha Allah is úgy akarja, na, csinálj még két kisfröccsöt, kérlek.

Egyébként szoktál azon gondolkodni, hogy mi ez az egész, hogy miért van valami, miért nincs helyette példának okáért a nagy büdös semmi? Hogy vannak-e vajon földönkívüliek, hogy Puskásék tényleg azok voltak-e, hogy van-e élet Zalán és a Földön kívül? Meg hogy mi a faszért ekkora az Univerzum? Mi ez az anyagpazarlás? Mert itt azért nem az van, hogy megmaradt három méter szegélyléc. És itt minden pusztul folyamatosan. Figyelem a házakat is, miközben dolgozom. Azok is, akárcsak mi, esnek össze, öregszenek, mállanak szét. A vezetékek, mint az ereink, eldugulnak, gajra mennek, elavulnak. Az ablakok töredeznek, ráncosodnak, megvetemednek. Hullik a vakolat, és meggyengülnek a téglák, mint a csontjaink.

Szoktál mélázni a véletlenen, ami egy csepp spermával elindította az életünket, és a végén marad majd belőlünk egy marék hamu, vagy pár zörgő csont, és hogy ami közben történik, az olyan valószínűtlen? Hát, ahogy kialakult a Föld! Azért ez már önmagában mégiscsak egy sikersztori, happy end nem lesz, az biztos, de hogy pont annyi oxigén van, és akkora a hőmérséklet itt, ami nekünk, a balfasz emberi fajnak kell, azért ez enyhén szólva egy kozmikus mázli, ez egy gigantikus mák, hogy egyáltalán az élet kialakult. Pár kis egysejtűvel kezdődött a nagy ősóceánban, vagy mit tudom én, hol, most meg negyvennyolcféle pizzát rendelhetsz Egerszegről, ha akarsz, és ki is hozzák. Mondjuk, én még az életben sosem rendeltem, de lehet. Nem is csodálom, hogy sokan e mögött a csoda mögött valami isteni tervet, avagy bohóctréfát sejtenek, bár, tudod, ez nem az én ingem, nem veszem magamra a végső kérdés terhét, nem az én hatásköröm, nem az én asztalom, a saját ecsetemmel csak a saját csalánomat verem, amúgy is félrészeg vagyok, vagy tán egészen az.

Az élet értelmetlen úgy, ahogy van, de épp ez az értelme, hogy nincs neki értelme, mert olyan az élet, mint amikor a gyerekek az új cipőjükben a térdig érő pocsolyában ugrálnak, észszerűtlen, de jó buli, kár lenne kihagyni. Ez az élet, ez a pocsolya, ugráljunk benne, Gyöngyi! Hát minek van értelme? Ha jobban belegondolsz. Ott az ukszi fukszi, a fajfenntartás, de mi értelme? Ki, be, ki, be, mégis jó ez a ki, be, ki, be.

Ez az alap, az, hogy a testünkbe vagyunk zárva, hogy böfögünk, fingunk, hányunk, de ugyanezzel a testtel hegedülünk, festünk, beszélgetünk és táncolunk is. Az élet nem egy Danone-reklám. Azt megfigyelted, hogy a reklámokban mindig friss a festés? Az egy álomvilág, egy nagy hazugság, ott mindig tiszta a kutya, minden gyerek boldog, fickósak a nagypapák, kúrnivalók az anyukák, minimum egy filmsztárba oltott kanadai favágó, egy borostás baszógép az apuka, és ezek együtt arra akarnak rávenni téged, hogy vegyél meg egy vécéillatosítót, mert akkor te is olyan boldog leszel, mint ők.

Engem akkor ütött szíven legerősebben ennek a földi vendégszereplésünknek a röhejes tragédiája, mikor kilencvenkilencben teljes napfogyatkozás volt Magyarországon. A templomot festettük épp kívülről, fel volt állványozva, ezért én a templom tetejéről nézhettem végig azt a sötétséget délben, azt a teljes napfogyatkozást. Kurva jó volt! Beszéltek előtte mindenféle hülyeséget, szokás szerint, hogy világvége lesz, meg mit tudom én. Nem volt semmiféle világvége, csak annyi, hogy először lassan lehűlt a levegő, majd szél kerekedett, aztán elhallgattak a madarak, visszabújtak az ólba a tyúkok, elnémultak a kutyák, leszállt a bicikliről a postás, mi pedig letettük a sörösüvegeket, elnyomtuk a ciginket, elállt a lélegzetünk, hallottuk egymás szívdobbanását is, csodálatos volt. Aztán vége lett, ahogy majd egyszer az egész hóbelevancnak, jó ez a vodka, Finlandia vagy Alaszka? Csak viccelek ám, tudom, hogy csak valami kommersz nóném, de egy fokkal jobb azért a hígítónál.

14

Te hányas is vagy, Gyöngyi? Én hatvankettőben születtem, Göcsej Washingtonjában, Zegen. Mikor hazahoztak, lefotóztak. Egy barokk csecsemő Jézusra hasonlítok a képen. Szóval ötvenkét éves vagyok, ich heisze Oszkár Magyar, hali. Két élő testvérem van, róluk még nem is meséltem. Egy bátyám van és egy nővérem. A Laci, aki Rédicsen magyartanár, és a Teca, aki meg Sümegen fodrász. Volt egy harmadik tesónk is, a Feri. Ő volt a legidősebb, de ő belefulladt négyévesen a csatári tóba. Én nem is ismertem. Házi szent lett belőle, ő mindenben tehetséges volt, azt mondták. Bezzeg a Ferike már végzett volna, bezzeg a Ferike már aludna, bezzeg a Ferike már felébredt volna, bezzeg a Ferike megenné. Ezt mondogatták nekünk mindig, ami érthető, szegény Ferike. Egy naphalat akart elkapni a vízben, és belecsúszott, későn vették észre a nagynénémék, mert velük volt a Feri. Szénát hoztak. Dolgoztak. Nem figyeltek oda egy pillanatra, és kész volt a baj. Nem is csoda, hogy a nagynéném belebolondult az esetbe.

A fater meg hentes volt. Már rég nem él. Neki már rég konyec filma. Nem szívja a mezítlábas szimfóniát, kezében a gázpörzsölővel, nyolcvanhárom óta. Szomorú lett az utolsó felvonása, egyébként se volt könnyű élete, de hát kinek az? Boldognak lenni nehezebb, mint tornádóban dohányozni, de az élet akkor is szép, nem igaz? Szép, de nehéz. És a fater mindig azt mondta, hogy sokat ittunk, eleget még nem, és akkor lesz csak baj, mikor majd sírva adják ránk a legszebb ruhánkat, mikor mindenki áll majd, csak mi fekszünk, mert jönnek a betegségek, mint a saffhauzen, az agybaj, a májbaj, a szívbaj, vizesedünk, felfújódunk, Dalí póklábú elefántjai leszünk, szépen, lassan mindenünk leépül, jön a hívatlan vendég, az embólia, ejha, jó ez fröccs, itatja magát, igaz, békát könnyű a vízbe ugrasztani.

A Laci, a bátyám, magyartanár, szeretik a gyerekek. Az év tanára mindig. Tiszta Holt Költők Társaságát csinál velük ott Rédicsen. Meghívja a városba az élő írókat, meg színházba viszi a gyerekeket Szombathelyre. Mondjuk, én nem tudom, hogy bírnám a sok Lolitával egy légtérben. Úgy lennék velük, ahogy a Timót atya a miseborral, még éjjel is rájárt, sose volt elég. Volt felesége a bátyámnak, egy önjelölt költőnő, de elváltak már. Gyerekük nem lett, azóta újságot ír, van gasztroblogja is a nőnek. Mindig mással pörög. Egy-két faszt már elszaggatott, ahogy Berci bácsi mondaná. Viszi a szél, mint a pitypangot, ha kinyílt.

A Teca, aki fodrász, a nővérem, tudod, ő rendben van. Ő már akkor Facebookot üzemeltetett, mikor még nem is volt. Ő a központi számítógép Sümegen, mert előbb megérzi, ha valaki teherbe esik, mint maga az anyuka. Ő már abból tudja, ahogy leparkol valaki a Suzukival, annak a beesési szögéből megmondja, mi újság otthon, mi volt tegnap, egy boszorkány a Teca. Két fia van, bundás hátú, magyar fajták, mint a sógorom. Ott három kakast kell levágni vasárnap csak a húsleveshez, és még négyet a pörköltbe, meg egy disznót uzsonnára, nehogy éhen haljanak a gyerekek meg a Teca ura. A nővérem mindig pátyolgatott, most is mindennap felhív, hogy ettem-e már, pedig nem is vagyok harmincas, nem olcsó neki, hogy felhív, de ilyen a Teca.

15

Kérdezte tegnap a Petronella, hogy mit ennék. Hát dödöllét, mi mást. Azt mondta, ő azt nem csinál, mert nem tud, és különben is abban liszt van, ami öl, szóval ő elvből nem tud csinálni. Nekem még soha nem volt dolgom olyan nővel, aki ne tudott volna dödöllét csinálni, Gyöngyi. A feleségemet is megtanította anyám, a későbbi élettársamat is. Máshogy nem lehet. A dödölle tartást ad, a dödölle: Zala. Nem kell mellé még hús se, főételnek is jó, csak akkor többet kell belőle enni. Te hányas is vagy? Én már alulról szagolom a hatodik ikszet, hát, ez aztán tényleg nem rajtunk múlik, egyébként meg jó az öreg a háznál. Én legalábbis mindig szerettem hallgatni a véneket, engem mindig érdekelt, mi hogy volt, meg hogy nem is úgy volt. Milyen volt, mikor lefőzték a fináncokat a Fűrész ikrek Sárhidán, meg mit mondott a Ketyi néni, mikor szesztilalmat rendeltek el Oroszországban, hát azt mondta, hogy most van vége a Szovjetuniónak. Azt hitted, elfogytak a sztorik, mint Bartók Béla Amerikában? Nem, nem, csak figyelj!

Regéltek nekem az öregek mindenről: kajákról, emberekről, ruhákról, hogy miben jártak a csikósok, a gulyások meg a kanászok, mert akárcsak a rockernek, a diszkósnak és a rappernek, mindegyiknek megvolt a maga stílusa, már távolról látszott, hogy ki mit őriz, közelről meg érezni is lehetett. Ó, azok a dinók korából itt maradt öregasszonyok, Malvinok, Szidóniák, Emerencek, akiknek olyan fogaik voltak, már ha voltak, mint a prágai zsidótemető. Csak meséltek és meséltek. A Szidónia néni még Horthyt is szoptathatta volna, de húszévesen már úgy nézett ám ki, mint egy használt honvédségi surranó. Kemény csaj volt, ő még a penicillin feltalálása előtt született, lábon hordott ki három forradalmat, két világháborút meg négy rendszerváltást: ő volt a huszadik század. Kilencvenhét évesen halt meg tavaly, mert leesett a szénakazalról. Tehenet tartott, egyedül a faluban, csak azért is. Az a kóbormacska-típus volt, akin ha átmegy a traktor, fél napig sántít, aztán megrázza magát, öklendezik kettőt, és megy tovább, de azt az esést nem élte túl, az volt a kilencedik élete. Átszúrták a bordái a tüdejét. Azt mondta a doki, hogy mikor kiért hozzá, már csak azt ismételgette vérbuborékos szájjal, hogy nem hittem volna, hogy csak ennyi lesz, nem hittem volna, hogy csak ennyi.

Ezeknél a Vasladyknél a dödölle volt a minimum, az alapjárat. Ezek sose mondták azt, hogy rendeljünk pizzát, és nem használtak Vegetát, mert először te használod a Vegetát, aztán a végén a Vegeta használ téged. Ezeknek lecsószotty folyt az ereikben. Most meg már Egerszegen is gyrost esznek. Hát Athénban esznek kocsonyát? A Pityuka azt mondta, Pesten a körúton több a gyrosos, mint Kairótól Bagdadig összesen, mert nem az, én nyitott vagyok, tudod, mindent meg kell kóstolni, egyszer. Én festettem ki Egerszegen az első kínai büfét, de egyen ott az, napi szinten, akinek két anyja van, és egyik se tud főzni!

A Szidóniák megcsináltak csípőből egy tüdőlevest ecetesen, három mozdulattal, a libapecsenye meg úgy ment nekik, mint az ágyba szarás, és levezetésképpen tizenhat méter tökös-mákos rétest odarittyentettek, hogy durranjon szét a nemzetség. Ha születésnap volt, akkor meg egy kombájnkerék nagyságú diótortát is odapörköltek, ami olyan kemény volt, hogy stílfűrésszel kellett felszeletelni, bizony, az a torta, az egy zalaikum, a Terminátor se tudná elrágni, de a miénk.

És napi szinten kigimnasztikáztak egy fél olimpiát a határban az öregek. Azért az a parasztaerobik mindennap egy Spartathlon volt. Még fel sem ébredtek, már álltak a tájban, ahogy a Húsvét-szigeten azok a mukucsarcú szobrok. Kaszáltak, kapáltak, tették, amit kell. A jobbágy volt a magyar néger, mert az úr, ha nem tud hozatni magának Afrikából rabszolgát, akkor megoldja őshonosból, de ez a paraszti életforma eltűnt, akár csak a VHS meg a DVD, ami nem baj, csak mondom.

És nem mindig ettek húst hússal, sőt ritkán volt hús, de akkor annyit ettek, mint az anakonda, hogy

jó darabig elég legyen, de voltak hétköznapok is, főleg azok, akkor ették a prószát meg a pöcsmácsikot, a smarnit vagy a grenadírmarsot. A grenadírmars az a krumplis tészta, a cvekedli meg a káposztás. És senki nem méregette stopperrel a koleszterinjét meg a kalóriákat, ette, ami jólesett, meg ami volt. Hiszen annyi nem is volt semmiből, hogy káros lehetett volna, ha meg nem volt semmi a kamrában, ezek abból is összerántottak egy levest köménymaggal. Te szoktál főzni, leveses vagy, Gyöngyi? Jó az, kell az, gyomrot csinál!

Egyébként itt, Zalában volt a legtöbb nemes az országban, de a többsége azoknak is parasztként ette a babos káposztát, csak volt az arcukon egy ilyen éheshiúzszerű „én nemes vagyok" kifejezés. Aztán volt, amelyik annyira legatyásodott, letökösödött, mert csak a pipának és a puskának élt, ahogy a régiek mondták, úgy elszegényedett, hogy a gazdag paraszttól kért kölcsön, de úgy adta elő, hogy ő tesz szívességet… Jaj, olyan nehéz mindent elmesélni, mint mókussal jóllakni, szinte lehetetlen, hát mennyi mókus kellene ahhoz? Annyi hús van csak egy mókuson, amennyi ezeken a koncentrációstábor-lakókat idéző szerencsétlen modelleken a Fashion TV-ben.

Furcsa egy világ volt ám az, a parasztoké, például azok is hittek mindenféle faszságban, mint a Petronella. Hogy a nő, ha terhes, igyon sok bort, mert attól lesz erős a gyerek, és ittak. Nem is került ki túl sok Nobel-díjas közülünk. Meg ha nyikorog az új asszony alatt a szobai láda, akkor biztos összejön nekik a gyerek, és ha kukoricát lop az asszony, akkor haja lesz a gyereknek, és fokhagymát tettek a párna alá, hogy elűzzék a boszorkányokat, és azt gondolták, hogy ha megreped a kenyér keresztalakban, akkor halott lesz aháznál, hát előbb-utóbb biztos lesz halott minden háznál, nem? Viszont volt, ami működött, az erdőt patikaként használták ezek a zalai apacsok: tudták, hogy a papsajt jó a fájós lábra, a gyulladt szemre az ökörfarkfű, kehe ellen meg az ezerjófű kell, ilyen fűben-fában alapon voltak, érted.

Nekem leginkább azok az ízek hiányoznak, amiket a sírba vittek, ami ott lesz a fejük alatt örökre, például a savanyú, bürkés káposztaleves íze. Jó, hát mindenki úgy egyen, ahogy él, mert aki egy irodában ül egész nap, az ne indítsa csülkös, farkas, velős, füles pacallal a hetet, mert attól olyanokat recsegtetsz, hogy leesnek a kányák a hársfákról, vagy beszáradnak a tintapatronok a nyomtatóban, már elnézést, de ha plen air dolgozol, akkor hajrá. Az volt a szép az életükben, bár nem tudom, hogy ezt mennyire tudták, az volt a szép, hogy lenyűgöző szabadtéri festményekben mozogtak egész nap, hogy napfényben, harmatban, esőben fürdőztek, majd lehozom, megmutatom Constable *Szénásszeker*ét, olyan volt az irodájuk, lehozzam azt a képet? Van egy csomó albumom, van annak, aki nem issza el.

Hol tartottam? Ja, az ízek! Öreganyámnál búcsúkor a húslevesben plusz pezsgőtablettaként olvadt fel a kakas, csak a taraja látszott ki a fazékból, mint a Montgomery sapkája, olyan volt az a taraj, közben klopfolta a húst a mama, mintha egy ismeretlen Caravaggiót árverezne el épp. A kakasvér Zala kokainja, azt is gyakran ettük. És ne feledd, hogy a göcseji embert már bográcsban ringatják, vindőben altatják, és előbb tanulunk meg tüzet rakni a bogrács alá, mint járni, mert úgy kell rakni a tüzet, hogy ne legyen turneri füst az egész kistérségben, lángoljon, aztán csak izzon, miképpen a gyűlölet két szomszéd között, vagy ahogy a reformátusok meg a katolikusok között.

És nekünk a zsebünkben mindig ott van az erős paprika, mint a Goebbelsében a ciánkapszula. Egerszegen még a szexshopban is rendelhető bogrács, de azt tudni kell, hogy bár együtt esszük meg, nem lehet együtt csinálni, úgy, hogy mindenki beletesz valamit, mert akkor ott vagyunk, ahol a part szakad. Ez egyszemélyes műfaj. A bográcsozás olyan, mint Trianon vagy a biciklizés, nem lehet elfelejteni, de úgy nem megy, hogy mindenki fölé hajol, égeti a lábszőrét a tűzben, beleszór, beleokoskodik valamit, mikor a szakács elfordul, vagy amíg elmegy borért. Nem, ez egy ima. Nem lehet kihagyni semmit, de hozzáadni sem szabad semmit. Tízpercenként bográcsrázás van, folyamatos kóstolás, a notórius sózókat meg ki kell gumipókozni a körtefára. Egy ember és a tűz biznisze ez. És

nincs olyan, hogy a gyerekek miatt nem rakunk bele csípőset, azok majd esznek Pluto kutya alakú pipifasírtot, lehet kapni a Lidlben, mi meg esszük a bográcskaját, és csak vörösödünk tőle, és fénylik az arcunk a zsírtól, mint a márványtacskó a gazdi sírján.

Az unokatesómat kéne látnod, majd fogod is. Annak egy fukusimai erőműnyi kisugárzása van. A lakodalomban vonatozáskor mindig ő a mozdony, és be tudja gyűrni a fülét, és leharapja a gyümölcsöt, miközben a fűnyíró traktort lovagolva elmegy a fa alatt. Mindene a szőlő, a gyümölcs, a kaja, a pia meg a pina, és szezonban permetezővel a hátán alszik, és ha reggel felébred, már szellemirtóként fújja a rézgálicot a szőlőre, és leveszi a pólóját, ha gól van, otthon, a tévé előtt is leveszi. Mióta megszületett, gólöröme van, és úgy pingpongozik, mint Zorba, a görög, toppogat, szirtakit jár közben, a szíve helyén egy rockabilly-zenekar koncertezik, és nálunk ő a bográcsfelelős. Amikor beteg volt, mikor belebuheráltak egy új szívbillentyűt Pécsen, és utána nem mehetett ki a házból, a konyhában is bográcsban csinálta a pörköltet. Álltak még ki belőle a kanülök meg a diódák, ő meg ott kavargatta a birkapörköltet, és táncolt közben, az az ember egy masni az evolúción.

16

Jaj, Gyöngyi, még mindig ezt a Petronella-keresztet cipelem, csak ennek lenne már vége. Az a szín lesz, amit megbeszéltünk, amire rábólintott, ne játssza nekem a fürdős Gyula pápát, hercegnő, mondtam neki, mert valahogy elfogyott a türelmem. Lehet, hogy öregszem, vagy csak ez a paleo nő fog ki rajtam? Azt mondja, Oszkár, önnek biztos ez a karmája, a szín. Hát mondom, ez, persze, hogy tapétázzam ki az aurádat! Meg azt mondja, miért nem keresi a szív, az agy és az érzelmek harmóniáját, biztosan az a baja, hogy az édesanyja nem járt önnel magzatjógára. Mondom, nem, sajnos, nem, három műszakba járt a muter csirkét belezni Iklódbördőcére, nem volt ideje a jógára! Magyarok Gyümölcsoltó Boldogasszonya, kenegessél Voltarennel! Jóga! Tudod, mi az? Mikor pénzért sóhajtoznak. Ennél a Petronellánál valami beázás lehet ott fenn, vagy megvetemedett az agya, mert olyanokat mond, hogy Oszkár, önnek üres az energiaspájza! Ó, hogy téged meg helyeznének perspektívába az egyiptomi vázafestők, és ott száradnál mattra!

Sokszor nem is tudom elkezdeni a munkát, mert mindig van valami gondja a Princessznek. Megyek hozzá múlt szerdán, azt mondja, most nem alkalmas, mert ma rosszul rezeg a déli oldal, Oszkár. Ó, hogy csináljanak rólad igazolványképet a kubisták! Arzénsárgával!

Na, mindegy, visszatérve a vad, kilencvenes évekre, mi állandóan turnéztunk a Kálmánnal, aki, azért valljuk be, ott baszott át, ahol tudott. Jóval többet vett fel munkadíjnak, mint amit nekem adott, tankönyvszerűen kizsákmányolt. Valamennyi igazsága csak volt a faternak is a kommunista baromságaival.

Akkoriban ötkor keltem, hétvégén is, akkor is mentünk. Se éjjelünk, se nappalunk nem volt. Egy pálinkát benyomtam otthon, utána megborotválkoztam, aztán jött értem a furgonnal a Kálmán, és kirajzottunk a legváltozatosabb irányokba, mint egy különleges osztag, mi voltunk a Csipet Csapat. A kisboltban ihattunk még valami indítót, aztán húztunk dolgozni. És a festékpöttyös magnó mindig nálam volt, vittem mindenhova, mint Kodályék a fonográfot, mert én Bartók rádiót is hallgattam volna, ha hagyják. A Bartók az megírta a huszadik századi horror zenéjét előre, de a munkatársaim leugattak, azokat idegesítette, mert a komolyzenéhez azért más idegrendszer kell, másfajta érzékenység. Sokat nem ettem napközben, egy kapucínerrel elketyegtem, ha volt pia. Dolgoztunk egész nap, aztán este csak belezuhantam az ágyba, mint a disznómáj a vájlingba.

A Kálmán meg, ez utólag derült ki, be se jelentett az Apehhoz. Most nincs is jól, a kapzsiság ráhúzódott a szívére, biztosan eltömítette a pénz az ereit. Szép munkák is voltak, azt meg kell hagyni. Volt egy csomó műemléki munka, a söjtöri Deák-ház, a keszthelyi Festetics-kastély, ugye, meséltem, a Batthyány-kúria Zalacsányban. Hát ott kellett a biztos kéz, mert a mesterlövészek higgadtságára volt ott szükség. A dinamitszállító kamionosok nyugalma kellett oda. Nagy sznobkodás ment ott. Meg se kínáltak. Nekünk kellett vinni a szeszt is.

Aztán én a pénzből, amit kerestem, albumokat vettem, meg könyveket, és ecseteket, jó minőségű festékeket, hogy ha majd visszatér az ihlet, meg a kézügyességem, gondoltam, akkor tudjak művészileg is képet rittyenteni újra. Hogyha majd egyszer nem mennyezetet festek, meg homlokzatot, akkor tudjam festeni, amit akarok, legyen anyagom. És kerestem szépen. Akkor álltam át Balatoni Világosról Sopronira. Aztán olyan is volt, hogy két évig csak Stellát ittam, reggel meg viszkit, fekete Johnny Walkert, és piros Marlborót szívtam hozzá. Ment a szekér, de nem pihentünk. Akkor volt olyan is, aki szofit szívott még, de marbis dobozban tartotta. Ha egy mondatban kéne elmondanom, vagy egy képpel jellemeznem népem lelkét, ez lenne az, ez a szofi marbis dobozban.

Ritkán, de előfordult az is, hogy még egy-egy városi bálba is elvitt a Kálmán, ilyen jutalomutazás

jelleggel, vagy mi. Egy ilyen bálban ismerkedtem meg a volt feleségemmel. Igen, jött egy gyöngyhajú lány. Tizenhét éves volt akkor az Anikó. A Bárányban, a Télikertben láttam meg először, ahol a Zámbó Jimmyt is. Szemeztünk, beszélgettünk. Meglepően sokat tudott a szürrealistákról, és a nyaka is ott és úgy volt pihés, ahogy kell. A szülei ügyvédek, még mindig élnek, viszik az irodát Egerszegen csoszogva. A macskáiknak is doktorijuk van nyávogásból. Aztán nagy szerelem lett, és még ki is tagadták miattam. Lázadni akart. Elszökött velem Kispál-koncertre, meg eljártunk kocsmázni. Aztán a házasság lett a vesztünk, mind a kettőnk veszte. A szülők tudtán kívül házasodtunk, az egerszegi tévétorony tetején kértem meg a kezét. A lakodalomban csak az én rokonaim voltak ott, meg az ő barátai. Volt köztük pár jó csaj.

De nem volt ez ilyen egyszerű, meg kellett hódítanom. Volt egy diákkori szerelme, egy orvoscsalád fiacskája. Egymásnak szánták őket föld a földhöz, Mercedes-kulcs a Mercedes-kulcshoz alapon. És mégis én győztem a dumámmal. Meg a kitartásommal. Engem nem lehetett lerázni, nagyon szerelmes voltam. Követtem, mint a gnúk az esőfelhőt a Serengeti-fennsíkon. Felmásztam a szobájába az ereszen. Mindig rá gondoltam, a létrán, a furgonban, a pultnál. Más az a csók, amit szerelemből adsz, nem hüllőagyból. Te voltál már igazán szerelmes, Gyöngyi?

Velem tényleg lehetett bármiről beszélni, akkor még filmekből is penge voltam, meg a könyvekből is. Két délután alatt többet tanult tőlem, mint a gimnáziumban négy év alatt.

Összejöttünk, letiplizett otthonról, alakult szépen az életünk. Beköltöztem Egerszegre, vettünk egy nagy lakást. Erre a városba költözésre csak ez a nagy zsötem tudott rávenni, mert én aztán nem vagyok egy városi gyerek. Nem szeretem az emeletes házakat, a rengeteg ablakot, mert mindig úgy érzem, hogy figyelnek onnét, ez a pia mellékhatása is lehet, persze. Vannak erre történelmi példák, hogy valaki beköltözött a városba, például a Kisvakond a mesében, kényszerből, vagy épp hirtelen felindulásból, mint a Bukszusos Feri. Aztán pár hét eltelt, és már nyulat tartott a Feri a Moszkvicsának a kesztyűtartójában, és krumplit ültetett az erkélyre, és ha nem költözik vissza, most már talán disznót tartana a kukában.

Beköltöztem, melóztam, aztán jöttek a gyerekek. Két lányom született. Azok voltak a legszebb éveink. A házasságunk nem lehetett rosszabb az átlagnál. A szokásos fázisokon mehettünk keresztül. Nem sokat voltam otthon, mert pörgött a biznisz. Újra kellett festeni az országot, Gyöngyi!

És az asszony a két gyerek után lett csak igazán jó nő, még akkor is csak huszonhat éves volt, nem hízott el, egyre vadítóbb lett, aminek én örültem, de a Kálmán is kiszúrta, hogy mi a helyzet. Lecsapott rá. Összeszűrték a levet a hátam mögött. Ebben sincs semmi új, de velem akkor történt meg először, hogy életem szerelme, két gyermekem anyja elárul, otthagy, és egyszerűen lelép, mint egy film végén a Julia Roberts. A következő munkákra még felvette az előlegeket a Kálmán, nekem nem fizette ki az előzőeket, és ezzel a többlettel megpattantak. Angolosan távoztak az életemből. Lelépett az asszony, mint kurva a sezlonyról.

Én meg azt hittem, hogy barátok vagyunk. Nem volt ő nekem soha a barátom, a Kálmán. Csak egy ideig azt hittem. Egy igaz barát minimum bejelent az Apehhoz, ha azt mondja, hogy bejelent, nem?

Jó, én se voltam egy Szent Rókus, egy-két ügyfelet levarrtam, de arról az asszony nem tudott. Nem vagyok erre büszke, de ilyen a rock and roll. Volt egy nő, az úgy élvezett el, mint amikor rálépsz egy egérre. Na, látom, elítélsz, bonyolult az élet, majd rájössz.

Mindegy, született két gyönyörű lányunk, a Dia és az Adél. Ez a lényeg. Hát, a szülés nem egy sétakocsikázás, ahogy nagy nehezen, mint egy beszorult pezsgős dugó, előjövünk abból a perzsavörös méhlepényből, mint a frissen nyúzott nyulak, úgy nézünk ki, de hát valahogy el kell kezdeni. Nem, én nem voltam bent egyik lányom születésénél sem, akkor még ez nem volt divat, be se engedtek volna, csak a tévében láttam, milyen színű a méhlepény. A szülés közben a kórházudvaron tipródtam, és

elszívtam egy karton cigit.

Az Adél Londonban van. Grafikusként végzett, most rajzfilmrajzolóként dolgozik. Úgy látszik, ő örökölte a medzsiket a kezemből. Az tiszta öreganyja. A fiatal képein egy az egyben így nézett ki a muter. Mesélte az Adél, hogy milyen ötvenesévek-hangulata van annak, mikor egy háromdiplomás magyar mosogat az indiai étteremben a King's Crosson, és filozófiáról beszélget egy kiugrott politológussal, miközben viszik ki a fish and chipset az arab üzletembereknek. A másik lány, a Dia egy gyógyszergyárban dolgozik Svájcban, és mindig Algopyrin-illata van. Ő meg négy hónapos terhes. A férje egy bosnyák gyerek, a szülei mentek ki, ő már ott született. Most tudtam meg, hogy ősszel nagypapa leszek, ha megérem. Most már azért sem kell akármit elvállalnom, mert őket már nem kell támogatnom. Évente kétszer jönnek, karácsonykor és nyáron, meg majd a temetésemre, gondolom.

A feleségem szülei a kádárista high class tagjai voltak, amit átmentettek a kilencvenes évekre is. Egy zsír új Opel Kadett-tal végigrobogták a Loire völgyét az asszony gyerekkorában. Ilyen családból jött az Anikó. Az anyja már nyolcvannégyben borotválta a hónalját, láttam fényképen, és náluk volt először Fa tusfürdő a Nyugat-Dunántúlon. Én ott láttam először fogselymet meg szájvizet, amit meg is ittam, mert azt hittem, szesz, de nem ütött. És azért az asszony csak felcsípett két-három világnyelvet küzdelmes gyermekkora során. Én a művészeti ismereteimmel fogtam meg, és azzal, hogy baszok rájuk. Biztos volt bennem valami barbár is, hippinek érezhette magát mellettem, vagy ki tudja. A művészet érdekelte, én meg nyomtam neki, amit csak tudtam. Megkapta a komplett „kézen állva, szaltózva a művészettörténetről" csomagot. Én csak dumáltam, ő meg szerzett pénzt, és ami a fontosabb, könyveket, albumokat is hozott a szüleitől, azt elemezgettük, aztán egymás vázszerkezetét. Volt mersze otthagyni a balatoni nyaralót, a kerti törpés udvart, pedig az apjának tizennégy vadászpuskája volt.

Hej, Gyöngyi, nagy kaland a házasság, egy másik embert kibírni, megismerni. Az összes anyajegyét be tudnám jelölni egy vaktérképen az asszonynak. Arra is emlékszem, hogy mikor megláttam, egy hirtelenkék kosztüm volt rajta, és miután megismerkedtünk, utána kezdtem el én is elvegyülni, alámerülni. Alternatív rockzenekarok koncertjeire jártunk, és ittuk azt a fogkrémízű kevertet meg a félédes vörösborokat, meg akkor már azért volt pár márkásabb ital is, például unikum. Kocsmáztunk, moziba jártunk, és házibulikban okoskodtuk tele a göcseji éjszakát. Kavarogtunk.

De nem rontottam ajtóstul a házba, mármint a testi szerelmet illetőleg. Pedig már ki voltam képezve, az Amália már megedzett, majd elmesélem, hogyan, de az asszonnyal fontolva haladtunk. Az első csók előtt fél évig csak József Attila-verseket olvastunk, és mielőtt először kikapcsoltam a melltartóját, háromszor kellett megnéznem a Tarkovszkij-összest az Ady moziban. Szerintem az Andrej Rubljov elejétől még most is merevedésem lenne.

Már a lakodalom előtt összeköltöztünk. Albérletbe mentünk. Ment a munka, jött a pénz, úgyhogy egy év után tudtunk venni egy nagy lakást a Páterdombon. Azt hiszem, az volt az én aranykorom, és mint minden aranykor, ez is elmúlt, de előtte még jöttek a gyerekek. A születésükkor aztán volt nagy mulatság az Arany Bárányban, pezsgővel, Lánchíd konyakkal. Jó, hát nem pelenkáztam a gyerekeket, akkor még az apukáktól nem is várták el az ilyesmit, de ott voltam, helytálltam, és amíg kicsik voltak, nem is volt baj, mert veszekedni se volt időnk. Boldog voltam én mindig is, csak innom kellett hozzá picikét. Mikor játszottam velük, akkor is töltögettem, mert szerettem játszani, de csontszárazon nem volt kedvem, mert akkor unalmas felnőtt voltam.

Te, az a két lány az tűz és víz egyébként. Az Adél, aki Londonban él most, hát az egy tűzről pattant bestia. Úgy kacagott már három hónapos korában, ahogy a Janis Joplin a Mercedes Benz végén. Az nem fésülte a Barbie babáit, hanem punktarajt csinált nekik. Fogkrémmel lőtte be a hajukat, aztán zenekart alapítottak a Barbie-k meg a Cindyk, és állandó zenekari konfliktusok voltak, és mindig arra

értem haza, hogy a babák tépik egymás taraját. És ezek a lányok az anyjuk díszkiadásai. A Dia ő egy nyugodt lány volt mindig is. Csendes, rendszerető. Abban bíztam, hogyha az Adél, ez a sátánfajzat, akit persze ugyanúgy szeretek, szóval abban bíztam, hogyha az Adél távolabbra kerül is tőlem, a Dia majd a közelemben lesz. Erre tessék, ő meg Genfben dolgozik. Mondjuk ez nem is meglepő. Már gyerekkorában is olyan rend volt a szobájában, mint egy katonai temetőben. Szóval lányos apuka vagyok, ez egy külön műfaj ám. Sajnos a válás miatt nem tudtam mindig ott lenni, de például az első, remegő nyakú udvarlóikat nekem is bemutatták, és ha gond volt, jöttek, nekem panaszkodtak.

A Dia lakodalma is Svájcban volt. Nem sokan voltunk, de azóta már hazahozta párszor ezt a bosnyák gyereket, a férjét. Hívő muszlim, de normális. Most inkább nem hozza, lehet, hogy megrongálná a lakosság, mert be vannak csibészelve a migráns ellen, ez meg egy Piedone-szakállú, imámkülsejű figura. Az Adél az nem tud megállapodni. Hozott már ide mexikóit, portugált, hollandot, jó, hogy nem zebraháton jössz haza, mondom neki, jaj, apa, mondja. Mikor hazahozta a mexikóit, elvittük Badacsonyba a Hernandezt. Eljátszották neki a cigányok a Tequilát a Kisfaludy-házban, és átmentünk Fonyódra a katamaránnal. Össze is rókázta a hajót, jól éreztük magunkat. És hozott nekem egy ilyen nagy mexikói kalapot. Nyáron jó alatta hűsölni, akkora, mint egy schölleres napernyő.

17

Egyszer voltam a lányoméknál kint, Londonban. Megmondom őszintén, hogy jó, finom kis hely az, sőt kurva jó, csak idegen, nem otthonos nekem. Már az illatok, az ízek is annyira mások. Én nem tudnám azt megszokni. Ha fiatal lennék, akkor se hinném, hogy kimennék oda dolgozni. Úgy értem, hosszú távra. Én nem tudom, hogy lehet azt kibírni, azt a sok poros padlószőnyeget, azokat a nyúlketrec nagyságú lakásokat, azokat a hülye csapokat. Gyönyörű közben, persze, hát csak olasz étteremből van északolasz, délolasz, középolasz, kicsit szicíliai, nagyon szicíliai, van hottentotta büfé, van kutyafodrász, van pinaszobrász, van szagos mozi, van illatos slozi, minden van, de kell-e ennyi minden a boldogsághoz?

Jól kiépült az a London, te. Voltunk a British Museumban is. Tudod, ahol kiállították, amit összelopkodtak a világban, amit nem tudtak otthagyni az angolok, mert ragadt hozzájuk az a sok kultúra. Úgy néztek a világra, hogy az nekik egy lomtalanítás volt. Eljutottam a National Gallerybe is. Ott aztán van mit nézni. Én évekig ellennék benne. Nem unatkoznék én ott egy percig sem. Olyan lenne az nekem, mint Gombóc Artúrnak a Nestlé gyárban.

Sok élmény volt, nem is tudom, melyiket meséljem. Első nap például meghömbölödtem. Ezt elmesélem. Én nem akartam repülni soha, nem vagyok én madár. Én a repüléstől féltem, rettegtem. Mikor Svájcba mentem az esküvőre, akkor is remegtem. Aztán persze élveztem, ahogy a londoni túrát is. Ahogy a táj fölé emelkedtünk, tíz másodperc alatt Lego-várossá változott Pest, és ahogy lenéztem néha, a tavak csak esőcseppek voltak, az Alpok egy tejszínhabos süti, a folyók meg a vén Európa visszerei, és láttam a holland csatornákat, meg láttam a rendezett német tájakat, és közben ittunk a lányommal. Már Ferihegyen elkezdtük az idegeink nyugtatását. Hatkilencven volt egy kis Heineken. Kész rablás, de a lányom fizette, ennyi jár az apjának, nem? Jól keres, azért van kint, és ő is ivott, hát az én lányom. Szóval megittunk vele vagy tizenkét ilyen kis játéksört, meg két-két viszkit, aztán a gépen még négyszer kettő háromdecis kékfrankost, és akkor már ülhettünk volna űrhajóban is, az se zavart volna, ha a nemzetközi űrállomásra megyünk fel. Gyorsan eltelt az a két és fél óra Lutonig. Aztán leszálltunk. Hát mondom, kóstoljuk már meg azt a híres angol csapoltat, él sör, vagy hogy mondják. Megittam egyet. Nem volt rajta hab. Mondom, mi ez, hanzli, bazmeg, összeburogatták a maradékot? Azt mondja a lányom, nem, ez direkt ilyen. Kértem még egyet, és figyeltem a csapos kezét. Nem hagyott habot azon se. Akkor mondom, jól van, aztán bevonatoztunk a Citybe.

Azt a kavargást kellene megfesteni, ami ott van. Ahogy a bennszülött angolok, ezek a steakarcú, bikanyakú, faluvégikuvasz-hangú, sárkánybaszó vikingek vedelnek a kocsmákban. Ahogy a hét fok fölött már miniszoknyában flangáló, mészfehér bőrű, szeplős, angol lányok, mint a pocsolyából ivó zsiráfok a szavannán, guggolnak az út közepén, és úgy könnyítenek magukon. Ahogy lejtenek az Oxford Streeten az emberi bőrszín összes árnyalatában pompázó csajok. Ennyi szép nőt az utcán én még életemben nem láttam, hát azóta sem dolgoztam fel pszichológiailag. Vagy megfesteni, ahogy az öltönyösök kicsordulnak a pubokból az utcákra már délután kettőkor. Ahogy állnak rezzenéstelenül, vagy dülöngélnek az esőben, kezükben az él sörrel. Megfesteni az utcai mutatványosokat a Temze partján, meg a Hyde Parkban azokat a józan bolond szónokokat. Nálunk ezek a parlamentben vannak, Gyöngyi. A drogárusokat, az űzött tekintetű etióp dílereket, a camdeni piac ezernyi színét. A tömeget a metrón, a pakisztáni taxisokat, az indiai buszsofőröket meg azokat a pánikszerű zárórákat, mert olyanok ott a zárórák: megfellebbezhetetlenek. Ott nincs lacafaca, mert ahol záróra van, ott záróra van. Az egyik helyen volt egy csapos. Egy Jézus-ábrázatú, fiatal gyerek, egy szörfös Jézus. Gondoltam, hátha itt maradhatunk még kicsit, de ő is zárni akart könyörtelenül. Mondom neki, Jézus,

stop, mi csak let's drink! Erre úgy megsértődött, hogy lejézusoztam, habzott a szája, üvöltözött, és egy másodperc alatt négyszer mondta, hogy fuck you. Én ilyen agresszív Jézust még nem láttam. Aztán el kellett menekülnünk, mert jöttek Shaquille O'Neil öccsei, a biztonsági őrök, és nem akartunk balhét.

Ittunk egy templomból kialakított kocsmában is, és ott még vannak ám igazi arisztokraták. És a társadalmuk fölött fagyöngyként ott vigyorog a királyi család is. Háziállatként tartják őket, mint valami pézsmapatkányokat. És nem elég, hogy van pénze a királyi családnak, annyi, mint a sár, de még az adójukból is adnak nekik, azt is pusztítják mindennap a Bözsi néniék. Jó, ők tudják, én nem szólok bele. És a partvishoz nem nyúlnak az angolok, a takarítást, azt a bevándorlók csinálják. A piszkos munkát nem vállalják a bennszülöttek, mert azok olyan öntudatosak, még egy őshonos taxis is úgy beszél, ahogy nálunk egy pénzügyminiszter sem tud. Annyira tudják a tutit, olyan határozott mindegyik, annyira tudja, mi merre hány méter meg hány inch, hogy csak na.

Jó volt. Ittunk ír kocsmában, skót kocsmában, velszi kocsmában, valahol még sakkoztam is egy néger nővel. A lányom mutatta a telefonján másnap. Nem is emlékeztem rá, pedig szép kis nő volt. Marokkói. Akkor mutatta a lányom, mikor pihegtünk másnap reggel valami macedón kávézóban, ahol frissen facsart golden almát ittunk, kávéztunk, aztán söröztünk tovább. És ott rock and roll szól a kocsmákban, nem az Add ide a didit, Gyöngyi. És, mondom, meghömbölödtem. Leestem, mint az olajár. Nem vagyok egy gumimaci, de ez az egy sör, egy viszki megdöntött, mert sör, viszki volt már a reggelink is, english breakfast, én meg kisfröccs-ritmusban ittam. Aztán kivittek a lányom haverjai a vállukon a kocsmából, és közben azt énekelte az Amy Winehouse a hangfalakból, hogy nem megy vissza az elvonóra. És kérdezték az utcán, hogy mi a baja a Misternek, hát megviselte az időjárás, mondták, meg az időeltolódás, offkorzba, sorry, és ez még csak az első nap volt.

Na és voltam a National Galleryben, arra még tisztán emlékszem. Tudod, micsoda csodák vannak ott? Ott van Veronese Jézusa és Velázquez Vénusza meg Canaletto Velencéje, és a befejezetlen *Manchesteri Madonna* Michelangelótól, és láttam Van Gogh *Tizennégy napraforgó vázában* című remekét is élőben. Ó, azok a haldokoló napraforgók! Az életről szól az a haldoklás, mert Vincent a lelkéből festett, és neki látnia kellett, amit fest, nem tudott emlékezetből festeni, úgy, mint a Gauguin, mert az tudott. Szóval a *Napraforgók*. A virágfestészetnek nagy hagyománya volt a Németalföldön, de nem így, ahogy Van Gogh, nem így festették meg korábban. Szép csokrokat hazudtak előtte, mert a vászonra könnyű mindig friss virágokat kenni, a csendéletet nem kell öntözni, de Van Gogh nem idealizálta a paraszti életet sem, azt is földszagúan, nyomorúságosan festette meg, amilyen volt.

Másnap meg részt vettünk a melegfelvonuláson. Nem akartunk, de így alakult. Komolyan, ne röhögj! Ültünk az ikszedik kocsmában, valami Sherlock Holmes-tematikájú csehóban. Ettünk is. Kérdeztem a lányomat, mi ez a zöld gezemice a melegszendvicsen, azt mondja, pesztó, elég szar, mondom, jaj, apa, mondja. Na és ültünk ott a kocsmában, amikor egyszer csak bejött egy rózsaszín pólóba öltöztetett pincsikutya, aztán egy bőrszerkós macskát hozott pórázon két hagymalila fejű nő, vagy férfi, fasz tudja. És jöttek egymás után a furcsábbnál furcsább gyerekek. Akkor mondják a lányomék, hogy ma van ez a buzifarsang, vagy mi. Jól van, mondom, de nem baj, hogy mi nem vagyunk beöltözve? Nem, azt mondják, nem kötelező a buziság, meg a heteróság sem, jól van, mondom, akkor igyunk!

Egyébként azt már akartam is kérdezni, hogy milyen nőnek lenni? Hülye kérdés, tudom, hogy lehetne erre válaszolni? Valamiért így vagyunk összerakva, férfi, nő, de ez nem mindenkinek jön be, lásd a londoni melegfelvonulást. Leonardo férfitestfestésben volt erős, az érdekelte, nem egészen véletlenül, nem is akart női testet festeni. Hát, az ő baja, nekem a női test a guszta, ilyen a biológiám, ez baj?

Na mindegy, és ha látsz egy csomó arabot, akik épp nem robbannak fel, akkor nem fogsz félni

mindegyiktől, mert sok kendős nő is volt, de hát nagyanyámékon is ilyen volt, ettől én nem szarok be. Próbáltam ott viccelődni egy zöldségesnél, hogy nézd már, milyen szépen rendbe tartja a boltját ez az Oszama bin! Bóknak szántam, de a lányom úgy lebaszott, mint a pengős malacot, hogy apa, ez nem vicces, ez offenzív! Jól van, mondom, előjön belőled anyád vére, de aztán egyből kibékültünk, mert szeretjük mi egymást, csak nagyon hasonló a természetünk, hamar robbanunk, mint a béna merénylők, akik elbaszták az időbeállítást a bombájukon.

Utolsó este meg voltunk egy magyar buliban is, ahol összejönnek a kint élő magyarok, és emlékeznek a Kékesre, az Alföldre meg a túró rudira, és eszik a töltött káposztát, meg egyeztetik a font árfolyamát, hogy azon a héten az hány forint, amit kerestek, és marja őket a honvágy. Még zalaiakkal is találkoztam. Nótáztunk is a végén, amíg ki nem dobtak. Valaki a YouTube-ra is feltette, de a lányom levetette, mert vörös fejjel azt éneklem a felvételen, hogy *nem maradt más nekünk, csak az apánk fasza, azt kantározzuk fel, azon megyünk haza*.

Három napot voltam kint összesen, de elég is volt. Aztán hazafelé a repülővel meg angol legénybúcsúsok jöttek velünk Pestre romkocsmázni. Azok mekkora állatok! Te olyat még nem láttál. Pink kombinéban volt mindegyik, és keltazöldre volt festve a hajuk, és ha tehették volna, a repülő szárnyáról pisáltak volna a Dunába. Énekeltek végig, de ezek nem is énekelnek, hanem valahonnét a torkuk aljából hörögnek fel focistaindulókat, és kidagadnak az erek a nyakukon. Ezek disznóvágásokat tudnának szinkronizálni, nem is tudom, hogy ez ének-e egyáltalán, vagy inkább hányás, na, cheers!

18

A válásomnál tartottam, ugye? Vagy nem? Mindegy. Nem éltünk ám rosszul. Mentünk nyaralni a gyerekekkel minden évben. Kettesével ették a Magnumot Lellén. Elküldtem őket még Velencébe is buszos kirándulásra. Jártak különangolra, különnémetre. Vettem parabolaantennát. Kilencvenháromban nekem már volt PRO 7-em, de ettől az árulástól padlót fogtam. Nem tudtam feldolgozni, hogy így megpattant az asszony a Kálmánnal. Hát ittam, ahogy az abszintivók Párizst, úgy néztem a világot. Nem is értem, hogy éltem túl. Lábon hordtam ki egy szerelmi Csernobilt.

Csernobilról hallottál már? Felrobbant az atomerőmű nyolcvanhatban. És mivel mindenről hazudoztak az elvtársak, erről se tudták megmondani az igazat. Azt szokták meg, hogy az igazság mindig csak ezüstérmes lehet a pártérdek mögött. A svédek vették észre, onnét tudta meg a világ, mert arra fújta a szennyezett felhőt a szél. Ha nem fújta volna arra, ma se tudnánk. Frankfurtban már nem mentek ki a játszótérre a gyerekek, de ott, Csernobilban még akkor sem evakuálták őket. Mi meg mostuk a zöldségeket, ennyire emlékszem, mert annyit tudtunk, hogy valami történt egy atomerőműnél Kijev mellett. És ezt a mondatot nem akarod hallani ma sem. Egy kis gond van Paksnál, de nyugalom, semmi pánik. Nem hangzik jól, igaz?

Engem meg az elvonóba evakuáltak. Csalóka napfényt ad az alkohol, tudom. Megnyugtat, és segít másként látni a világot. Művészibbnek, szebbnek, színesebbnek látod olyankor az életet, még az értelmetlenségében is lehet olyankor gyönyörködni, mert ha jól kap el a pia, akkor vigaszt nyújt, és az lesz a templomod, ahol a szesz a pap, aki kedves, jókat mond, aztán éjjel agyba-főbe ver, hogy másnap mindenhol fájjon. Ahogy egy drogos gyerek mondta nekem az elvonón, mindjárt elmesélem az elvonót is, szóval ott mondta a gyerek, hogy csak arra kell vigyázni, hogy a cucc jó helyen tegyen le.

És hogy én hogy lettem alkoholista? Ennek a menete, gondolom, mindenkinél hasonló. Kamaszként kezdtem kóstolgatni, de akkor még Fantával, málnával, kólával kellett diznisíteni, gyerekbaráttá tenni az anyagot. Nem is volt akkor nagy választék. Nem volt ám Prosecco, még Martini se. Hubertus, kevert, rum, fekete címkés cserkó, lengyel táncos sör, ezek mentek. Aztán néha már fel-felszökdöstünk a pincéhez, Berci bácsihoz. Jó pár alkoholmérgezést sikerült ott összehozni. Aztán a munkával összefonódó ivás vitt padlóra igazán, attól megborultam, mint a Postabankmaci. A nagyobb baj évek alatt, cseppkő-gyorsasággal alakul ki, még mindig nem gyújtasz rá? Tényleg, hol a cigim? Ó, jaj, hogy eltűnt minden, a picsába! Vagy elszívtam volna mind? Átugrom a trafikba, őrizd addig a lángot, jövök…

Na, bocs, sor volt, meg egy sört is bekaptam a kisboltban visszafelé a Pityukával, tudod, a Kenedi Gyuri bácsi fiával, ment, rohant Egerszegre, délutános.

Végigjártam én a szakma összes létráját. Az érettségi után a téeszben dolgoztam szobafestőként, ott tanultam ki a szakmát. A képzőművészeti főiskola helyett istállókat meszeltem, traktorokat fényeztem. Aztán jött a rendszerváltás, a téeszt széthordták a szemfüles termeszek, akkor utána a sokat emlegetett Kálmánnál voltam pár évig, lekenette velem az egész megyét ától cettig, alfától az omegáig.

Én nem lettem vállalkozó, pedig már lehetne saját családi házam labradorral, horgászbérlettel, évente két héttel horvátban, de hát így alakult. Nem akartam én senkit átverni, meg lehúzni. Félre ne érts! Van vállalkozó, aki nem ver át, meg tisztességesen csinálja, de az a fehér holló. Szabadúszó lettem, nekem senki ne dirigáljon, meg ne nyúlja le a pénzemet, az építőipar sötét bugyra ám az életnek, Gyöngyi! Veszett tigris mozgású fővállalkozók viszik csődbe a cégeket, túlárazzák a beruházást, kispórolják az anyagot, hogy télen szétfagyjon, aztán lehessen újracsinálni. Micsoda Kőműves Kelemenekkel találkoztam én, hajjaj, vagy ezt már tegnap meséltem? Vagy holnap fogom?

Aztán abban is szerencsés vagyok például, hogy nem kellett elmennem mondjuk egy multihoz dolgozni. Nyalni, nyalatni, könyökölni, taposni, azt találgatni, hogy ki kinek az embere, meg továbbképzésre járni, és fizetésemelést várni, rettegni, hogy kirúgnak, vagy hogy nekem kell kirúgni másokat. Bosszankodni, hogy elfogyott a szabadságom, hogy áthelyeznek, hogy nem százalékolnak le, hogy nem jár prémium, hogy a céges bulin hülye voltam. Ez nem hiányzik, most már csak egyedül dolgozom, mint Leon, a profi.

Egyszóval nem vászonra festek, mert kipurcantam. Ezért is jött a szittyó. Miért, Van Goghék nem ittak? Hát a fülükön folyt ki az abszint! Rembrandt, aki úgy játszott a fénnyel, mint a macska az egérrel, az *Éjjeli őrjárat* az az ő képe, az egy csoda, mindig mutogatom a polgárőröknek, hogy tudják, mihez tartsák magukat… szóval ez a Rembrandt, ez szivacsosra itta az arcát a Patkány nevű krimóban. Olvastam én erről, de ők bohémek voltak, na ja, mi meg alkoholisták, jó, igen, az vagyok, de legyünk már igazságosak egy kupicányit!

Én nem lettem művész, de így legalább festhettem sokfelé, szegényeknél, gazdagoknál, öregeknél, fiataloknál, cigányoknál, özvegyeknél, kollégiumban, laktanyában. Ami fent, az van lent, csicsergi a Tankcsapda. Én láttam, hogy élünk. Láttam, hogy fűt, mit eszik, hol alszik a nép. Láttam, hogy ki viszi le a szemetet, hogy ki csinál szódát. Láttam, milyen volt, mikor még több generáció élt együtt a régi faluban. A szobában sírt egy csecsemő, a félhomályos konyhában gubbasztott a rézbilin egy vak dédi, ilyenek. Hát a panelben, ott már nincs dédi. Most már berakják otthonba a dédit. Festettem panelban is, ott meg kerülgetik egymást a családtagok, mint akik párost játszanak pingpongban. Általában megkínálnak piával, de ma már nem olyan nagy divat az sem, pedig van annyi ingyenpia, amennyiért korpás a hajam.

19

Először a Kálmán vitt be az elvonóra, még kilencvenegyben, mert megijedt, hogy ha ennyit iszok, mi lesz a sok elvállalt melóval, mi lesz Deák Ferenc gyerekkori szobájával meg a Festeticsek harminchét darab nappalijával? Tényleg olyan állapotba kerültem, ahol egy tányér húsleves már nem segít, mert nem egy konyakos meggyet ettem meg véletlenül, ez tény, ezt aláírom. Egy Giacometti-szobor lett belőlem. A nap nagy részét stabil oldalfekvésben töltöttem, mint Tiziano *Urbinói Vénusz*a. És visszatérő probléma volt, hogy a már majdnem kész falat sugárban lehánytam. Bevonultam, de lepergett rólam a gyógymód, mert annyi volt ez az úgynevezett gyógymód, hogy begyógyszereztek, leszedáltak, mint egy cirkuszi oroszlánt, aztán hat hét után elengedtek. Csak éppen amikor kijöttem, hát én, ha változtam is volna, a világ ugyanolyan maradt, pedig azért mentem be, mert nem jöttünk ki, én meg a világ, ugyebár. Mellesleg az asszony sem jött vissza. Hát ittam tovább, mert, érted, remek találmány a szesz, de mikor már csak pohártól üvegig, üvegtől palackig, palacktól hordóig haladsz, ott már baj van. Mikor már inkább napokig nem eszel, csak hogy legyen pénzed piára meg cigire, az ott már a végállomás, onnét már nincsen csatlakozás.

Ittam. Ittam. Hát a szobafestés nem az egészségmegőrzésről szól. Ez kamikaze-sors. Vannak munkafázisok, amikhez bizony inni kell, sokat. Más fázisokhoz valamennyivel kevesebbet. Mert szűrni kell, amíg szárad, szlopálni, amikor nem lát a főnök, vedelni, ha végeztünk, kortyolgatni, ha még nem kezdtük el. Ne mondd már nekem, hogy józanul bárki vállalná a kaparást, a vakolat leverését vagy a csiszolást, de van olyan fázis, ahol viszonylag észnél kell lenni, legalább egyvalakinek a csapatból, például homlokzatfestésnél meg a tapétavágásnál vagy az anyag kiválasztásánál. A festékbolt előtt pedig csak annyit szabad inni, hogy maradjon lóvé az anyagra. Inni kell, ha fent vagy a létrán, hogy ne félj, inni, ha lent vagy, mert nem vagy fent, inni vonalazásnál, hogy ne remegjen a kezed. Aztán ott van a kritikus időszak, a reggel nyolc huszonöt és a nyolc harminc közötti percek, mikor gyenge még a test, mint az ovisok teája, mikor a vodkához már késő, a sörhöz meg még korán van. Hát tízből kilenc fogorvos nem ezt ajánlja, Gyöngyi.

Nem volt tanulság nélküli az elvonón töltött idő sem. Egyrészt rájöttem, hogy a pizsamakultúra soha sem alakult ki Magyarországon, mert mindannyian úgy néztünk ki a pizsamáinkban, mint valami kabaréjelenetben a megcsalt férj. És találkoztam én ott ügyvéddel, művésszel, sofőrrel, az egész menazsériával. A Muflon Laci azt mondta, hogy alkesz az, aki többet iszik, mint az orvosa. Szerintem meg az, aki azt hiszi, hogy a vodkának nincs szaga, és az, aki mindig tudja, hogy mennyi piája van még otthon. A tapasztalat beszél belőlem.

Volt az elvonón egy tanár. Ő mesélte, hogy ő úgy gabalyodott bele, hogy először az volt a szabálya, hogy délutánig nem iszik, aztán az, hogy első szünetig nem, aztán megfogadta, hogy óra közben nem fogyaszt a fiókból, sem a zakózsebből a buszon reggel, aztán azt, hogy otthon tiszta marad, míg el nem indul. A végén, mikor kicsöngettek, nem tudta, hogy kezdődik, vagy vége van az órának, és akkor behozták az alkohol boxutcájába őt is. Nem tudom, most mi lehet vele, értelmes ember volt.

Aztán volt egy költőnk is. Neki meg az volt a tragédiája, hogy csak részegen tudott dolgozni. Olyankor a legszebb szerelmes verseket írta a feleségének. Aztán mikor kész volt, tovább ivott, nem tudott megállni. És a vége mindig balhé lett, mert tört, zúzott, verekedett otthon. Rá kellett hívni a rendőröket, és olyan erő szállta meg, hogy egy egész rendőrőrs kellett hozzá, hogy meg tudják bilincselni, pedig csak negyven kiló volt József Attila-díjjal együtt. Nem tudnék tőle most idézni fejből.

A kántort, aki szintén ott volt velünk, őt is megértem, hogy belekerült ebbe az egészbe. Hat misén

kellett orgonálnia minden vasárnap. Kinek lenne kedve annyit énekelni józanul, ráadásul délelőtt?

Próbálkoztak velünk, a sok ördöglakattal. Munkaterápia is volt, meg kézműveskedés, kvízjátékok a társalgóban, filmnézés, és mindenki szomjas volt, de pia helyett gyógyszert kaptunk, Antaetilt, amit nem akartunk bevenni. Próbálták belénk könyörögni, aztán erőszakoskodtak, fenyegetőztek, úgyhogy inkább ment be nyelv alá a pirula, hogy kiköpjük, mikor elfordul a nővérke, de hogy is lehetett volna hatékony a terápia, mikor az egyik ápoló faszi árulta ott a saját kisüsti pálinkáját. Nem számított, hogy technokolos, vettük, ittuk, letagadtuk.

Másodszor anyám miatt vállaltam az elvonót, meg mondjuk meg is roggyantam, mint egy túlrakott trágyás szekér. És hogy mikor kezdtem el újra inni? Hát hazafelé az első kocsmában, de utána azért fogtam a gyeplőt, nem álltam le, de nem is kapott el úgy az örvény, egy ideig, aztán megint ugyanott voltam.

Az elvonó nem vált be, úgy látszik, más a taóm. Kijöttem, és utána egy ideig segélyen tengődtem. Akkor úgy nézett ki egy napom, hogy reggel a kisboltban elemezgettük a világot úgy tizenegyig a Nyolcakkal, mert akkor épp nyolc ilyen alkesz volt a faluban, közben ment a tütü. Onnét áttettük a székhelyünket a kocsmába, aztán a délután már improvizatív volt, attól függött, mennyi pénzünk volt még. Előfordult, hogy a balesetin kötöttünk ki, de általában otthon ébredtünk, de hogy oda hogy jutottunk, azt nem tudtuk soha. Még olyan is volt, hogy a ravatalozóban talált a reggel, egyszer meg a Kandikó tetején, ne kérdezd, hogy! Gondolom, fogadásból felmásztam. Rossz társaságba keveredtem, és én is az voltam. Ittunk, mint a katonatisztek, akik Leningrádban végeztek. Nem érdekelt akkoriban semmi, néztem az ég kékjét, vagy rugdostam a kavicsokat. Furcsa időszak volt. Nem kellett dolgozni, csak ejtőztem. Látszólag csak lébecoltunk a Nyolcakkal, de lehet, hogy néha ezt kell csinálni. Tökélyre fejlesztettem például a kuglitudásomat. Szépen, csendben a biliárd doktora, a flipper kandidátusa és a tántorgás adjunktusa lettem, mert minek is kellene mindig dolgozni? Svédországban is elmehetnek a tanárok hétévente egy évre töltődni, gondolkodni. Nekem ez jutott, pár év mélyrepülés a szeszben. Így alakult. Nem bántam meg. Miért, ha megbánom, változik valami? Nem. Na, ugye. Az az alkoholizmus hozadéka, azonkívül, hogy reggelente olyan a napfény, mintha bicskát szúrnának a szemedbe, szóval az a hozadéka, hogy egy alkesz nap mint nap a pusztulás peremén jár. Mindennap közelről szemléli az elmúlást, és sokat gondolkodik róla, de nem ajánlom senkinek, így több pia jut nekem, na, egészségünkre!

20

Jaj, bazmeg, Gyöngyike, ezt nem kéne elmesélnem, de tudod, milyen vagyok, hát ilyen, elmesélem. Képzeld el, te gyönyörűség, azt álmodtam, hogy a Kálmán meg akart rakni hátulról, de ezt ne mondd el senkinek, különben sem hagytam magamat, nem az, hogy szégyellem, csak hát, na. Ez sokat elárul a Kálmán cégvezetői stílusáról, és az én idegállapotomról is.

Valami művelődési házat festettünk, és el kellett készülni határidőre. Bele kellett húzni, így éjszaka is dolgoztunk. Nagyban lakkoztam a lambériát egy nagyon furcsa formájú, hatalmas ecsettel, mikor éreztem, hogy hátulról valaki kurjongat, és nyomul XXL-es fasszal felém. Hátrafordulok, hát a Kálmán az! Takarodjál innen, mondom, te patkány, nem elég, hogy be se jelentettél az Apehhoz és elvetted a nőmet, a testem is kéne? Rohadjál meg! Aztán felriadtam, és lendületből három szilvát küldtem be az ijedségre. Egy rohadék ez a Kálmán, mindig is az volt, a picsába, hülye álmok.

Vannak visszatérő álmaim, remélem, ez nem olyan lesz. Ha valami megfog, akkor frissül is a repertoár. Már te is szerepeltél valamelyik éjszaka. Valami mezőn voltunk, zene is szólt, volt egy terített asztal középen, a terítőket lobogtatta a szél, és mi a mező két sarkából az asztal felé tartottunk, de soha nem értünk oda, és én csak beszéltem neked a távolból, csak löktem a szokásos hülyeségeimet, te meg kedvesen, mosolyogva hallgattál. Ilyenek az álmok. Nálam nincsenek hatalmas főtt babok, mint Dalínál, vagy lángoló zsiráfok. Azok kicsit olyan ébren kitalált cuccok, szerintem. Szeretem Dalít, de bolondabbnak akart látszani, mint amennyire igazából bolond volt. Ez sosem tetszett benne, ez a sok póz, az őrület túltolása, már az a bajusz is, röhej. Pedig ha meggondolom, én is szürrealista vagyok, mint minden épeszű ember.

Az elvonón is voltak érdekes látomásaim. Abban már delírium is volt, persze, meg egy csipetnyi könnyed, paranoid skizofrénia. Azt hallucináltam ott egyszer, hogy az apostolokkal beszélgetek *Az utolsó vacsora* cigiszünetében. Bárány volt a kaja, és én is egy apostol voltam, nem tudom, melyik. Jézus akkor már bejelentette, hogy valaki el fogja árulni közülünk, és végigörvénylett köztünk a meglepetés, ahogy Leonardo képén. Aztán kint álltunk a ház előtt, és dohányoztunk. Ment a pletyka, találgattuk, hogy vajon ki lesz az áruló, nekem ez a Tamás mindig is gyanús volt, mondta Júdás. Camelt szívtunk, és vörösbort ittunk hozzá. Túl voltunk már a csodatételeken, a kenyérszaporításon, az ördögűzéseken, a példabeszédeken. Tudtuk, hogy negyven napig kint volt a pusztában a Főnök. Tudtuk, hogy sáskán meg vadmézen élt ott a határban. Láttuk, hogy az elesetteken segített, mert azt mondta, hogy a betegnek kell az orvos, nem az egészségesnek. Tudtuk tőle, hogy nem csak kenyérrel él az ember, és hogy a szombat van az emberért, és nem az ember a szombatért, meg hogy adjatok, és semmi viszonzást ne várjatok érte, meg hogy azt cselekedjétek az emberekkel, amit szeretnétek, hogy veletek cselekedjenek.

Utaztál már a hét húszas buszon? Hát ott nyoma sincs ezeknek a szép elveknek, Gyöngyi! Ne ítéljünk, hogy ne ítéltessünk, mondta Isten fia. Hajaj!

Szóval hogy is volt? Ja, igen… mondtam a többieknek, hogy én már halásznak nem akarok visszamenni, tetszik ez a vándorlás, a térítős turné, így legalább megismerem a világot, körülnézhetek az országban, megkóstolhatok mindenféle kajákat. Aztán felmentünk az Olajfák hegyére, és ott voltunk a Gecsemáné-kertben. Vittünk létrákat, ecseteket, akkor már festőoverallban voltunk mind, és elaludtunk, és láttam magunkat kívülről, és rendőrök jöttek, meg ápolók, razziáztak, kiabáltak, és elvitték Jézust kényszerzubbonyban, mert nem tudtunk ébren maradni, nem tudtuk megvédeni, és belehalt az elektrosokk-kezelésbe a kettes vizsgálóban az Úr, de harmadnapra feltámadott, aztán eljött közénk, és akkor belém vágta az injekciót az ügyeletes orvos. Ezt úgy mesélték a többiek, mert ott

üvöltöztem a folyosón, és megszűnt a kép, vége lett az adásnak, kikapcsolták az agyamat. Furcsa egy szerv a koponyánk albérlője, az egyszer hót ziher!

21

És azt tudtad, hogy az emberi DNS ötven százalékban megegyezik a banánéval, Gyöngyöm? Bizony, hát nézd csak meg, hogy milyen figurák járnak ide! És reggelente majdnem egy centivel vagyunk magasabbak, mint este, gondolom, mert nyújtózunk az első rakétáért a kisboltban, estére meg összepöndörödünk, mint a beteg barackfalevél. Ezeket nekem a doki mesélte, a borász, mert festettem egyszer nála, a Muflon Lacinál. Na, az európai színvonal volt. Csörnyeföldön ő volt a körorvos, mellette meg borászkodott is, és ha szüret volt, kiírta a fél falut táppénzre, ott szedték mögötte a fűszeres traminit frissen, fitten a betegei.

A szovjetromantikus nyolcvanas években került Pécsről Zalába a Laci. Orvosnak jött, de már eleve, sejtszinten benne volt a lábában a rizlingbugi is, és a tetejében látta, hogy a fügefa háromszor érlel gyümölcsöt a hegytetőn, mire a levelek lehullanak. Több se kellett neki. Kivallatta a száraz diófalevél-bőrű, öreg, uradalmi vincelléreket, akik már akkor régi motorosok voltak, mikor a John Lennon még nem találkozott a Paul McCartney-val, a Pista bácsikat és a Jóska bácsikat, és azoktól kérdezte meg, hogy milyen fajták díszlettek itt, ezen a Toszkánát is simán valagba rúgó, festői tájon a szocialista pancsrémálom előtt. Szóval hogy mit érdemes ültetni?

Bocs, hogy néha ökörhugyozás a fogalmazásom, de tudod, taszigál a maligán.

A lényeg, hogy elkezdett szőlőt ültetni a Muflon. Először csak saját fogyasztásra csinált bort, aztán belebonyolódott, beszerzett, elolvasott mindent, amit a szőlőről írtak. Annyi szakkönyve volt, hogy két télen át lehetett volna azokkal a könyvekkel fűteni az általános iskolát. Aztán egyszer csak már többet tudott a tőkéről, mint a Marx, Engels, Lenin. Tudta, hogy minden évjárat külön receptúra, hogy a nagy dolgokat nem tonnában mérik, tudta, hogy nem sok bor kell, hanem jó. Tudta, hogy újholdkor kell metszeni, teliholdkor meg fát vágni, mert ha hízik a hold, mozog a víz a fában is, nemcsak a tengerben, és ezek a bölcsességek aszúszemekként potyogtak belőle. Megkérdeztem tőle, mi a helyzet a röviditalokkal, mert gondoltam, kínáljon már meg, rossz a szám íze, igyunk valami konkrétumot, és negyven percig beszélt csak a skót viszkikről, hogy így főzik a hegyi patakok vizéből, meg úgy szárítják tőzegen.

Nagydarab ember volt, fiatalon vízilabdázott is, két puttony elfért a hátán, tudott élni meg dolgozni is. Azt mondta, égetni kell a gyertyát mindkét végén, arra van a gyertya, nem a fiókba való az, mert a világos úton jobban lát az ember, még hogy ha rövidebb is lesz az az út. Meghalt szegény, már öt éve lassan, mert a jó kapások már mind a földben vannak, tudjuk ezt, pont tőle.

És nagy vadász is volt ez a reneszánsz Muflon doki, ez az egyszemélyes borvidék. Látja egyszer éjjel a hálószobájuk ablakából, hogy túrja a kertet egy zetorfejű vadkan. A dokiban meg már volt szakanyag, több se kellett neki, azt mondta, hogy alkoholista az, aki többet iszik, mint az orvosa, nálunk egy sincs, de ezt már meséltem, nem? Na, ott túr Zrínyi szörnyű böllére, a Laci meg fogja a puskát, az ablakhoz oson, lábujjhegyen, hogy hadd aludjon még egy kicsit az asszony, aztán céloz, lő, bumm. Dől a szobában minden. Elferdül az esküvői kép, megemelkedik az asszony arcán az uborkapakolás, felháborodva kiugrik a faliórából a kakukk, leveri a légnyomás a vakolatot, megreped az ablakkeret, és én ezt a vis majort mentem helyrehozni. Aztán míg mázolgattam, a disznó elkészült lassú tűzön. Így bosszultuk meg a Zrínyi Mikit, dödöllével, almapaprikával.

Aztán leereszkedtünk a pincébe. A lépcsőn megbotlottam, de a doki rüszttel levette a fejemet, ezért nem loccsant szét az agyam a betonon. Olyan volt az a pince, mint egy tengeralattjáró, mi meg akkor már jól éreztük magunkat, mint az olaszrizling a Balaton-felvidéken, és ömlött a szó a Muflonból. Mindent tud, úgy tűnt. Beszélt ő testről és lélekről, a bélrendszerről, a szívről, a májról, a vesékről,

az inkákról, a hunokról, az avarokról és az aradi vértanúkról, miszerint olyanok Damjanichék, mint a kadarka, nem az a fontos, hogy milyen volt a géntérképük, hogy itt születtek-e, hanem hogy vérüket adták ezért az országért, ahogy a kadarka is, és könnyezett és röhögött egyszerre, közben dobolt a hordókon, ahogy a kehes öregasszonyok hátán reggel, vagy mint az Indiana Jones, mikor keresi a kijáratot a pókhálós kriptából.

Azt is mondta a boros doki, hogy az agyunk annyi áramot termel, amennyi egy izzót megvilágítana. Az övé szerintem a templomi karácsonyfát is kivilágította volna vízkeresztig. Meg azt is mondta, hogy a testünkben futó erek olyan hosszúak, hogy két és félszer tudnánk velük körbetekerni a Földet, mondjuk, mi a fasznak körbetekerni. És közben szívta a bort hébérrel, ami a lopótök, és már töltötte is azokat a barokksárga muskotályokat meg a pompeji vörösöket. Olyan illatos borok voltak, mintha a beparfümözött Gabriella Sabatinivel csókolóztam volna. Azt se tudom, hogy hoztak haza, úgy meghömbölödtem ott is. Legurultam a józanság térképéről, mert nem szoktam én hozzá a palackos borhoz. Ej, szegény Muflon, Pilinszky volt a kedvenc költője. Ő elpusztult, én pusztulok. Még élhetne, mondjuk, én meg lehetnék halott.

22

Ja, azt meg nem is meséltem az előbb, hogy az elvonó egyben diliház is volt. Összekötötték a kellemest a hasznossal. Lidérces volt. Egész nap olyan zene szólt a szobákban, az udvaron, a folyosókon, mint amikor megdöglik a Richard Clayderman kutyája, akkor szólhat ilyen zene, annak a temetésén. Nem tudom, ki találta ki, hogy ez jó lesz. Szerintem mindenki csak idegesebb lett tőle. Volt ott egy pszichiáter csaj, a Szihó Andi, akivel dumálni kellett az italról, hogy hogyan lehetne szabályozni a bennünk hömpölygő vad szesztiszát. Hát ő mondjuk speciel nem volt egy rossz nő, jó lába volt, és világszínvonalú segge.

És arra jó volt a diliház, így utólag azt mondom, az volt a haszna, hogy láttam, nálam mennyivel nyomorultabb emberek is élnek. Nem én vagyok itt a legnagyobb bajban, hanem szegény elmebetegek, akik persze nem tehetnek róla, hogy jéghegynek ütközött az értelmük.

A diliház egy régi ferences kolostorban van, oda vannak bezsuppolva Isten báránykái, meg néha mi, a kocsonyaként remegő alkeszek. Régen Isten barna nindzsái, a ferencesek laktak ott. Jaj, szegény bolondok, a haja mindegyiknek úgy van levágva, mint az amerikai sorozatgyilkosoknak. A portás bácsi is beteg, de rábízták a portát, mert neki az a terápia része, hogy dolgozik, hogy nyitja-zárja a kaput, mert azt még épp el tudja látni, legtöbbször legalábbis. Végül is az nem egy atomerőmű. Oda senki nem akar beszökni. És úgy beszél az Imre, a portás, mint aki túl mélyen kezdte el az *Ősszel érik, babám, a fekete szőlő* kezdetű dalt. Nagybőgőként brummog. Imre professzornak hívják, mert orvostanhallgató volt a Semmelweisen, és úgy lett beteg, hogy agyba-főbe verték, mert meg akart védeni egy lányt, mikor megtámadták őket a Nagyvárad téren. Nagy ígéret volt a professzor, talán már megtalálta volna a gyógymódot egy csomó elmebajra, amiben itt szenvednek ezek a meggárgyult emberkék, ezen a Hieronymus Bosch-képen, ezen a mozdulatlan *Bolondok hajóján*. Akik kimehetnek az udvarra, azok is meghibásodott robotokként ringanak csak egész nap.

Az egyik, egy volt matematikus, végig, amíg ott voltam, ugyanazt az egy mondatot ismételgette, és tikkelt hozzá: a nyakamat rá, hogy ez zéró. A nyakamat rá, hogy ez zéró. A másik meg, egy tánctanár, a táncot nem tudta abbahagyni. Rumbalépésben ment körbe-körbe az udvaron, és mindig azt mondta, hogy a tangó több, mint tánc, de kevesebb, mint verekedés. Ő mondjuk üdítő jelenség volt a többi közt. Adott nekem táncórákat, kezdő voltam, haladó lettem.

Volt egy pap is, ő meg trágárságrohamokban szenvedett. Van olyan, nem hallottál róla? Van ilyen betegség, hogy néha rájön a roham a betegre, és akkor csak trágárul tud beszélni, és nála ez állandósult. Képzeld el a misét, amikor ez kiderült. Álljatok fel, basszátok meg, és imádkozzatok a kurva anyátokat, mert nem teszem a szátokba a kibaszott ostyát… Már aznap délután vitték is el a picsafülű mentősök.

De bent a szobákban meg a folyosókon vannak csak az igazán durva esetek. Akik visítoznak, rázzák a rácsot, összekenik a falakat, graffitiznek a szarukkal, végül is az is action painting, New Yorkban biztos megnéznének a sznobok egy ilyen kiállítást, sőt meg is vennék a falat. És nekem meg azt a falat kellett a leggyakrabban újrafesteni, ha már ott voltam. Szóval jó párszor kifestettek velem. Hát az egy túlvilági büntetés, a szart kaparni, lefesteni, és másnap újra. Sziszifusz kutyafasza volt, jelvénykéregető kisdobos volt az a görög hozzám képest. Hol is tartottam? Ja, a bolondok… Köszi, Gyöngyi, hová is lennék nélküled? Szóval a súlyos esetek ott bent dühöngenek, vinnyognak és maszturbálnak a folyosókon, mint akik tengeri malacokat fojtogatnak, úgy maszturbálnak, kész happening, igazi performansz. Nem tehetnek ám róla, az agy is be tud állni, nem csak a derekad. Jaj, csak ezt ússzuk meg, csak a saját agyunk ne hagyjon el minket!

Mert mind őrültek vagyunk, nincs mese, csak az arányok számítanak, hogy mennyire, és hogy ki dönti el azt, hogy mennyire. Az aggodalom, a szorongás, a kétségbeesés bonszájfenyői ott vannak ám mindannyiunkban, és ha nem metszegeted őket rendszeresen, akkor hatalmasra nőnek a lelkedben. A rossz gondolatok kóbor macskaként visszajárnak, ha a figyelmeddel eteted őket, híznak, és egyre többen lesznek. Úgyhogy akkor most próbáljunk meg nem megőrülni, jó kis program, mi? Két kisfröccsöt kérek akkor, és egy új hamutartót, mert ez megtelt, Gyöngyök Gyöngye!

Ez az egész élet olyan rendezetlen, olyan kaotikus, ezért próbálunk benne valami rendet tenni, de reménytelen. Nekem volt olyan kollégám, a Seriff fia, a kis Seriff, hát az olyan kukacos, olyan rendmániás típus volt, hogy nem tudta elkezdeni a munkát, mert csak pakolgatott. Mindennek derékszögben kellett lennie, mindent letakart, aztán letakarta még egyszer, tologatott, húzogatott. Nem kell mindenhol az a nagy rend. Nézd meg ezt a tájat. Ez a táj nem elhanyagolt, hanem vadregényes, mint a St. James Park Londonban, ez itt Zala.

A Seriff meg rendőr volt. Korán nyugdíjba mehetett, akkor az volt a divat, hogy az életerős rendőrök korán elmehettek nyugdíjba szétinni magukat. És a Seriff, ha bebaszott, azt kiabálta a hegyen, hogy itt én vagyok az FBI, mindenki tegye fel a kezét, meg hogy nincs itt semmi látnivaló, oszoljanak, kérem, oszoljanak. Nem tudta feldolgozni, hogy kihúzták a lába alól annak a kis édes hatalomnak a szőnyegét, amekkora egy rendőrnek van, és amitől megkattannak közülük is jó páran.

És lassan őrülsz ám meg, nem egyik percről a másikra. Egyre hangosabbak lesznek a hangok a fejedben, egyre több sapkát húzol, egyre több sálat tekersz a nyakad köré, még négy pár kesztyű sem elég, pontosan tizenhét alsógatya kell, mert a bolondoknak nincsen hőérzetük. Aztán egyszer csak úgy érzed, hogy figyelnek. Felszólítanak, hogy egyél csikket, hogy uzsonnázz földet. Utána beszélni kezdesz magadban, motyogsz, sustorogsz, végül meglazulnak a mondataid, szétesnek a szavaid, a nyelv finom pókhálójában vergődő bogárka leszel. Egyik percben a kémény tetejéről repülnél el, a következőben meg a pince alját kaparod.

Nagy kérdés persze, hogy ki számít őrültnek. Van egy másodunokanagybátyánk, ne kérdezd, hogy ez mit jelent, mindig ezt mondták, hogy ő a másodunokanagybátyánk, az Adorján, aki mellesleg fiatalabb nálam két évvel, és gyerekkorában pillanatragasztóval a fejéhez ragasztotta a fülét, mert nagyon elállt neki. Na, és ez az Adorján annak a megszállottja, hogy be akar kerülni a rekordok könyvébe mindenáron. Mindegy, hogy mivel, csak bekerüljön. Tudod, ez az a könyv, ahol olyan képek vannak, hogy áll a kansasi háziasszony egy hetvenhét méter magas palacsintatorta mellett, vagy egy veterán bolgár birkózó a heréjével húz el egy Boeinget a reptéren. Ide akar bekerülni az Adorján, ezek közé. Ezért csinált a mosógépből fűnyírót, a Trabantból meg mosógépet. Azokkal be is került a *Zalai Hírlap*ba, és ezért kacsingatott három napig úgy, hogy közben világslágereket fütyült. Ez volt az egyik kísérlet, csak épp nem tudták hitelesíteni a rekordot, mert nem volt bekapcsolva a kamera. Egy másik rekordkísérletben meg egy fél téglán állva hajszálakat fűzött mákszemekre. Azt meg egyszerűen nem hitték el neki, vagy rossz helyre küldte, vagy nem ért ide a Guinness-ellenőr. Én már nem is emlékszem, hogy volt, de szerinted ő normális?

És mindig jöttek az őrültek szegény szülei, azok mindig reménykednek, hogy talán jobban van a gyerek, hogy visszanyerte az agyát. Amíg meg nem szólal, lehet is reménykedni, és kell is, de mindig van az őrültekben valami félelmetes, mert attól tartunk, hogy mi is így járunk, hogy mi is megbomlunk végleg.

Én akkor is itt voltam a kocsmában, amikor megzavarodott a Boci. Én akkor is jelen voltam. Ő volt akkor a kocsmáros. Furcsa volt már régóta, de a megmekkenés egyik pillanatról a másikra történt, és most ezzel megcáfolom magamat, hogy szépen lassan őrülsz meg, de az utolsó csepp, az a bizonyos utolsó csepp, az mindig hirtelennek tűnik. Gyorsan lezajlott a Boci esetében is. Egyszer csak nem vitte

vissza a poharakat a pultba, hanem elkezdte az asztaloktól dobálni őket a mosogatóba, és mindegyik pohár meg korsó után annyit jegyzett csak meg sziszegve, hogy hopp, ez eltört, semmi baj, hopp, ez eltört, semmi baj. Aztán meg elindult a Simsonjával Amerikába, mert azt hitte, ő a Terminátorból a fiú. Ezt már a mentősök mesélték, Marcaliban fogták meg, ott locsolt épp benzint a ruhájára egy Mol-kúton, cigivel a szájában. Azt mondta, azért kell locsolni, hogy a kutyák ne fogjanak szagot, hopp, ez eltört, semmi baj…

És van az őrültekben valami a költőkből, mert képeket, lényeket látnak, amiket mi nem, mert tündérekkel beszélgetnek, angyalokkal fuvoláznak, csészealjak szállnak el a szemeik előtt. És az őrülteket bezárják, de ha a pap beszél az angyalokról meg az ördögről, hogy megjelentek ekkor és ekkor, meg várnak minket itt és itt, azt nem bántják, az rendben van, vékony jég ez, és nehéz kenyér, Gyöngyi.

Az egyik beteg meg, a Lalika, hozzám szegődött, segített festeni. Tudod, én egyedül dolgozom, de őt megsajnáltam. Jött, csinálta, én meg hagytam, hogy segítsen. Csak az volt a nehéz, hogy egész nap kérdezett. Néha viszonylag értelmeseket, hogy miért kell oltani a meszet, hogy beteg-e a mész, vagy hogy mi az, hogy enyves festék, de néha meg olyanokat, mint egy négyéves gyerek, hogy miért piros a piros például, vagy a fehérből hova tűntek a többi színek, ilyeneket. Aztán pár nap alatt, nekem legalábbis úgy tűnt, teljesen meggyógyult, tök normális lett. Jó, hát az elején még úgy magyarázta, hogy a tévészereplők az igaziak, és mi vagyunk a színészek, és kérdezte, hogy nekem is feltűnt-e már, hogy néz minket a Vágási Feri, de aztán dolgoztunk, és kimozogta valahogy, vagy nem tudom, utána már nem beszélt ilyen zöldeket, vagy csak úgy döntött, hogy hülye vagyok, nem érdemes nekem elmagyarázni többször, ki tudja. A lényeg, hogy jött velem rendületlenül. Vettünk anyagot Egerszegen a festékboltban, utána beültünk a kocsmába, és csak néztek minket, mintha egy farkast szelídítettem volna meg, és most hoztam volna le a hegyekből, olyan volt mellettem a Lalika. És mikor végeztünk, engem kiengedtek. Enyhe túlzás lenne azt mondani, hogy gyógyultan távoztam, de eljöttem, Lalika meg maradt, hát örökre csak nem kísérgethet. Pár nap múlva hívnak a dilinyóból, hogy jöjjek vissza, mert valószínűleg ott felejtettem egy fél vödör festéket, a Lalika meg megtalálta, és a kórtermében mindent lefestett kékre, de mindent, nem csak a falakat, a székeket, a szekrényeket, az evőeszközöket, a fogast, a tükröt, az ablaküveget, az ajtót és az ágyat, de még a tévét, a ruháit, a haját, a bőrét is, mindent. És akkor pampogott a főnővér, hogy én hülyítettem meg. Mondom: én? Hát eleve itt volt, nem? Ne szórakozzon már velem! Aztán mikor kérdeztem a Lalikától, hogy miért tetted ezt, Lalika, csak annyit mondott, hogy *Az a szép, az a szép, akinek a szeme kék*, és mosolygott egyet azokkal a kék fogaival. Látja, mondom, főnővér asszony, hát itt a tavasz, és megpaskoltam Lalika fejét, mert összességében jó gyerek az, aztán persze festhettem le mindent újra, mindent vissza az eredeti színére.

23

Múzeumban voltál már, Gyöngyi? Ja, nem ma, nem is azért kérdezem. Persze, nem járunk mi múzeumba, én se. Pedig jó lenne. Csak ahhoz több pénz meg több idő kéne. Nekem festményalbumaim vannak, mondtam már, hogy lehozom majd neked. Én órákig tudom lapozgatni azokat az albumokat. Vizsgálgatom, hogy hányféleképpen ábrázolták már például Jézust a piktorok. El Grecónál ilyen tokajisüveg-szerű Jézusok vannak, másnál alkesz rajztanár az Úr, vagy épp hippi, néha meg szinte egy Udo Brinkmannt festenek, olyan jóképű a megváltó, vagy San Diegó-i szörfoktatót, esetleg motoros bandavezért pingálnak, a szíve helyére meg egy törött siller bort. A görög isteneket még esendőnek ábrázolták, a keresztény isten viszont nem jár vécére. Érdekes dolog ez a hit. Az is érdekes, hogy hányféle isten volt már. A kereszténység előtt volt sasfejű, bikaseggű, tevehátú isten. Minden jelenségnek volt egy istene. Mindig törte a fejét az ember, hogy jó, jó, élünk, de minek? És utána mi fog történni? Ezért épültek a piramisok, ezért tették oda a kicsumázott fáraókat a piramisba, mert azt hitték, majd feltámadnak. Ezért csinálták a kínai terrakotta hadsereget is, mert féltek a haláltól, mint Petronella a fehér kenyértől.

És hányféle nőábrázolás van! A bibliai ájtatos asszonyok, Dalí neje, Gala, akinek a seggéről könyvtárakat írtak, vagy Picasso betorzult kisasszonyai. Dalí egyébként az impotenciától rettegett, Picasso meg örült volna, ha néha nem áll fel neki, hogy odaférjen a vászonhoz. Nem akarok disznólkodni, ez a művészettörténet, Gyöngyi.

Képet nézni is meg kell ám tanulni. A maiak között is vannak érdekesek, de elment az egész egy ilyen *A CBA-s pénztárosnők megszámolják, összesen hány pinájuk van* irányba, szóval hogy ilyen címekkel festenek képeket, nehéz már újat kitalálni, ezért kell olyan téma, hogy például *Anyám szájában nem működik a betonkeverő*, meg hogy *A közmunkások rácsodálkoznak a relativitás elméletére*, vagy *Sárga háromszöget reggeliznek a kombájnosok Celldömölkön*, én ezeket is szeretem, meg hát mondjuk ebben élek, és, na mindegy, majd mesélek még, minden titkot nem árulok el egyből.

Ha érdekel a festészet története, elmondom én neked dióhéjban. Annyi az, hogy először a barlang falára ment ez a pont-pont-vesszőcske stílus, meg az egyiptomiaknál ezek a vázás izék, mert tudnod kell, hogy Egyiptomban már akkor festegettek, mikor mi még a tajgán kergettük az ördögszekereket. Aztán ott voltak a görögök, a bizánci ikonok, mondom, nagy vonalakban, laza, de vad ecsetvonásokkal mesélem, nem hajt a tatár, de az idő pénz.

Aztán megjött a perspektíva a reneszánszban, Giotto magasságában, hogy érezd a teret a gőgös pápák mögött. Jöttek a tini nindzsák, Raffaello, Donatello, Leonardo, Michelangelo, és alárottyantottak az antikoknak. Megint lehetett testet festeni, vádlit, lapockát, péniszt. Nagy áttörés volt az olajfesték megjelenése is, amit több rétegben tudtak felhordani, valóságosabb lett a kép. Jan van Eycknél már a bőrödön érzed a bársonyt meg a brokátot, ha csak ránézel. Aztán jött az impresszionizmus. Az tudod, hogyan született meg? A Renoir azt mondta, hogy egyik nap egyiküknek nem volt több feketéje. Hát így. A Renoir képei azok ilyen lebegős, kissé elmosódó képek, mikor hirtelen beüt a pezsgő, én akkor látom ilyennek a világot.

Aztán az emberi arcot, mint egy ablaküveget, berúgták a modernizmus labdájával. Picassóék fia kihajtott Velázquez műtermének kapuján, mikor az csukva volt. Ment a perspektíva a levesbe. Akkor kezdődött csak a haddelhadd. A huszadik században annyi minden történt a festészetben, mint addig összesen. Gondolkodtak, mi nem volt még? Piszoár a múzeumban! Mit nem festettek még? Leveskonzervet! Miből nem csináltak még szobrot? Zsírból! Rég különvált a vallás és a művészet.

Volt idő, mikor a templom volt a művészet, a képregény, a tévéműsor és az óriásplakát is a népnek, ami azt üzente, dolgozzál, és ne bassz félre, mert megbaszunk! Ne haragudj, kemény szavak ezek, a művészet nem egy gombóc vanília! Jöttek hát a modernek, hát ott már volt minden, pöttyök, foltok, szardarabkák a vásznon.

Most abba nem is megyek bele, hogy egyáltalán léteznek-e színek, vagy bármi, mert erről is csacsogtak a filozófusok már ezt is, azt is. Nem tudom, hogy ha azt mondom, piros, akkor te milyen pirosra gondolsz, és ha zöldet teszek eléd, akkor ugyanazt a zöldet látod-e, amit én? Nem az összes eddigi zöldhöz képest zöld-e neked, amit látsz? És az is számít, hogy mi van mellette. Ahogy az emberek, a színek is máshogy viselkednek egymás társaságában. És a természet annyiféle színt tud kikeverni, annyiféle árnyalatot, annyiféle formát, amennyit nem szégyell. A természetben tömeggyártás van. Hatalmas méretekben pazarolnak abban a Factoryban. Színtiszta pop art. Nézd csak egypár napig az eget, micsoda kékek, Yves Klein kékje, Dalí kékje is kevés ahhoz képest, és az eget még nem is árverezték el, az mindenkié. Vagy vegyél a kezedbe egy fenyőtobozt. Annak az arányaiban aranymetszés bujkál, meg a Fibonacci-számok.

És az a szép, hogy a művészetben minden mindennel összefügg. A japán fametszetek Van Goghgal, az afrikai maszkok Picassóval. És a művészetet ápolni kell, kultusszal átkötni, körülbástyázni. Ott vannak a franciák, azok őrzik ma is Monet táját. Odatesznek egy szénaboglyát a tájba, mert akkor is ott volt egy, amikor Monet festett, és mindig ott egy szénaboglya, aztán azt körülülik a hobbi-Monet-k, és minden generáció felfedezi a Művet. Nálunk nincsenek ilyen biztos pontok, mert egyik héten vágóhíd van az épületben, aztán cipőbolt nyílik, majd templom, és végül Meki, vagy kormányablak, bármi. Hiányzik a kiszámíthatóság, a folytonosság, az egyről a kettőre. Na tényleg, lassan indulnom kellene a Petronellához, de mintha a fogamat húznák. De azért nem vagyok gáz? Szódával még elmegyek, ugye, Gyöngyi?

24

Bocs, hogy ma kicsit később jöttem, de Béla Urat be kellett vinni megint. Nem meséltem még róla? Ő a mi huszárunk. Nem lehetett már bírni vele. Béla Úr egy gótikus arcú vadmagyar. Azt képzeli, hogy ő egy huszár. Báró Vérpatakmelléki Négyökrű Dupla Gyulának hívatja magát. Értelmes ember volt valamikor, Szombathelyre járt tanárképzőre, de már örökre a könnyűlovasság nyergébe gyökerezett, azt mondja. Nem láttad még? Hát akkor a Szamócát, a filmcsillagot képzeld el egy őrüléses jelenetben, amit túljátszik, és úgy marad. Dél felé már rendre labancszagot érez, délutántól meg minden bokorban egy Windischgrätzet neszel a Négyökrű. Volt, hogy a tavaszi hadjárathoz toborzott újoncokat Egerszegen, a Dísz téren. A huszár a halált párnának tekinti, melyen majd aludni fog, ezt szavalta a járókelőknek, a mentőben meg, hogy a labanc parlagfű, amit irtani kell. Most már jó ideje szabadlábon kardozott a széllel. Ártalmatlan volt, de így, hogy támadásba lendült, valamit tennünk kellett. Be kellett vinni megint.

Mert a Béla agyába, mint a templomtoronyba a baglyok, beköltözött a reformkor. Pénze sosincs, azt mondja, a teljes vagyona elhamvadt a nemzet oltárán… lófaszt, azért nincs lóvéja, mert semmit nem dolgozik, az anyja nyugdíjából él, meg kapja a rokinyugdíjat is, mert leszázalékolták. Hát nem lehet rábízni semmit, még egy életlen metszőollót sem, mert közveszélyes. Hónap elején hosszú Pall Mall meg nagy Heineken, amíg tart a lóvé, aztán a végén csikkezés a kocsma előtt és lepattanóvárás a pultnál, olyankor csak néz olyan sértődötten, hogy hívja már meg valaki, ennyi csak jár neki, aki a vérét ontja a hazáért.

Most olyan agresszív volt, hogy be kellett vinni. Kitalálta, hogy a Ferenc Jóska figyelteti őt a szomszédjával, a Jeges Gyulával, hogy a Jeges Gyula osztrák kém, és semlegesíteni kell, és egyszer csak elkezdett üvölteni, hogy halál a spionra, lóra, ki magyar. Ő egyébként Babettával jár. Felkapta a kenyérvágó kést, és elindult a kerten át a Jegesékhez, akkora lendülettel, mint Petőfi a Pilvaxba. Teljesen bekattant. Alul nem is volt rajta semmi. Egy szál, na szóval, úgy ment át, Donald kacsában.

Azt írták a felvételi lapra a diliházban, hogy hazafias érzelmei menedzselhetetlenekké váltak saját maga és környezete számára. Én sokat beszélgettem vele, én festettem ki, ahogy ő mondja, a huszárlaktanyát, a szobáját. Azt mondta nekem, hogy lépésrűl lépésre szaporodának el kebelében a hazafiúi óhajtások. Napról napra világosabbá vált előttem, mondja, hogy a polgári átalakulás szívós aprómunkája tovább nem halasztható. Papundekli van a fejében, nemzeti színből. Még hogy polgári átalakulás, hol él ez?

Egyszer még a *Fókusz*ban is volt, a *Zalai Hírlap*ban meg évente nyolcszor írtak róla. Nem tudom, most mi lesz vele. Ő volt a megye kabalaállata, de meghívni már nem nagyon merték sehova, mert mindig balhét csinált. Belekötött Hadik András örökségének árulóiba. Most már valamit tenni kellett. És azt találtuk ki, hogy azt mondjuk neki, ellenkormány alakul, mert kimondták végre a Habsburgok trónfosztását, és meghívják a huszárok vezetőjét is az eseményre. Így tudtuk bevinni. Mindenki részt vett a játékban, mert sajnáljuk. Beöltöztek az ápolók díszmagyarba, a betegekre népi viseletet adtak, semmi nem tűnt fel neki, szépen bebabettázott a hálóba.

Van egy szerelme is, valami Alíz, de még senki sem látta a nőt. Duplagyula szűjében a népfelség elvét őrzi híven, és áhítja hőn… annyiszor hallottam már, hogy én is tudok így beszélni, reformkori tájszólással. Mikor iszik egy kicsit, már élteti is ama dicső napjainkat, midőn Hungária nyergében Kossuth vala a habkönnyű sztárzsoké.

Míg mentünk vele a kormányalakításra, közben azt üvöltözte, hogy én azért jöttem a magyar glóbuszra, hogy lecsapoljam a Kárpátok rút panamáinak mocsarát, szabályozni a mohóság Dunájának

Vaskapuját, és fogta a szívét, és énekelt. Azt mondta a Portás Imrének, hogy a huszárság az nem egy tánc, a könnyűlovasság az nem egy fegyvernem, a nemzettudat nem kívánságműsor, a haza meg nem egy átkozott trambulin, hanem maga a csobbanás. Egyáltalán nem hülyeség, amit mond, de ahogyan mondja, az rémisztő.

25

Búcsújáró hely vagyunk, azt tudod? Nyilván, de hát te nem is emlékezhetsz az igazi, régi, nagy búcsúkra. Akkor még nem voltak plázák, nem volt ennyi bolt Egerszegen, igazi, nagy, bruegheli vásárok voltak itt. Rengeteg sátorban mindenféle gezemicét árultak, vízipisztolytól a twisztelő, szaxizó Clintonig, mindent. Volt céllövölde az oldalán lebegő szoknyás Marilyn Monroe-val. Volt ringlis, olyan Törőcsik Maris, Soós Imrés, körhintás. Volt tábori mise meg verekedés este a bálban, Isten nagyobb dicsőségére. Voltak kegytárgyak, árultak villogó szemű Szent Antalokat, foszforeszkáló Teréz anyákat.

És este a búcsúi bálban tényleg jött a verekedés menetrendszerűen. Vannak, akiknek erre van igényük. Én mindig kimaradtam belőle, de sok nagy pankrátort láttam. Én még azt is láttam, amikor a három kéményseprő összeverekedett, azt is meg lehetne festeni. Valami szakmai kérdésben nem tudtak megegyezni, és lóbálták a vasgolyókat, mint valami Botondok Bizáncnál, és csak estek, keltek, meg japán betűket formáztak a padlón. Olyan viccesek a kéményseprők azokkal a nagy kefékkel, mintha a zsiráfok gégészei lennének. Na, csépelték egymást, aztán a Húsos Zsolti szétválasztotta őket, ő taglózza a vágóhídon a marhákat. Ő egy nagy melák. Olyan köztünk, mint egy alföldi falu közepén a víztorony, és mindig ő hozza a békét, mert ő egy szuperhatalom… nem tudom, mi van velem ma, életem filmjét pergetem itt neked, lehet, hogy reggel bekrepáltam, és ez az agyam utolsó villanása? Igyunk inkább, ki tudja, a túlvilágon mit mérnek, mennyiért, és meddig van nyitva.

Szép templomunk van, jaj, hát ezt el kell mondanom! Szólt egyszer a plébános, még az előző, a Miska, hogy menjek gyorsan, mert eltörött a Szent Ferenc. Ki akarta kergetni a macskát a templomból, mint Jézus a kufárokat, mert készült odakölykezni a sekrestyébe a Cirmi, és hadonászott, üldözte a Miska, és akkor dőlt el a Szent Feri. Másnap meg búcsú volt, nem lehetett ott hagyni összetörve az Asziszi szobrát, mert ez a falu egy szellemi központ, mert Csíksomlyó, Mariazell meg mi alkotunk egy háromszöget, aminek messze földön híres, fontos csúcsa vagyunk. Ez kötelez! Itt előbb volt kápolna, mint falu. A kápolna köré épült a falu, ahogy prés köré a présház. Mi iparos falu voltunk. Szűcsök, takácsok, pintérek, kádárok éltek itt, kész hupikék törpikék. És a vásárokból éltek itt a törpök. Eltörött a Szent Ferenc, és hívott engem a plébi, azt mondja, tegyem vissza, rakjam össze, ragasszam meg, csináljak már valamit, mert reggel az öregasszonyok a búcsúban kikaparják a szemét, ha egy nózi nélküli, betört fejű Ferkót kapnak Asziszi helyett. Felajánlott bármennyi misebort, ha gyorsan megcsinálom. Hát mentem, és purhabbal meg glettel összeragasztottam. Szebb lett, mint új korában. Ha állat lennék, köré gyűltem volna. Mondjuk akkor meg kikergetett volna a Miska a templomból, a lényeg, hogy nem volt gond másnap a búcsúnak nevezett parádén, mert az, parádé. Pedig eredetileg a búcsú a bűnöktől való búcsút jelenti ám, hogy megszabadulsz, megkegyelmez a nagyfőnök. Ha gyónsz, ha megbánod bűneidet, és pénzt dobsz a perselybe, akkor irány a mennyország. Bár én ebben, tudod, mondtam, nem nagyon tudok hinni. Mentségemre szóljon, hogy másban sem. Azt tudom, hogy az univerzum úgy táncol, ahogy a fizika fütyül. Én azt nem tudom elképzelni, hogy egy, azaz egy darab Isten jóindulatának árapályában éljünk, aki néha segít, máskor ránk se bagózik. A Föld kilógó heregolyó a Naprendszer fecskenadrágjából, ennyit tudok, meg a nevemet, de megértem, akinek ez kevés, vagy akinek ez sok. Végül is, röviden, fasz tudja.

De megéheztem, adj, kérlek, két kisfröccsöt, az is kalória! Töltsd ki, jövök nyomban, csak átugrok a postára, feladom a lottót, várj reám, s én megjövök, hogyha vársz nagyon…

Itt is vagyok, senki nem volt előttem, csak a Kenedi Gyuri bácsit kellett a fejéről a talpára fordítanom, mert elesett a házuk előtt. A fején állt, mint egy kecsapos üveg. Aztán behívott, mert elállítódott a távirányítójuk, azt is meg kellett csinálnom. Most aztán be van állítva minden, mint Marcinak Hevesen. Sport, hírek, természetfilmek. És a feleségének beadtam az inzulint, mert a Gyuri bácsi nem volt olyan állapotban, hogy beadja. Hatvanfokos szilvája van az öregnek, csoda, hogy a tévéig még ellát. Becsavartunk kétszer egy decit a tavalyi nyárból. Adj valami szelídebb szeszt most, Gyöngyi, mert meggyulladok, kösz!

Itt ragadtam hát a faluban. Akartam én festeni a baleset után, hogy ne akartam volna. A legjobb akartam lenni a bolygón. Próbálkoztam, nem adtam fel, de nem ment. A szándék ide nem elég. Emlékszem, akartam egy gémeskutat festeni, próbából, hát egypúpú teve lett belőle. Akkor falhoz vágtam a palettát, mert kacska lett a kezem, és tompa az agyam, mint aki bokszkesztyűben akar Chopint játszani, olyan voltam. Nem is tanultam tovább az érettségi után, nem is tudtam volna átállítani a gépsorokat, mert minden a festészetről szólt nekem addig.

És egyszer csak a helyi téeszben találtam magamat, ahol csak bámultam a felhőket, és ittam a söröket. Ott kezdtem az ipart. Az elején még csak segédmunkásként, de én ott is mindig az érdekes emberek közelében voltam, a jó humorú, a talányos történeteket mesélők között, azoknak a holdudvarában keringtem. Amikor a favágók dörmögtek az ablakunk alatt gyerekkorunkban, mert arra jártak az erdőre, majd elmesélem, hogy volt ez, szóval mi akkor is a jobb beszélőknél figyeltünk csak oda a tesómmal. Ó, az a téesz, nem volt ott meeting meg excel-táblázat, se grafikonok, se motivációs tréningek. Ott mindennap céges buli volt, és fél liter jobbfajta konyak lötyögött minden vezetőségi tagban, kész jazzkorszak volt, meg is lett az eredménye.

Hamar a szobafestőkhöz sodródtam, mert húzott a szín, vonzott a festékszag. Álruhás filozófusok voltak azok a szobafestők. Ha nem dolgoztak, akkor csak szívták a talpas Kossuthot, szidták a rendszert, a világot, és akkorákat csuláztak, és olyan vegyszereseket a sok festéktől, hogy a csigák elkerülték az egész emgétéeszt, de még a vadludak is másfelé szálltak, ott többé nem termett babér se a flórának, se a faunának.

Persze nem fogadtak be egyből, azért meg kellett dolgozni keményen. Pláne úgy, hogy én a szobafestést nem is tanultam, csak a művészit, de hát az egész más fiziológiát követel, gyökeresen eltérő hozzáállást. Fél évig csak ecseteket mostam, csak a létrát tartottam. A téesz a bőség kosara volt. Mindenki egyaránt vehetett belőle, amit talált, csavart, takarmányt, gázolajat. Senki nem akart megszakadni, sem üres kézzel távozni, de abból a pár darab alkatrészből senki nem lett ám Krőzus. Úgy éreztük, annyi jár.

Szobafestő-mázoló lettem tehát, noch dazu tapétázó. Az elmúlt röpke pár évtized után nekem már olyan kettes létrával közlekedni, mint a lélegzés. Szteppelni is tudok létrával meg lambadázni is. Azt tudtad, hogy a létrával esést külön tanítják a szobafestőknek? Hogy hogyan kell esni vödörrel, vödör nélkül, csákóban, pemzlivel satöbbi, ez akrobatika, vegytiszta cselgáncs, parádés hanyatt eséseket tudok bemutatni.

Jaj, most jut eszembe, Gyöngyi, hogy milyen hülyeséget álmodtam már megint! Azt álmodtam, hogy repülök, hogy repülve hozom a diszperzitet a festékboltból, aztán kékkel festek, de mikor megszárad, piros lesz a homlokzat, és gondolkodom, hogy hogy a picsába fogom ezt megmagyarázni a

megrendelőnek, és ugyanabban az álomban egyszer csak ott állok Rembrandt képén, a *Doktor Tulp anatómiáján*, és hallgatom a boncolás részleteit, még a hulla bűzét is érzem, de aztán kiderül, hogy engem boncolnak. És fogja, kitépi, és felmutatja a szívemet a Doktor Tulp, és ver a szívem a kezében, mint egy karácsonyi ponty, és tátogva ébredtem. Hülye egy szerv ez az agy, ha nem lenne, ki kéne találni.

A munkamódszerem nem bonyolult, nincs titok, én nem várhatok az ihletre. Monet, az igen, ő várhatott. Ha szar idő volt, morogva visszadőlt az ágyba. Én reggel iszok egy erős kávét, egy olyat, amitől átúsznám a befagyott Balatont hosszában, kétszer. Tej nélkül iszom a kávét, én tejet nem teszek bele, Gyöngyi. Én nem bízok a mai tejekben. Milyen tej az, ami jövő augusztusig eláll? Akkor látott az tehenet, mikor én a Rolling Stonest Lovásziban élőben.

Aztán a kávé után egy pálinka otthon, és egy nagy vodka a kisboltban, aztán beindulok, mint Jackson Pollock. Hadd szóljon! Nekizuhanok, hajtom magam, mint Singer a varrógépet. Jó, persze, a műveletek közti száradási időt szigorúan betartom. Olyankor a háziakat boldogítom, vagy jövök ide c’est la vie-zni.

Sokan elmentek külföldre a mi szakmánkból is, aki meg maradt, az úgy be van táblázva, mint Pavarotti, évekre előre. És mindenki félti az állását, hogy jön a migráns, meg mit tudom én. Nem a migráns jön. Nem csak az. A mieink mennek külföldre, és jönnek a robotok, azok fogják a mennyekbe küldeni a munkásosztályt. Csak azt nem tudom, hogy azoknak is lesz-e ilyen dumájuk, meg érzékük a széphez, azok is meg fognak-e hatódni minden hülyeségen, vagy tudnak-e majd táncolni, ha jó kedvük lesz. Lesznek-e barátai egy robotnak? Meg szerelme, meg nosztalgiája és szomorúsága? Lesz-e röhögőgörcse egy robotnak, Gyöngyi?

Végül is megszerettem én ezt a szakmát. Szeretem, mikor üvölt a rock and roll a festékpöttyös magnómból. Szeretem, ahogy rágják a tigris szofit a férjek idegesen a kertben, míg a nők néznek engem csillogó szemekkel. Mindig mondom nekik, hogy csak a kezemet figyeljék, de a szobafestők korán halnak. Ezen el lehetne gondolkodni, hogy miért néz ki úgy egy huszonöt éves szobafestő, mint a nyolcvanéves Mick Jagger herezacskója, mert én talányos, nagy túlélő vagyok, a szakma Stonehenge-e.

Ó, hát húszévesen én voltam a legangolabb gyep: szép és ápolt, de megrágott a szesz, mint Floki a lábtörlőt. Nemcsak a szesz, hanem a ragasztó is, a habarcs, a hígító, a festék, ezek teszik tönkre a flamingórózsaszín tüdőnket. Mindegy, szép szakma ez. Mindig meghatódom, mikor látom, hogy ott vannak az ajtófélfán a gyerekek régi magasságai, mint régi árvizek szintjei, vagy hogy a kisöregek kifestetnek még, pedig ki tudja, meddig tart az élet. Ej, csak nem fogok bőgni megint, a picsába! Majd megtudod, ötven körül elég egy kis szellő, és már törik a mécses, ahogy az olimpiai bajnokoknál a célban, vagy mikor bevallják a doppingot.

Kitanultam én ennek a szakmának a csínját-bínját, és rájöttem, hogy mi ennek a forsza. Alattam parketta, fölöttem plafon, én a létrán! Tudom, hogy a szakszavak nem helyettesítik a szaktudást, ahogy Robin se Batmant, de tudni kell, ismerni kell, érezni kell az anyagot, hogy hol kezdődik a halolaj, hol ér véget a lenolaj. A habkőpor költészetét, a fenyőbalzsam illatát. Ismerni kell a cucc szaporaságát, a száradási idejét, a fedőképességét. Hogyan reagál az esőre, mit szól a verőfényhez? Porított vagy feliszapolt, és hogy állunk a színezőerővel, krétásodik-e, mennyire nedvesíthető, egyenletesen terül és jól oszlik? Megfolyás nélkül felhordható? Mennyi a forráspontja, a párolgási sebessége, hol van a lobbanáspont, mekkora a törésmutatója, lazán kötötten morzsalékos-e? Felületszilárdító? Számolni kell a vakolat mozgásával, meg azzal, hogy hogyan ecsetelhető, csiszolható-e, van-e belőle olcsóbb, és az mennyivel szarabb, tudsz követni?

27

Szóval a téeszben kezdtem, és látom ám így most már, hogy az is egy ugyanolyan feudális lófasz volt, mint ami előtte volt itt, meg ami azóta lett. Ott is megvoltak a kasztok, az előjogok, a bárók, a grófok, csak máshogy. Van egy lecsúszott agronómusunk itt a kocsmában, ő mondta, hogy nagyobb birtokok vannak most, mint a kommunisták idején a téeszekben, vagy a Festeticsek idején anno dazumal, az arisztokratáknál. Családi gazdaságok, persze, három családé minden. Na bazmeg, a magyar történelem kígyója a saját farkába harap már megint.

Érdekes, így visszanézve egyértelmű, hogy tarthatatlan volt az egész, de akkor voltunk fiatalok, hamvasak, szépek, kanosak, még a részegség is jól állt, és rengeteget röhögtünk, néha kínunkban, persze. Meg nem is láttuk át, legalábbis én nem, a baleset után alkoholgőzben lambadáztam a kettes létrával, nem volt időm elmélyülni nagyjából semmiben. Mostanában kezdek ezen rugózni, meg rájönni, hogy a Kádár-kor is olyan volt, hogy jobb rá visszagondolni, mint élni benne. Viszont az is igaz, hogy a Kádár, a tömeggyilkos negyven év alatt nem lopott annyit, mint amennyit ezek ma délelőtt.

Aztán szétesett az egész, kitakarodtak az oroszok, és benyomultak a nyugatiak. Ó, hazám, nagyhatalmak örök zsákmányállata, te! Elkezdődött a nagy demokrácia, és jött a Wind of Change, jött a sztracsatellás fagyi, az illatos vécépapír meg a sajtoshagymás csipsz. Jött az új világ, a téeszt meg széthordták, mint egy szülinapi tortát, nekünk meg nem hagytak. Meg se kínáltak.

Ez a rendszerváltás a fejünk fölött zajlott. Ahogy akkoriban mondták, Gorbacsov ki akart szellőztetni, és a huzat kivitte a rendszert az ablakon. És akkor mindenki nagy ellenzéki lett hirtelen. Csak azt nem tudom, ki működtette itt azt a felállást, ha mindenki csak elszenvedte, de persze az is nagy igazság, már nem tudom, kitől hallottam, hogy a smasszer is egész nap a börtönben senyved.

Egyszer dolgoztunk Lentiben az orosz laktanyában. Hát ott mi volt! Ott hagytuk az anyagot éjszakára, másnapra nem megitták a tapétaragasztót a kiskatonák? Hát de. Honvágyból betekertek a Vologyáék mindent, a rovarirtót, a lakkot, a sampont, a fékolajat, a hajszeszt, a politúrt, huh, most még én is összerázkódok, a gálám fordul ki, Gyöngyi! Ijessz meg egy nagyobb pohár bort szódával, mert megszülöm az Alient mindjárt. Huh, kösz, most már megmaradok.

Én nem vittem haza a téeszből egyébként sokáig semmit. Nem volt hozzá merszem. Aztán muszáj volt, mert úgy éreztem, az a bűn, ha nem viszek semmit. Kezdtek kiutálni. Erre, amilyen az én szerencsém, pont én buktam le, ki más? Két nyamvadt pemzlit akartam hazamenteni. Jó, hát nagy következményei nem lettek. Azt mondta az Ávós Sanyi, ő volt az ellenőr, azt mondta, hogy legközelebb rakjak a tetejére valamit, aztán akkor nem látja meg, és meszeljem ki az öreganyja konyháját, de nagyon gyorsan, és nem találkoztunk. Így működött az a világ, össze is omlott az egész, ahogy a ház, amiből kilopták a cementet.

A nyolcvanas években valahogy több volt a fiatal, most kimennek külföldre, vagy még megfoganni is lusták. Ha bemész Egerszegre, mindenhol öregek húzzák a kerekes szatyrot. Megalvad lassan Árpád vére, és az ország mindjárt öregek otthona lesz, ahol pár suhanc szlalomozik majd a nyugdíjasok között gördeszkával, aztán jó éjszakát. Az utolsó lopja majd el az izzót a lámpából.

Na, és a téeszben már figyeltem a női nemet erősen. Volt nekem már pár élményem középiskolából, mert azzal a festősállal lehetett ám csajozni, igaz, csak ruhán át, de a téeszben már komolyan dolgozott a libidó, mert volt ott valami extra pezsgés. Jöttek a lédús kamaszlányok almát szedni, zúgott a varrodában az a sok gép, ringtak a varrónők csípői, majd felrobbantam. És ugrattak az öregek, hogy voltam-e már nővel, és így meg úgy. Volt ott egy idősebb, szaturnuszvörös hajú varrónő, az Amália. Az öregek azt mondták, hogy ő a mi Triesztünk, volt már mindenkinél. És bevallom, ő

avatott be egy ametisztlila nyári délutánon. Elintézték a Pali bácsiék. Megsajnáltak. Látták, hogy szenvedek, hogy ficánkol bennem a hím, mint egy reneszánsz pápában. Megrendezték hát az *Oszkár elveszti a szüzességét* című előadást. Kettesben maradtunk Amáliával. Egyértelmű volt a helyzet, bár én nem értettem meg egyből, hogy ez itt egy nagyjelenet. Ő jött oda. Épp a vödröket mostam, és riszálta magát, hozzám simult, én meg szerencsétlenkedtem, de azt mondta, nyugi, kicsinyem, basztam már pappal is, és behúzott a varrodai félhomályba. Míg a téeszudvar mélyén a kombájnok alvó masztodonokként, a Rába Steigerek meg pihenő dinókként figyelték a holdat, ő ledobta fáradtrózsaszín melltartóját, megvillantak a püspöklila mellbimbói, és végre eldördült az Aurora cirkáló, kicsit siettem beléje, az igaz, ahogy a kis Túr a Tiszába, de megtörtént, aminek meg kellett történnie, ugye, nem baj, hogy elmondtam, Gyöngyi?

Most el kell ugranom a létrámért, a Flexes Imre felesége talán már otthon van, jövök mindjárt, szavam ne feledd, Gyöngyi, jövök, engem nem lehet elfelejteni, és nem lehet leváltani. Puszi, küldi Oszi!

28

Nem volt otthon az Imre felesége, bement a kórházba az ura után, biztos az ötössel jön majd. Nem tudtam elhozni a létrát, mindegy, később visszanézek, hol is tartottam? Húha, úgy látom, nyomja Söjtör, jön a felhő nyugatról, kijöttek a hangyák, eső lesz. Holnap gombát eszünk. Majd szedek én neked. Szereted a gombát? Holnap korán kelek, kimegyek az erdőre, hozok én neked, szereted az erdőt?

Én már sokféle erdőben jártam, Gyöngyi. Minden erdőnek más a hangulata. A fenyőerdő valóságos beherovkás üveg, sétálsz a finom ánizsillatban. A bükkerdőben olyan sudárak a fák, mint katonák a tisztavatáson, haptákban állnak azok a bükkök. Az öreg tölgyek olyanok, mint visszavonult nehézsúlyú bokszolók, a nyír dalmatafoltos, a platán meg mindig vedlik, mint egy bőrbajos víziló. Nem kell ám jegyzetelned, csak figyeljél! Az erdő engem szakmai alapon érdekel. Az a sokféle zöld, ahhoz ott kell lenni, azt látni kell. Erdőt szívesen festenék, szép kép lehetne, ahogy ott kergetnélek szatírként, te nimfa!

Szeretem az erdőt, mert az erdő bölcsebb minden buddhista szerzetesnél. Az erdő mindent tud, de nem szól, hallgat róla. Szép télen, mikor puha paplan, mikor fehér nyugalom. Akkor mégiscsak jobb ott lenni, mint fotelből nézni a brazil dzsungelt, mert ma már mindenki tud a tévéből mindent a bonobóról, de a nyestet nem tudják megkülönböztetni a nyuszttól, csak találgatják szerencsétlenek, hogy melyik rágta meg a bovdeneket a Toyotában. Ha meg kimennek kirándulni az erdőbe, akkor percenként görcsbe rándul a gyomruk, mert a sárgarigót mobilcsörgésnek hallják, vagy autóriasztónak.

Egyszer igazán kijöhetnél velem az erdőre! Cigizgetnénk a jó levegőn, és csak nézelődnénk. Nem kell nekem nagy attrakció, én meglátom a pocsolyában a tengert. Egyszer például azt láttam, ahogy nyolc kukoricát tett a borzpapa a fekvő nőstényе hasára, aztán ráfeküdt az asszonyra, feltápászkodtak, és összeölelkezve, tangózva vitték haza a kukoricát, de az se semmi, amikor a hangyák elkapnak, kinyírnak, aztán szétszerelnek egy lepkét, mint a pesti nép a Sztálin-szobrot ötvenhatban, vagy ahogy a darazsak körbedöngenek egy fát, mint a sárga taxik a Ferihegyet. Mindez épp elég érdekes nekem. Vagy látni egy szarvast agancs nélkül februárban. Hát az milyen elesett, milyen szerencsétlen, mekkora egy mamlasz! Akár egy korona nélküli, trónfosztott, lósznya Habsburg, mint egy Jockey Ewing, akinek az olajvállalkozók bálján leütötték a fejéről a kovbojkalapot.

Érdekes a természet. És az már egy kész mű, nem kell tovább festeni. Ott van példának okáért a vadnyúl, annak azért van nagy füle, hogy meghallja, ha jön a ragadozó, ugye, és amikor meghallja, akkor el tudjon futni, a ragadozó meg azért jön, mert kilóg a nyúl füle a susnyásból, és meglátja. Mi otthon is tartottunk nyulakat, de hát annak nem ugyanaz a húsa, nincs tele a rettegésből származó vadízzel. A házinyulat, azt a tenyér külső élével tarkón vágjuk, ettől leszakad az agya a gerincéről, kettőt ráng még, aztán vége, és a hátsó lábánál fogva felkötözzük, meglazítjuk a bundáját, és egyben lehúzzuk, jó az nokedlivel, ne rémüldözz!

És azt tudtad, hogy tilos már gallyat és rőzsét gyűjteni a szegény embernek az erdőn? Komolyan. Meg van tiltva törvényileg, mert az nem számít, hogy ki lopja el a fél megyét szőröstül, bőröstül, erdőstül, hogy rohadjanak meg, de a szegény embert megbüntetik, ha az elhullott fát összeszedi, hogy ne fagyjon meg. Hát ilyet még nem baszott Európa.

Járnak ide favágók is, hetésiek. Készülj fel, azok úgy tudnak megjelenni, mint egy gorillacsapat. Hallgatagok, fűrészporosak, gázolajszagúak, és mindig szomjasak. Mi itt közel lakunk a természethez. Szomszédok vagyunk vele. Hiába a kerítések meg a madárijesztők, mert a természet kopogtatás nélkül nyit be, nem tudjuk kizárni.

Olyan is volt egyszer például, képzeld el, nem is egyszer, hogy a vadkan, hát hogy mondjam, szerelembe csalta a házi kocákat az erdőn, mert akkoriban még ott makkoltatták őket kint, az erdőn, és keresztülment rajtuk az a szőrmozdony, teherbe ejtette őket. Aztán csak nem akartak utána meghízni azok a kis pizsamaszőrű malacok, azok a félig csíkos meszticek otthon, akármit adott nekik a gazda. A vaddisznó nem hízik meg, annak áramvonalas, hentesbárd alakú teste van, és a gazda csak kurvázta tehetetlenül az anyakocát. Volt egy másik eset, amikor a Keffer Jenő felnevelt egy sérült szárnyú sasfiókát, aztán mikor felnőtt a madár, elengedte a Jenő, az meg rögtön visszajött, és elvitte a kakast. Ez egy bosszúdráma. És a sas, ha nagyon éhes, egy hatéves gyereket is elragad. Ráejti egy sziklára, betöri a fejét, és kicsipkedi az agyát a koponyájából, mint a fagyit a kehelyből. Szörnyű, de igaz.

Azon is el szoktam gondolkodni, hogy a fának csak azért van virága, hogy odacsábítsa az állatot, és az egyen a nektárból, de ez is csak azért van, hogy kaja közben a virágpor ráragadjon az állatra, és továbbvigye, és így aztán tudjon szaporodni az a növény. Az állatot meg ráveszi az ösztöne, hogy egyen a termésből, aztán a gyomrában viszi magával a magot, mint a kokaincsempészek azokat az apró zacskókat Kolumbiából Hollywoodba. Így terjeszkedik az erdő. És állandó fegyverkezési verseny van. Mindenki álcázza magát, mindenki próbálkozik. Tele az erdő zsebtolvajjal, hullarablóval, tőkéssel, menedzserrel, Kálmánnal, parazitával. Csapás, ellencsapás, ez a tápláléklánc, Gyöngyike. Mindenki éhes, és mindenki kaja, mindenki Maci Laci, és mindenki piknikkosár egyszerre. Na, nyugodalmas jó éjszakát, holnap folyt köv., ha megérjük.

29

Na, végül csak megjött az eső tegnap este. Hajnalban keltem, szedtem neked pereszkét. Oszkár elintézte, ne köszönd, süsd! Tudod, az erdő, annak, aki ismeri, több eseményt rejt, mint New York egy divattervezőnek! Jaj, Gyöngyi, bocsással meg, már kezdek úgy beszélni, mint egy snaucerszakállú erdőmérnök, de tényleg, aki érti az erdőt, az a vad csapásából megmondja, merre ment, honnan jött, mit vitt a róka. A vadnyom a szakértőnek egy Mozart-kotta: a vaddisznó szinkópája a hóban, a nyest tititije a sárban – színtiszta muzsika. Egy göcseji Krokodil Dundee a vad szarából megmondja, hány éves az erdész lánya. És az őz M and M's-et szarik, a szarvas meg négercsókot. Ezt nem érti mindenki, de hát a szépség olyan, mint az erdei gomba, nem mindenki találja meg könnyen, mert ahhoz szimat kell, ahhoz olyan idegrendszer kell, amilyen nincs is. És azt tudtad, hogy az állatkertben a gondozóknak az a kiegészítő jövedelmük, hogy kikeresik a zsiráfszarból a jegygyűrűket meg a karpereceket, amiket a zsiráf lenyel, mert eteti a sok balfasz, pedig tilos?

És mi, zalaiak, nem járunk ám csak úgy sétálni vagy kocogni az erdőre. Azt csak Pestről leköltözött művészek csinálják, akik mosolyogva gyomlálnak, legalábbis az első évben, mozognak, ficeregnek, hogy tisztuljon belőlük a szmog meg a drog. Mi nem kocogni járunk az erdőre. A bennszülött csigáért megy, agancsért, gesztenyéért, csipkebogyóért, fáért, vagy hajnalban gombát szedni, mert holdfényben nő a vargánya. Időben kell hozzá kelni, mert felszedik előled, de ismerni is kell a gombákat, az erdei rizikét, a korallgombát, a rókagombát, a galambicát, a gyilkos galócát, ami a magyar erdő mérgeskígyója. Nem egy rossz házasságot oldott már meg a galóca, de a földesurat, a párttitkárt meg a hülye rendőrt, a körzeti megbízottat is azzal küldték el az örök vadászmezőkre. A gomba az élővilág külön országa, mert se ez, se az, se hús, se hal, se fa, állatnak lusta, növénynek fürge. És a gombaszedő csak egyszer hibázhat, mint a Tell Vilmos. Aki nem ismeri, ne szedje a gombát. Valamilyen szinten minden zalainak illik érteni hozzá, mert aki itt gombamérgezéssel kerül be a kórházba, azt úgy lenézik, mint a börtönben a pedofilt vagy az anyagyilkost. A lényeg az, hogy vargányát kell enni, azt nem tudják iparilag előállítani, az csak az erdőben terem, az az egészséges, azt kell enni, amit megnyalt a menyét, amit megrágott a görény, abban van a vitamin. Van olyan gomba is, ami csak alkohollal mérgező, azt el kell tiporni, mint a szart. Vagy ott a téglavörös susulyka, olyan a neve, mintha egy nő lenne, de megenni nem szabad, mert halálos, ahogy némelyik nő is. A gombák az erdő kukásai, ők bontják le a dögöt, a kidőlt fát, meg majd minket is a koporsóban, persze a férgekkel karöltve, vidáman és dalolva.

Ja tényleg, ha már gomba, ezt még elmesélem, aztán eltűnök hirtelen, akár az erdőben a vadnyom.

Képzeld el, a jó múltkorában volt itt az Őrségben egy nagy happening: Lovaspajta Musical Fesztivál volt, mindenféle előadással, amiken a Kenedi Pityuka árulta a krumpliprószát: Puskás Öcsi-rockmusical, meg az Árpádház kihalása a kecskeméti lovasíjászcsoport előadásában, volt Star Wars-huszárok ír szteppje meg Máté Péter élete pónilovon, kukoricacsuhé bábokkal, szóval ilyenek. És ott történt, hogy pórul járt a Népnemzeti Királyi Lovas Színház igazgatója, aki ott hepciáskodott, hogy az ő lova el tudná játszani a Bánk bánt. Meg el is fogja, ilyeneket visítozott ott Őriszentpéteren. Meg azt is mondta, hogy gyakran elképzeli a saját temetését, mert ő előre látja, milyen lesz az ő végső búcsúja. Szemerkélő eső lesz, mint a *November Rain* klipjében. Azt mondta a lovas direktor, hogy már a dalok listáját is leadta, meg hogy ki beszéljen, meg hogy mit mondjon. Aztán elmagyarázta, hogy azért van nála mindig elektromos mobiloltár, mert mélyen vallásos, aztán meg elküldött mindenkit a belorusz kurva anyjába, mert nem tudta beüzemelni, nem volt konnektor az öltözőjében. Azt mondta, ő egy érzékeny ember, az előadásaival gyógyítani akar, reményt adni és hitet, de eltörte az orrcsontját az egyik színészének, mert az szerinte ellopta a szemránckrémet a neszesszeréből. A Pityuka mesélte ezt is, tudod, a Kenedi Gyuri bácsi fia, úgyhogy biztosan igaz. Magyarázott még egyéb baromságokat is a nemzeti lófőigazgató, de ki a fasz tudná azt mindet megjegyezni? Egészségmániás a csóka, mindig valami fehérjeturmixot ivott ott is, attól meg olyan kanos volt feszt, mint a Toulouse-Lautrec, mikor először tévedt be egy párizsi kuplerájba. Úgy állt neki, hogy a méhek kaptárait is széttöcskölte volna.

Szóval gombapörköltet kellett neki csinálni, mert nem eszi meg a húst, és véletlenül beleszedtek egy kis légyölő galócát is a bográcsba, nem sokat, épp csak annyit, hogy mindenki faszán elszállt tőle. Az igazgató lovon akart kufircolni a *Vas Népe* fotósával a telihold fényénél, ráadásul páncélban, mert Szent Lászlót játszotta másnap, és így napok óta páncélban járt, abban is aludt. És hát kár lenne tagadni, beletört a csajba a vonó, ne kerteljünk, Gyöngyike, írd és mondd, a művész úrnak megtört a pénisze a lovon, mert az Őrség szép dimbes-dombos, és botlott a ló, mert annak is négy lába van, mégis eltöri a varázspálcát. Van ilyen, a legjobb családban is. És mentőt kellett hívni, de nem tudtak, mert nem volt térerő, mert az ott egy érintetlen paradicsom, és az Édenkertben nincsen térerő. És úgy mesélte a Pityuka, tudod, a Kenedi Gyuri bácsi fia, hogy azt mondja, csak futkoztunk a dombokon, és mint más az őzlábgombát, úgy kerestük azt a kurva térerőt, de az nem volt sehol. Aztán bevitték a törött kardú lovag királyt a turnébusszal a kórházba, és ott valahogy összehegesztették neki a szombathelyi urológián. Ne haragudj, hogy ilyeneket is elmondok, de hozzátartozik az igazsághoz, mert az élet nem egy döccenőmentes kufirc, lóháton, miközben a *Pretty Woman*t énekeljük magyarul, begalócázva, a *Vas Népe* fotósának, sajnos.

31

Festettünk egyszer a színházban is, Egerszegen, a Hevesiben. Akkor még a Kálmánnál dolgoztam, tudod. Az egészet mi festettük, kívül, belül. És úgy megszerettek ott engem a csepűrágók, hogy még egy kis szerepet is kaptam *Az arany árá*ban, a Piacos Géza darabjában. Orosz katona voltam, és az volt a szövegem, hogy davaj! Többet nem mertek rám bízni. Jó darab ám az, és a szereposztás is pazar volt: Pumukli, Igi: az egerszegi Aranycsapat. És a mester, a Géza rendezte, a Piacos Géza. Itt volt tíz évig a színháznál a Géza. Mintha kölcsönkaptuk volna az Andrássy utat, felment az árunk. Az aztán figura, a Géza. Egy reneszánsz ember, minden hangszeren játszik. Dalt szerez, könyvet ír, filmet rendez, és nem tudott annyit inni, hogy ne lett volna nyomdakész. Két mondattal leírta a huszadik századot, összerakta nekünk, mint egy játékot a kindertojásból. Talán csak neki volt több története nálam. Én leginkább arra kellettem nekik, hogy amíg a Géza újratölt, én sztorizzak helyette a büfében.

Dumáltam sokat a díszletmunkásokkal is. Mondták, hogy nekik egy Beckett-darab a legjobb, mert abban van három szék, egy homokbucka meg egy lavór, és kész. És hogy mennyire gyűlölik a nagy, barokk díszleteket, amikor kastélyt kell imitálni, vagy mit tudom én. És Peer Gynt egy élénk fantáziájú rendező előadásában, műesővel, bércekkel, kutya faszával, hogy az mekkora szopás.

Megismertem kicsit ezt a világot, a színészek reszketésének az okát. Mert a festő műve megmarad, bár ő lehet, hogy életében nem keres rajta sokat, de mégis ott a remény, a halhatatlanság reménye. Vagy ott vannak az írók. Azok meg nem tudják a saját súlyukat lemérni. Nem tudják, jó-e az, amit firkálnak, attól feszültek, attól tipegnek-topognak úgy, mint aki félcipőben ment az Északi-sarkra, de mégis bíznak az utókorban. Viszont egy színházi előadás az egy hószobor, az egy homokpogácsa, és ha a színész nem lesz a hangja, mondjuk, valami mesefigurának, vagy nem hívják filmezni, akkor hamar elfelejtik. Ezért a színészek még nyugtalanabbak, mert minden taps ma kell nekik. Évekig hordoznak késként a hátukban egy-egy negatív jelzőt valami kritikából, őrzik azt a sértést, mint egy ezüst zsebórát, amire ötpercenként ránéznek. Díjakról álmodnak, azok után futnak, és egy kritikus nézői félmondattól már összeomló, berobbantott gyárkéményekké válnak. Sok ilyet láttam, meg ahogy a színészháznál a kukáknak bizonygatják hajnalban, hogy ők a legnagyobb színészek, és monológokat dünnyögnek a hajnali szélnek.

Nem irigylem őket, irigylik ők egymást eléggé, szegények. Irigylik a másik szerepét, gázsiját, nőjét, rettegnek attól, hogy elfelejtik majd a szöveget, hogy nem találják a kelléket, hogy már nagyon látszik a szesz az arcukon. Majdnem mindegyik hipochonder, és hiúak, szörnyűek, de nem lehet őket nem nézni, ha ott vannak. A Piacos Géza azt mondta, hogy a színészek természeti lények. Igaza volt. Smink nélkül Szahara-sárgák, mert ezek csak porban és cigifüstben tudnak létezni, akárcsak mi, festők, mert ahogy kilépnek a művészbejárón a színházból a jó zalai levegőre, egyből köhögőrohamot kapnak. És akkor még nem beszéltem az egyik vendégrendezőről, hogy annak mennyi tikkje volt. Úgy öltözködött, mint akire ráborult egy fogas a Gerbaud-ban. A birkapásztorok nyugtalansága volt benne, olyan pásztoré, akinek szétszaladt a nyája. Habókosak, de mégis, milyen lenne nélkülük ez a megye, ez a világ, nem? Én szeretem őket, mikor bohóckodnak.

A lényeg, hogy berukkoltam közéjük, és negyvenháromszor mondtam azt, hogy davaj! Egy színésznőbe még bele is habarodtam, egy kapucsínóbarna Salma Hayekba. És bevallom, Gyöngyi, le is feküdt velem. Lehet, hogy nem én voltam neki az első, úgy értem, aznap, lehet, hogy nem is emlékszik rám, de számomra örök emlék az irsai-illatú hajlataival, a Michelin-csillagos lapockáival, a harapni való fülecskéjével. Állítom, hogy meggylikőrrel mosott hajat, és pezsgőt izzadt. És a csókjának friss eper íze volt. Felkavarták a hormonháztartásomat azok a türkizzöld szemek, az az apró

rés a fogai közt, ami még pont szexi. Egyszer nekem is bejöhet a happy end, egyszer én is megcsókolhatom a jackpotot. No de úriember ilyennel nem dicsekszik, csak ha igény van rá. Ráadásul te még nála is szebb vagy, ezt csak úgy zárójelben mondom, de három felkiáltójellel.

Egyébként nem bánom, hogy nem lettem művész, mert idegbajos, gyomorbajos egy élet az. Mindegyik művész úgy érzi, hogy ő az Isten, mert teremtett egy világot, pedig kiskakasok ezek a saját kis szemétdombjaikon, Macska Jancsik, szalmakutyák. Mégis úgy érzik, hogy ők szarták az Egyenlítőt, pedig ugyanolyan büdösek hathetes hulla korukban ők is, mint mi. Mintha nem egymástól lopnának, csennének el mindent, színeket, szavakat, formákat. Nem untatlak, remélem. Richard Strauss mondta, hogy soha ne nézz bátorítóan a rézfúvósokra! Úgyhogy szóljál ám rám egész nyugodtan, ha már húzzak el szépen, csendben az anyám büdös picsájába, Gyöngyike!

Nem lettem művész, de nem is hiányzik nekem a művészlét idegbaja. Jó nekem itt a pultnál, a nyugalom szigetén. Üldögélek itt, és mondatokra vadászok. Figyelem embertársaim bogarait, dilijeit, vesszőparipáit. Micsoda mélységek vannak például abban, mikor azt mondja valaki itt a múltkor, hogy megígértem apámnak a halálos ágyán, hogy nem baszom agyon egy kisbaltával az öcsémet… igazi görög dráma ez. Szép is a családi élet, szépek is a fogadalmak. Vagy amikor azt mondja a kocsmáros, hogy a törzsvendég termeli ki a rezsit, aki csak beugrik, az hozza a hasznot. Hát ez egy közgazdasági egyetem itt nekem.

Mert tanulni is lehet ám itt! Például hogy a sört pihentetni kell, mielőtt elkezdik csapolni, mert felkavarodik útközben, míg hozzák, mint egy rockzenekar a turnébarkaszban. Hagyni kell egy kicsit ülepedni a sört. Valamint fontos tudni Magyar Oszkár első törvényét, miszerint a pult mögött minden nő szebb lesz, a pult előtt meg minden férfi nagyobb disznó, de te erősíted a szabályt, mert te a pult nélkül is gyönyörű kivétel vagy, ezt egyből láttam. Amint feltűntél itt a radaromon, egyből megadtam a leszállási engedélyt. A fajfenntartás, az mozgat minket. Azért tetszel nekem annyira, mert feléd löknek a gének. Ezért mocorog a DNS-em, mert bejelez a hormon, na jól van, ne ijedj meg, nem erőszak a disznótor.

Unatkozni nem fogsz itt, az biztos, mert Magyarország ütőerén fogsz itt kiszolgálni, és ilyen alkesz bohócok nyomják majd neked a hülyeségeiket, mint én. Sok-sok szürke hétköznap lesz, de néha spontánul kialakul majd az ünnep. Például nagy szilveszteri buli kerekedett itt az év végén. Senki nem úgy tervezte, a profik szilveszterkor sem isznak többet, mint a szürke hétköznapokon, de akkor valami megszállt minket, és attól az év vége szilveszternél több lett, rendszerváltásnál kevesebb. Kint vannak a képek a falon, nézd meg. Látod, csillagszóróról gyújtottunk rá, és a csúcsdíszből ittuk a pezsgőt. Én három feles poharat találtam reggel az ingzsebemben, néha ilyen is kell. Szihó Andi nem örült volna, jó, hogy nem látott minket, mert tele volt a picsánk, mint a győri busz.

Persze már ez sem olyan, mint régen, ha olyan lenne, akkor régi lenne, nem új, mert az egykori kocsmában minden társadalmi réteg képviseltette magát, most meg csak mi. A régi kocsmába mindenki járt, nem volt ennyi tévécsatorna, nem mások életét néztük, ezért ismertük egymást. Most van olyan ember a faluban, akit még csak szélvédőn keresztül láttam. Nyolc éve integet a kénsárga Volvójából, mint az amerikai elnökök a népnek. Valami egerszegi ügyvéd, és van két borjú méretű német dogja.

És igen, a tintorettó, kardinális kérdés, ne tagadjuk, mert én ismerek olyat, aki ugyanolyan részeg reggel hatkor, mint este hétkor, de azért ez ritka, ez a fajta arányérzék, mert inkább azt tapasztalom, hogy a szeszt kevesen, vagy alig páran tudják beosztani, kortyolgatni, porciózni. Van, aki már a boltajtóban felbontja a járomcsontján az üveges sört, és fordul is vissza a következőért, mert becsapta magát, azt hitte, egy elég lesz, és akkor már rakétát is vesz hozzá, és teljes a vereség: újra vérereseк a szemek, és nem áll meg, amíg meg nem issza az almakompótot is, négy nap múlva, Denimmel felöntve, a spájzban állva.

Nekem is voltak rosszabb korszakaim, tudod, most meséltem, ha minden igaz. Az én májam se egy matyóhímzés. Mikor elhagyott az asszony, akkor tényleg elkanászodtam. Már délben fel voltak akadva a szemeim, csak motyogtam magam elé, mint akit megrúgott gyerekkorában a csikó. Délután meg már úgy ölelgettem a kertben a madáretető oszlopát, mintha Sophie Marceau-val lassúztam volna. Anyám vitt haza a kocsmából piétában. Végül a gyomrom is kilyukadt. Akkor rám ijesztettek az orvosok. Utána jött a harmadik elvonó. Azóta óvatosabban adagolom a szert, persze mihez képest? Szóval itt

vagyok én, az élő példa, csak azt nem tudom, mire.

Sokan kidőltek mellőlem az évek során, akikkel egy-két Zsigulit kihugyoztunk itt. A Hosszú Jóska például, aki úgy ivott már délelőtt, mint a versenylovak a futam végén, míg a parafasúlyú zsokét dobálják a levegőbe. A Kecsapos Jancsi szíve meg dumdum golyóként robbant fel a konyaktól egy füstös hajnalon. A Gróf Karcsi ezerdarabos puzzle-re esett szét minden este, és reggel újra össze kellett rakni. Az lett a beceneve a végén, hogy Sebaj Tóbiás, mert az agyvérzése után úgy beszélt, mint az a gyurmafigura, a Tóbiás. És ő volt az egyetlen, aki egyesével itta a kisfröccsöt, mert kivették a fél gyomrát, és ez volt a kompromisszum. Ők a mi mártírjaink, ők már többé nem kérnek tüzet a cigijükre, se kísérőt a vodkájukhoz.

A Pityuka bátyja, a Gyurika, az meg olyan részeg volt a múlt héten, hogy nem engedték be Egerszegen a sörfesztiválra, hallottál már ilyet? A pult egy korallzátony, sokan fennakadunk rajta. Mondja a rádió, hogy mi, magyarok, annyit iszunk évente, átlagban, pelenkától a szemfedélig, hogy ha töménybõl lenne a Hévízi-tó, kétszer kéne újratölteni, és mi azt is legyaláznánk a torkunkon. Veszélyes üzem ez. Én sok történetet ismerek, a szakmámból kifolyólag, ugye, emberekkel foglalkozom, és tudom, hogy az alkohol óceánjának vagyunk a hajótöröttjei. Ó, bárcsak olyan szenvedélyesen keresnék a tudósok a rák ellenszerét, amilyen elánnal itt esténként biliárdoznak a kocsmabútorok! Hozzájuk nő a biliárddákó, mint valami vadászó-halászó előemberek, lándzsaként tartják a kezükben azt a dákót, kész barlangrajz.

Levédiáig, vagy inkább az Urál mellé, de lehet, hogy Afrikáig kellene visszamennünk, hogy megoldjuk az alkoholizmusunk problémáját, mert itt is, mint minden nagy műnél, az egészet kell nézni, nem lehet egy pointilista képből egy pontot kiragadni. Összefüggések vannak itt, szörnyű tradíciók, a pusztuláshoz rántó erős mágnesesség. Én a teljes lemondásban sem hiszek, mert akkor meg azon kattogsz, hogy lemondtál, hogy milyen jó, hogy milyen nehéz. Persze vannak esetek, amikor valamit már tényleg tenni kell. Van ez, hogy tablettákat ültetnek be a bőr alá, és arra nem ihatsz, mert beledöglesz. A Hiriges Laci belement, eljátszotta a családnak, hogy hajlandó részt venni benne, aztán kivágta, kivakarta, kiharapta a bőre alól, amit beültettek. Ha meg nem vágod ki és bent marad, akkor meg úgy jársz, mint a Tapétás Ernő. Ő csak ül, előtte egy Fanta, és mindig számol, mindig csak számol, hogy mennyi van még hátra a felszívódásig, a kitisztulásig, és ha leketyeg, hát indul újra a ringlispíl.

Természetesen nem venném mindenkit egy kalap alá. Paracelsus kolléga szerint semmi sem hasznos vagy káros önmagában, minden az adagoláson múlik, mert van, aki, azért él, hogy egyen, van, aki azért eszik, hogy éljen, de itt a legtöbben azért eszünk egy picit, hogy utána tudjunk rá inni. Hiába szól már a körzeti orvos is, hogy sárgulsz, mint az első Biblia-fordítás lapjai. Ebből nehéz kiszállni, ez nyet pingpong, itt van ugribugri, ez életforma és világnézet, már eleve állásfoglalás. Itt ritkán van hiányzó, ez egész embert kíván. Ahogy az Ypszilonos Adalbert bácsi mondta, ha a dicséretről lecsúsztunk, a lebaszásért miért sietnénk haza? Neki mondta egyszer a felesége, mikor kereste a kulcslyukat egy hajnalon, hogy Adalbert, hiszen tegnap is ma jöttél haza. Mikor meg kérdezték a Villanyos Karcsit, az Észidiszit, hogy meg tudod ezt csinálni ilyen részegen, Diszi, hát árammal dolgozol, azt mondta, hohóóógyne, józanul nem tudnám, csókolom!

Voltam a múltkor osztálytalálkozón az általános iskolában. Ott dolgoztam utoljára, mielőtt szabadúszó lettem. Ezt meséltem? Oda kerestek karbantartót. Fűteni kellett azt a hatalmas, tengeri őslénynek tűnő kazánt, meg festeni a termeket, és kisebb javításokat csinálni. Hát megráztam magamat, és elmentem oda Szuper Máriónak.

És láttam ott a gyerekkori barátaim gyerekein, ahogy a genetikai bumeráng visszaröppen. Láttam, ki kinek a fia, borja. És a tanárokat is figyeltem, azok igazi primadonnák. Megy a fúrás, a könyöklés, a pletyka. Hát miért ne menne? És nem minden tanár bírja idegekkel. Én mondjuk nem is csodálkozom. Annyi gyereket elviselni, az nem lehet egy gyalog galopp. Ezért mindig van egypár lelkileg megborult tanár, akiket visz a hátán a rendszer.

Mennyi minden változott a mi időnkhöz képest! Akkor nem is volt divat, hogy a szülők olyan nagyon érdeklődtek volna az után, hogy mi történik az iskolában. Most állandóan rágják a tanár fülét, SMS-ben, Facebookon, Messengeren. Minket beadtak reggel, ahogy a teheneket a csordásnak, aztán este, mikor hazatereltek, megnézték, hogy megvan-e a két fülünkből legalább egy. Kaptunk egy zsíros kenyeret, és nem volt az, hogy a gyerek válogat, hogy mi a vacsora à la carte, ha éhes vagy, megeszed, ez volt.

Most már ez jobb helyzet, pszichológiailag, azt hallom. Csak most meg a ló túlsó oldalán van az egész. Én nem is tudom, hogy lehet-e egyáltalán tanítani olyat, ami nem érdekli az embert. Vagy nevelni olyanra, amiben nem hisz. Ami érdekel, azt megtanulod, de ami nem, azt szívlapáttal sem tudják a fejedbe verni, szerintem. Csak ülnek ott szerencsétlen gyerekek, mint Munkácsy *Ásító inas*a. Évekig ülnek ott, mert nincs jobb ötletünk, hogy hova tegyük őket. És ki számít jó gyereknek? Amelyik kussol. Én inkább azt mondanám, vannak érdekes és kevésbé érdekes gyerekek, de persze engem, mondjuk, speciel senki nem kérdezett.

Engem a festészet érdekelt, hát felfaltam az összes könyvet, albumot, amit találtam. Nem akartam én megtanulni a művészettörténetet, de rám ragadt, mint viszkető vaddisznóra a fenyőgyanta, mikor dörgölőzik a luchoz. Rám csöpögtek az információk, mint a mész a csákómra a plafonról. A festéshez kell egy kis történelem, némi irodalom, az igaz, de ami érdekes, azt én a bátyámtól tudom, az elég egy festőnek. A geometria, a festékek kémiája, az anyag fizikája nem tankönyv kérdése, kitanultam azt bevetések közben. Magamtól rájöttem, hogy a sejtek szerkezete, a szövetek felépítése, hát az kész grafika, a formák egy levélen és a festészetben, a galaxisban és a sejtmagban ugyanazok, és mindig mások, és egy gondolat is lehet szép, nemcsak egy festmény, ehhez nem kell diploma.

Szóval fűtő is voltam az iskolában, az egy külön tudomány, mert minden kályhának lelke van, és ahogy én is máshogy hülyülök meg, ha sört iszok, és máshogy, ha töményet, úgy a kályhának se mindegy, hogy gyertyán, akác vagy tölgy ropog benne. Nem mindegy, hogy fatüzelésű, vagy olaj, vagy szén, vagy éppenséggel gáz alapú. A cserépkályha meg külön sportág. Kitanultam azt az óriás kazánt is, perfekt.

A második feleségemmel meg ott, az iskolában ismerkedtem meg. Jó, hát nem is volt a feleségem, csak az élettársam. Őt már nem vettem el. Akkor már kijöttem a Mariana-árokból, és valahogy összefonódtunk. Kémia szakos volt, és ő is elvált. Ez már nem volt az a nagy tűzijáték, de rossz se volt. Nem borította lángba a világot, de mi egész jól felmelegedtünk a tüzénél. Kiköltözött hozzánk, anyám megtanította dödöllét csinálni. Egy ideig nem is volt semmi baj, de gyorsan megváltozott a széljárás, mert át akarta venni az irányítást. Elkezdett nyomasztani, hogy én kinél festek hétvégén, meg mennyit kérek, kérjek többet, és miért kocsmázok annyit. Hát nekem erre nem volt szükségem. Őt már

én pakoltam ki. Nem kell nekem olyan múzsa, aki beleszól, hogy milyen képet festek.

Meg akart menteni. Kirándulni jártunk, bicikliztünk! Csak bámultak a faluban. Oszkár kirándul. Tényleg úgy nézhettem ki a biciklin azzal a hátizsákkal, meg a kormányon a piknikkosárral, mint majom a köszörűkövön, de hát mit meg nem tesz az ember a pináért, ha szabad így mondanom, azt hiszem, bármit. Aztán egy szép napon azt mondta, hogy együnk kuszkuszt! Na jó, a viszontlátásra! Én nem leszek sohasem a játékszered. Mindent azért velem se lehet megcsinálni.

Meg akart menteni az a kis kémia szakos Marie Curie. Pedig én nem fuldokoltam, hanem lubickoltam az élet vizében. Az újfundlandi kutya is ki akarja menteni a strandolókat, ilyen volt a Klári is. Vannak ilyen nők, akiket vonz a pusztulás. Mondtam neki, hogy kösz, de kösz, nem. Én úgy szálltam ki a kilencvenes évekből, mint egy totálkárosra tört autóból, kisebb karcolásokkal megúsztam, úgyhogy most már ilyen maradok. Szóval kiderült, hogy a Klári dúrban játszik, én meg mollban, így hát feloszlottunk, mint a lányom Barbiebaba-zenekara.

Végül otthagytam az iskolát is, a fent vázolt magánéleti okokból, meg elegem lett, fájt már az állami szféra, hogy két példányban, lepecsételve mutassam be a mit tudom én mit, mert kell a kimutatáshoz az igazolás, vagy fordítva, a fasz tudja. A szabadúszást választottam. Magányos kovboj vagyok, mindig is az voltam.

Ja, dolgoztam még Ausztriában is. Csatlakoztunk az Unióhoz, ugye, könnyebb lett átmenni Ausztriába dolgozni, hatszor annyiért. Én is voltam kint négy hónapot az iskola után, de elég is volt. Azt az Ausztriát, azt egy vékonyabb ecsettel csinálták, és drágább festékekkel. Olyan csend van ott, mint egy gyógyszertárban. Olyan egészségesek az osztrákok, hogy észre se veszik, ha meghalnak, de hazajöttem, mert hiányoztak nekem a zalai lankák, a nyugalom, a prósza, a tüdőleves, a kocsma, a kisfröccsöm. Ó, hát ott munka közben nem szabadott ám inni a gályaraboknak, még beszélgetni, még cigizni sem! Nekem ez nem hiányzik! Ne csináljunk már az életből Alcatrazt! Ludas Matyival akartak ezek kibaszni? Napi tizennégy órákat dolgoztunk, aztán vettünk hat sört a legolcsóbbikból, meg valami kaját, és Rózsaszín Párducot néztünk a szálláson a tévében, kifulladásig. Nincs az a pénz, hogy én oda visszamenjek. Engem várhatnak, ezt elbaszták. Szabadúszó vagyok, már csak a környéken festek, aki akar, megtalál, és ha akarom, elvállalom.

Meg most már akkora a piktorhiány kies hazánkban, hogy lasszóval kell fogni a szakembert, ezért megtalálnak távolabbi melókra is. Stadionokban is festettem, persze, hát azok nélkül lélegezni se tudna ez az ország. Mi lenne velünk fűthető ülőhelyek nélkül, Gyöngyi? Mintha azért építenénk templomokat, hátha egyszer valaki pap lesz a családban. Mahagóni kispad kell a magyarnak most, meg ananász salsa a VIP-páholyban. A Kicsi nagyon ki tud tenni magáért, ha olyat kell építeni, amire nincsen semmi szükség. Hát mi a fasznak ennyi stadion? Először tanulna meg focizni a sok falábú, és addig ne is mutogassák őket. Hát mi még Törőcsiken nőttünk fel, meg az Ebedlin és a Nyilasin. Mi még azt kiabáltuk, hogy bólints, Tibi, meg hogy táncolj, Törő! Láttam ott a stadionoknál, hogy micsoda figurák zsongják körül ezeket a beruházásokat most… hát majdnem visszasírtam az én vállalkozómat, nőm elrablóját, a luciferi Kálmánt, esküszöm. Ezeket a fővállalkozókat Land Roverben temetik majd és pufi mellényben. Legjobban kiszállni és visszaszállni tudnak a terepjáróba, közben meg telefonálni, mert nemcsak itt lopnak, hanem épp máshol is, és azt is irányítani kell. Ezeknek nem olyan nyugodt a tolvajéletük, mint a Festetics Taszilóéknak.

Aztán csináltuk ezeket a nyomorult eus kilátókat is a csatlakozás óta, harminchatmillióért darabját, annyiba fáj egy ilyen kilátó, láttam a táblán. Nem tudom, minek ennyi kilátó. Hogy előbb észrevegyük, mikor jönnek majd az oroszok? Létesítménynek hívják őket, mert úgy drágább. Én hárommillióból megönteném, és akkor még két hétig táncolnánk az asztal tetején Hawaiin a pénzből, de akkor még sokat mondtam, hogy hárommillió. Turul alakú BMX-pályát is csináltunk, olyan, mint egy ufóváró

büfé. Jól kellett pályázni, és akkor lehetett kutyafitneszt meg vakondwellnesst építeni, meg teknősbéka-továbbképző központot csinálni tízszeres áron. Amennyi pénz elment, abból felépíthettük volna már Bázakerettye helyére Salzburgot.

Na és most volt az osztálytalálkozónk. Te voltál már ilyenen? Mi harmincnyolc éve ballagtunk el, de nem emlékszem, hogy valaha is találkoztunk volna azóta így együtt, ami nem zárja ki, hogy igen, de a lényeg, hogy én nem vagyok a Facebookon, nem figyelem, kinek hány unokája van, meg mit evett a macskája, úgyhogy nekem tényleg nagy élmény volt. Hát egyrészt mindenki megöregedett, ez természetes, de akkor azért majdnem dobtam egy hátast, mikor kiderült, hogy a Himlős Jancsi immáron Annamarie, és már tizenkét éve háziasszony Berlinben. Élete párja pedig Rudolf, egy volt NDK-s buszsofőr… azt a kurva, mi történt itt a világban, lemaradtam volna valamiről? Végül is áldásom rájuk, engem nem zavar, tudod, kifejtettem ezt már neked. Ráadásul talán ő, a Himlős Jancsi a legjobban karbantartott csaj az egész osztályban. Átműttette magát, leszecskázták neki a… jaj, ne haragudj, nem szoktam ilyen finom női társasághoz.

Még mindig a Petronellánál baszom a rezet! Hát már sose lesz ennek vége? A házuk tele van csüngőkkel, függőkkel, füstölőkkel, csobogókkal, mécsesekkel, jósgömbökkel, ibrikekkel, spatulákkal, fityulákkal, pipettákkal, ampullákkal. Mintha összehordták volna Indiát egy kupacra. Hogy adna neki talpmasszázst a Dalai Láma a ravatalon! Amíg én ott mindent letakartam. Mütyürke mütyürke hátán. Van ott minden, mint a bombayi búcsúban. Van ott még zenélő, beszélő, plüss teveszar is, csak akasztott ember nincs.

Ha festőművész lettem volna, lehet, hogy már nekem is kampó lenne, mint a Petronella élettárásának, tudod, a Vadkürtinek. Ki tudja, hogy kurvultam volna el, hogy mekkentem volna meg. Talán kiégtem volna, mielőtt befutok. Lehet, hogy pálmafás ingben festegetném egy pornószemüveges csajt az őrségi aktívházam udvarán, az ingből meg előindázna a mellszőröm, ami őszülne már, de én szőkíttetném. Az egyik szomszédom egy színész, a másik meg egy fogorvos lenne, és futkosna körülöttem egy nikotinsárga pulikutya is. Festhetném a pannókat a művházak előcsarnokaiba kézi aratókról, magyarnépmesék-stílusban, mangalicaszőr ecsettel, de az is lehet, hogy én megmaradtam volna avantgárdnak, és nonfiguratív nyúlpéniszeket festenék megszállottan, tíz éve, egy pincegaléria számára, amíg éhen nem döglök, na, ezt megiszom, aztán…

Valamit biztosan tudhat a nő, hogy megtartja ez a rozsdabarna művészmókus. Nem egykönnyen megunható satuvaginát sejtek én itten. Jó nő ám a Petronella, csak a sok magos zsemlétől meg a rozskenyerektől hamarost el fog tűnni a csöcse meg a segge. Látom én ezt előre. Akkor meg már nem lesz jó modellnek, maximum egy Könyves Kálmán-szoborhoz.

Szoktam beszélgetni az Árpáddal. Sokfelé megfordult a világban, két évig élt még Szombathelyen is. A múltkor is, míg Petronella a világszellemmel fogócskázott a kertben, mi beszélgettünk az Árpival. Azt mondja, hogy most ezek a pimpósagyú polgármesterek kérik fel köztéri munkákra. Nemrég avatták a *Deák Ferenc dödöllével kínálja Gandhit* című szobrát Pötrétén. Jól megfizetik, eus pénznek nincs gazdája. Ő csinálta a kustánszegi kopjafát is, amit Derricknek hívnak a faluban, mert arra hasonlít. Ha művész lett volna belőlem, akkor most én is festhetném a *Koplárovics Béla fehér lovon gólt lő a Manchester Unitednek* freskót az államtitkár nappalijába.

Mennem kell a Petronellához ma is, pedig még annyi mindent szeretnék elmesélni. A zalai Megváltó történetét hallottad már? Nem? Most volt róla szó. Nagy cikkeket írtak róla mindenhol. Valami Miklós nevű szélhámosról beszélnek, aki átvert mindenkit, aki élt és mozgott, és olyan hülye volt, hogy bedőlt neki. Létrehozott egy közösséget a faszi a Nap Útja, Krisztus Szíve, avagy a Szívcsakra Hátsó Kertje néven, vagy mi, aztán tanácsokat osztogatott a tagoknak, meg homeopátiás biszbaszokat, és persze készpénzt is elfogadott. Tegyék csak a muskátli alá a pénzt, mikor mennek ki, tanácsolta nekik bölcsen. Előadta, hogy ő milyen puritán, meg hogy hogyan kellene élni, természetesen vízen és kenyéren, közben kihúzta a híveiből a zsugát. Anyagilag leküldte őket gyufáért. Volt, aki a ciprusi nyaralóját adta neki. Kétszintes háza volt Teskándon a mesternek, de azt játszotta, hogy Jánkahegyen vegetál egy pincében, papsajtot eszik és harmatot iszik, natürlich.

Valamit biztos tudott, hogy ennyi embert beültetett a hintába. És persze gazdagokat is átvert, abban van a bóni. Bár az ilyenek nem nézik, ki szegény, ki gazdag. Most aztán minden kiderült. Most már futhatnak a pénzük után, az már veszett fejsze nyele. Hát ők adták oda a mánit, önként és dalolva, ahogy mi, állatok, az adót a mindig aktuális Augustusoknak. Arról nem készült festmény, arról nincsen felvétel, hogy a muskátli alá csúsztatták a jó Deák Ferkó arcképét a tébolyultak. Ki tudja, hányszor hány fröccsöt lehetett volna abból venni. Mindenhol csak a pazarlás. Elhitette velük, hogy ő egy

szellemi vezető, meg elhintette köztük, hogy ő Jézus reinkarnációja, mert a mai ember mikor már mindenről kiderült, hogy faszság, valahogy mégis elhisz bármit, ha baj van. Hát hova jönne vissza a názáreti Jézus, ha nem Jánkahegyre, nem igaz? Ezeknek az természetes volt, hogy egy pincében gyógyítja a kettes típusú cukorbetegséget kézrátétellel egy nyugdíjas csolovek, aki mellesleg maga a Jézus Krisztus. Szűz Máriám, ha van Isten, miért teremtett ennyi böszmét?

És nehogy azt hidd, hogy én is vetítek itt neked, vagy hazudok! Én csak azt mondom, ami volt, meg ami van, nem azt, aminek lennie kéne. Én nem mesét mondok, arra is van itt emberünk, az Anderzen Zolika. Hajaj, az úgy hazudik, mint egy Jókai. Ha valaki azt meséli például, hogy evett egy szendvicset Balatonszentgyörgyön, ő egyből rákontráz. Azt mondja, hogy ő meg tegnap golfozott az amerikai elnökkel, a Donalddal, Szlovéniában, a Donald anyósáéknál, és akkora húst tettek a hamburgerbe, mint egy stoptábla, az aztán hamburger volt, mondja az Anderzen Zolika. Vagy ha megszólal a rádióban egy Santana-szám, a Zolika azt mondja, hogy ismeri ő a Santanát, tőle tanult gitározni Balatonberényben a Santana, mert egy kaposvári cigánygyerek volt, teknővájó famíliába született a Santana. Elvitte már a NASA a Marsra az Anderzenünket, ezt is előadta már, de majd máskor elmeséli részletesebben, mert most nem ér rá, jön érte a helikopter, viszi Miamiba motorostalálkozóra, de lassan mozog, mert meglőtték múlt héten Afganisztánban a gerincét… Mesélte, hogy minden oroszok Vlagyimirovicsa, az meg odavan a rétesért. Megszerette a tökösmákost, mikor találkozott a Kicsivel. Akkor kóstolta meg először a Várkert Bazárban, és a Terus nénihez szokták hozni, mert a rétes frissen jó, azt nem lehet elküldeni, illetve lehet, de nem érdemes. Ha erre repül a Vlagyimir, leugrik ejtőernyővel a gépről, belakik, aztán viszik Bécsbe kvadokon, toronyiránt, a földutakon keresztül, porcukros szájjal, és ott száll vissza a repülőre a cár elvtárs. Azon már meg sem lepődtünk, amikor előadta a Zolika, hogy lakott náluk a Beatles is, hogy ott írták az *Abbey Road*ot a garázsukban. Egy egész télen át ott voltak. A fasza kivolt már a Beatleseknek. Nyugalmat akartak, és ők annyira nem is ittak, inkább csak valami bélyeget nyalogattak, és kismacskaként nyávogtak tőle. Nem hiszed el, hogy ilyeneket képes kitalálni. Ez is egy betegség, a nagyotmondás, a hárijánositisz, vagy nem tudom, hogy mondják. Előadja, hogy négyezer fekvőtámaszt csinált egyszer egy óra alatt, meg hat perc alatt tanult meg németül. Tényleg! Majd meglátod. És senki nem önti nyakon egy korsó sörrel, nem nyom az arcába két gombóc puncsos fagyit. Kellenek nekünk a mesék, úgy látszik.

Olyanokat tud mondani, szerintem ő már el is hiszi, annyira átéli. Például abból nem enged, hogy egyszer a régi pápa, a Vojtila is járt nála, mert a repülője meghibásodott a Második János Pálnak, mert ő volt a Vojtila, tudod? A János Pál nevet csak felvette. Vojtila volt a lánykori, vagy hogy mondják, az érsekkori neve. Meghibásodott a pápa gépe, ki is gyulladt valahol Türje fölött, és ezért kényszerleszállást kellett végrehajtani, és a Zolika épp kint volt a hegyen, és ott szállt le a gép a közelben, a Kecskeszarató Irtáson. Épp nézegette a Zolika, hogy áll a szőlő, mikor legyen a szüret, mit mondjon a sógorának, mert akkor annak is úgy kell kivenni szabadságot, ugye… hát egyszer csak azt látja, hogy a Vojtila kóstolgatja az otellót, és mutatja, hogy szerinte jöhet a szüret, de ő most inkább inni kér a tavalyiból, hogy vinó, vinó. Megkínáltam, azt mondja a Zolika, ne érje szó a ház elejét, mert én mindenkit behívok, megkínálok, ha pápa, ha nem pápa, behívom. Ivott is a jó öreg, ugye közös nyelv nem volt, de legalább egy jót hallgattak, illetve hát annyit tudtak elmondani minden pohár előtt, hogy lengyel, magyar két jó barát, polák, vegier, dva bratanki, aztán hallgattak, és abban a hallgatásban minden benne volt, azt mondja a Zolika, de ha nem lett volna jelmezben, meg se ismeri, hogy ez a pápa.

És látszott a pápán, hogy belefáradt már az integetésbe meg a mosolygásba. Jólesett neki a római trón helyett kicsit egy fatuskón üdögelni. A testőrök meg közben vadul keresték, mintha a Jóisten napszemüvege veszett volna el. Csörtettek az akácosban, közeledtek csak egyre. Szóval meglépett tőlük az öreg, hogy egy kicsit maga lehessen. És kérdezte tőle az Anderzen Zolika, hogy van-e Isten, hogy ott fönn, és mutogatott az ég felé, hogy ott lakik-e valaki? Mutatta, hogy lakik-e, alszik-e,

szakállas-e, mutatta a szakállat, hogy ül-e a felhőkön, vagy mit csinál, hogy angyalok, mutatta a szárnyaikat, hogy azok vannak-e, és mutatta, hogy az ördög, mutatta a szarvait, meg a rotyogó üstöket, mutatta a bográcsot, hogy vannak-e ilyen bográcsok, amikben a bűnösök párolódnak, de a pápa legyintett, hogy nem ez a lényeg, és a szívére mutatott, és kért még a szalonnából, és hozzá csípős paprikát ettek, jól megsózták a cumiparadicsomot, aztán a szarvaskolbászból is vágtak, meg még a ruszlit is betermelték, volt étvágya az öregnek, egy egész fej lilahagyma is elfogyott, azt is elrágta nagy kedvvel. És mikor megtalálták a testőrök a pápát, a földre teperték a Zolikát, de a pápa rájuk szólt, hogy stop, azok meg jól nevelt rottweilerekként elengedték, és keresztet rajzolt a homlokára a Zolikának a pápa, és megáldotta a prést, és már jöttek is a terepjárók, és kacsintott a János Pál, aztán elindultak. Még én vittem utána a pásztorbotot, meg adtam neki pár szem szilvát, azt mondja a Zolika. A repülő az kiégett, az ott maradt, de széthordta a nép egy hétvége alatt: disznóól, tápdaráló, tévéállvány, szecskavágó, fejőszék, kacsaitató lett belőle. Persze erről mindenki hallgat a Zolika szerint, mert félnek, hogy elítélik őket lopásért. Ilyen a Zolika, pápákkal kvaterkázik, a Beatlesekkel viribel.

Szóval nekem Mohács kellett. Megnősültem. Aztán az a válás nem volt egy babapiskóta. Jól átvert az asszony meg a Kálmán, hogy szopjanak le egy vagon majomfaszt! Már ne haragudj, semmi bajom a majmokkal! Ami fontos, hogy emlékezhetek a sírásra, mikor először megláttam a lányaimat, azt nem lehet elképzelni, és nem lehet elperelni tőlem. Láthattam, ahogy felnőnek a csajok. Büszke lehettem, oktalanul is. Kivehettem őket reggel az ágyból, két meleg cipó volt olyankor az a két lány, és csinálhattam nekik a kakaót. Dobálhattam őket a Zalába nyáron, húzhattam lógó nyelvű huskyként a szánkójukat télen. Aztán aggódhattam, beteg-e, mi lesz belőle, mi lett belőlem, jó apa vagyok-e, mi baja a feleségemnek? Aggódhattam, hogy nem szeret az asszony, hogy követelőznek a gyerekek, hogy én rontottam el őket, hogy mi rontottuk el őket, hogy más gyerekek tehetségesebbek vagy szebbek. Érezhettem úgy, hogy az enyémek a legszebbek, és azt is, hogy ez lehet, hogy nem igaz.

Hisztis a gyerek, zsebpénzt akar, jókat mond, rosszakat kérdez, rosszakat válaszolok, zavar, hiányzik, édes, undok, ő az élet értelme, nem lehet miatta élni, ezek kavarogtak bennem akkoriban. És a gyerekre állandóan figyelni kell. Megy a vegyél fel paciba, a kérek a habjából, a vedd meg nekem ezt meg azt. Aztán kamaszodnak, egyszer csak zárják az ajtót, hülyén öltözködnek, abbahagyják a hegedűleckéket, elkezdik a piát, és megisszák a dugisörödet, bocs, nem akarlak gyanúsítgatni, a saját nevemben beszélek csak, Gyöngyi. Aztán baj volt, ha kevés a pénz, baj, ha sok, mert akkor még többet akart az asszony. És eljött az idő, mikor összebújtunk még, de már nem volt jó. Aztán eljött az is, mikor összebújtunk, jó volt, de már nem egymással.

Mennyit kell vesződni a gyerekekkel, mire felnőnek! Volt egy gyerek a faluban, az mindent megevett. Nem tudta abbahagyni. Azt nem kellett noszogatni, ostorral ütni, hogy egyed meg az ebédet, a husiból is egyél. Inkább arra kellett állandóan vigyázni, hogy ne egyen meg mindent. Csak náluk láttam lakatot a hűtőszekrényen, mert zárni kellett mindent, különben megette, lelegelte, befalta, amit csak talált. Azt mondta neki szegény anyja, emlékszem, Zsoltika, nem kell ám megenni minden récét, amit látsz! Ezt mindig emlegetem neki, mikor találkozunk. Zsoltika, nem kell ám megenni minden récét, amit látsz!

Dolgoztam egyszer egy családnál Pákán. Ott meg tizennégy gyerek volt, de azt mondták, ők tizenhármat akartak, az utolsó csak becsúszott. És az egyik lenyelte egyszer a falióra kismutatóját, utána látták, hogy sietni kell, mert mindjárt egész van, csak azt nem tudták soha, hogy hova.

És micsoda hatalmi viszonyok vannak a házasságon belül! Megköttetik, akárcsak a Molotov–Ribbentrop-paktum, aztán annyit is ér. Van, amikor a férj levegőt sem vehet az asszony engedélye nélkül, mert hiába halt meg a Kádár, attól még nem lett mindenki szabad, addig se volt az mindenki, amíg nem durvult be a Kicsi. Vagy van, amikor a nőnek kuss a neve, arra van, hogy megmelegítse a pörköltet, megcsinálja hozzá a dödöllét, mert van, akinél a nő a cefre és a lábas jószág között van értékben. Más a tenyerén hordozza az asszonyt, aztán meg is kapja a jutalmát, meglép a nő egy Kálmánnal, lásd Magyar Oszkár szomorú életét. Hatalmi viszonyok. Mindenhol csak a hatalmi viszonyok. Hatalmaskodnak a szülők, a tanárok, már ha olyat fogsz ki. Ha a főnököd egy zsebzsarnok, akkor már megint nem vagy szabad, és ha megbetegszel, akkor annak a rabja leszel, a betegség rabszolgája, vagy a piáé.

Nem tart ám örökké a szerelem, mert meg tudják gyűlölni egymást az emberek. Mikor már az is idegesít, ahogy jön fel a lépcsőn a másik, tudom én. Sok házaspárnál festettem. Vannak párok, akik olyanok, mintha részegen rendelték volna egymást a neten. Vagy épp a kihűlt szerelmük láváján üldögélnek. Hát, én azt hittem, hogy mi nem ilyenek leszünk.

Aztán ott a ribizli, a bukfencezés, az unga bunga. Az a legjobb móka, de mi van, ha kifakul, ha anyagfáradás van, ha szülés után nem akarja a nő. Nem mondom, hogy erről szólt az életem, már hogy a lepedőakrobatikáról, de néha jól jött ki a lépés. Jártam egy ideig a Tarzan Robi húgához is, a Rebekához, még boldogult úrfikoromban. Van egy szakajtónyi húga meg egy raklap nővére is a Robinak. Ők cigányok, és régi estéken úgy nézett ki a teraszuk, mint a Miss Equador döntője. A déd-, de lehet, hogy az ükanyjuk is ott lakott. A mami olyan öreg volt, hogy még Liszt Ferenc is játszott rajta. Ott jöttem rá, hogy addig csak a nemi élet Boci, Boci tarkáját ismertem, de Rebeka, hát ő megtanított a szimfóniákra. Volt neki egy húga, az olyan volt a Rebeka mellett, mint a téli olimpia a nyári mellett, hideg, jeges, és kevesen figyeltek rá. Az egyik nővére viszont first class volt, a gyönyörök kertje, és nem nyugodott, tüzelt, jelzőrakétákat küldött felém, dörgölőzött, dorombolt, búgott, míg meg nem kapott. Aztán volt nagy veszekedés mikor lebuktunk, ment a csihipuhi. A gatyámat sem volt időm felvenni. Alig tudtam elmenekülni, mert összevesztek rajtam. Ó, dicső napjaim. A szerelem sötét verem, Gyöngyi.

És a szépség is érdekes dolog ám, mert ritka a rajt-cél győzelem, hogy valaki bölcsőtől a koporsóig szívrepesztően gyönyörű legyen, rügyfakadástól lombhullásig. Gyakoribb a hernyóból lepke történet, mikor nem is gondolnád, miből lesz a cserebogár. Mikor egy kis szemüveges gyógyegérből a legjobb nő lesz, mire az osztálytalálkozón fogdosod az asztal alatt titokban, mert ott a férje.

A nők étvágya is csalóka. Az egyik hidegnek tűnik, mint a kerti csap januárban, aztán ha lángra kap, az életben nem oltod el. A másik kacérkodik, hívogat, aztán utolsó pillanatban visszatáncol, te meg állsz ott vitruviánus emberként, kezedben leng a melltartója, mint Osztyapenkóéban a zászló, és nézel, hogy akkor most mi legyen?

És nekem nem kell a habos-babos, a csilivili, nem a ruha teszi a nőt. Bár nem zavar, ha tud öltözködni, és különben is, van az a szög, ahonnét nézve minden nő szép. Ma is csinos vagy, mondtam már, Gyöngyi? Kötözz meg, mert nem állok jót magamért.

A nő egy vadászgép, csak persze kevés a pilóta, amelyik tudja, melyik gomb mire való. Szőkék legelébb, aztán feketék. Van a szeplős, a vörös róka, az alabástrombőrű és brikettfekete hajú, a kreol, az alacsony, a pajkos vadóc, a nyurga kielégíthetetlen, de nekem csak az asszony kellett. Csak hát…

Azokat nem értem, akik jönnek itt a buzikkal, hogy így a homokosok, meg úgy, meg hogy ki kéne őket végezni. Mit bánom én, ha ugatják a segget, mint kutyák a holdat. Engem nem zavar. Hát mi közöm hozzá? Az ő dolguk. Ha engem nem akarnak meghekkelni, legyenek akár olyan buzik, mint ide Lacháza, vagy mint Leonardo, aki nem volt akárki, tudod, az az olasz kolléga. Hát ő nem giccsel gurigázott. Hullákat boncolt, trancsírozott, mert kíváncsi volt, mi van a bőrük alatt. Szóval ne buzizz, mert lebuziznak, én azt mondom. A másik óriás, Michelangelo se volt a heteroszexualitás élő szobra. Leonardo meg odáig ment, most olvastam az életrajzában, azt írta a jegyzetfüzetébe, hogy a péniszt nem rejtegetni kellene, hanem feldíszíteni, és mutogatni, mint egy miséző papot, no comment.

Szóval meglépett az asszony. A Kálmánhoz költözött, röviden, szopjanak lovat! Később elváltunk hivatalosan is, mint ágtól a levél. Ahogy hallom, beteg már a Kálmán, külföldre jár kezelésre, de a halált ő se fogja tudni megvesztegetni, se átbaszni, se lekenyerezni. Ja, jut eszembe, ma van anyám névnapja, viszek egy szál virágot a sírjára, te addig tartsd a frontot, Gyöngyi!

Kivittem a maminak a virágot, a fater is ott fekszik mellette. Hiányoznak, tudod, hogy van, de meg is szomjaztam ám, mert siettem vissza hozzád, vágtattam, loholtam, a szokásosat kérem mostantól, negyedóránként, te Csillag! Hogy meséljek anyámról is? Hát jó. Mire én a fényre vergődtem, ő már őszült, de eltunyulva nem volt soha. Egy deka fölösleg nem volt rajta. Sportoló testalkata volt a muternak. Nem volt magas, mondtam, a régiek nem nőttek az égig. Száznegyvenkilenc centiméter szeretetet képzelj el, mint egy ágyúgolyó gyorsaságú, kézilabdás beálló, kábé olyan volt.

Parasztlány maradt egész életében, ami azt jelenti, hogy nem tudott megülni nyugton soha. Ha nézte a Columbót, az volt a kedvence, akkor is volt az ölében egy tál cukorborsó, addig azt pucolta, vagy kukoricát morzsolt. Volt is egy ilyen vázlatom, *Anyám tyúkot kopaszt, miközben Columbo sarokba szorítja a gyilkost*. Állandóan tett-vett, nem veszhetett kárba az az idő sem, amíg a misén ült. Akkor rendszerezte fejben a lekvárparkját, vagy megtervezte a következő hét teendőit. Állat mindig volt nálunk, így munka is, és annyi háztáji is maradt, amibe pont bele lehetett szakadni. Nem volt okunk panaszra, meg különben is, kit érdekelt volna?

Apám meg egy hentesdinasztia inas, szálkás, szikár, de masszív sarja volt a szomszéd faluból. Sosem beszéltek arról, hogyan ismerkedtek meg anyámmal. Pár fénykép maradt, amiből következtetni tudok a történetükre. Egy kép valami bálból, amin táncolnak, egy, amin henteregnek egy mezőn, mint Szinyei Merse majálisozói, két ismeretlen másik lány társaságában, egy almaszedés, amin anyám mosolyogva adja a teli kosár almát a fekete-fehér apámnak, meg az esküvői fotó, amin úgy állnak és néznek, mint két Tussaud-viaszfigura. Nem tudom, mekkora szerelem volt köztük, vagy volt-e, nem beszéltek erről sosem. Mire én eszméltem, az biztos, hogy már nem álltak reggelente a konyhában összebújva, ahogy a DiCaprio a csajjal a Titanic orrán.

Anyám feltétel nélkül szeretett minket, ez biztos. Ha azt kértem volna tőle, hogy pókjárásban ügessen el Szegedig meg vissza a kedvemért, megtette volna. Chagallt is így szerette az anyja. Láttam egyszer egy portréfilmet, amiben kérdezték az öreg Chagallt, mikor már a franciaországi kastélyában sínylődött, kérdezték tőle, hogy mi a titka, hogy jutott idáig? Ő csak azt ismételgette, hogy anyám nagyon szeretett, anyám nagyon szeretett.

És én többet gondoltam a szüleim halálára, míg éltek, mint a sajátomra, Gyöngyi. Én nem tudtam elképzelni, hogy egyszer majd nem lesznek, mert amit itt elmeséltem a faterről, az csak a ritka esetek gyűjteménye volt, a kivételek, mert általában azért nem ez volt a szabály, általában béke honolt nálunk, vagy csak inkább így emlékszem?

Az biztos, hogy nem volt boldog a fater, mert egyik fia sem vitte tovább a családi hentesbárdot. Nagy bánata volt ez neki. A Teca urával jól kijött, a sógorommal. Azzal megértették egymást. Az is hentes. Az egy pörzsölő végére való ember. Egy olyan a töpörtyűt rágás nélkül, egészben lenyelő, mangalicaszőrű típus. Beszélgetni nem sokat lehet vele sem, de hatalmas szíve van, szereti a családját, ogreként védi őket. Úgy is hívják a háta mögött, hogy Shrek, mellesleg Sanyi. Ő egy ebbe a tájba termett ember. Egy olyan tenyeres-talpas, vastag csuklójú, puffadt öklű, pörkölt után még egy tepszi rétest simán megevő fajta. Ő már olajos körömágyakkal született. Az a fajta, aki akkor is zihál, ha csak ül melletted, mert ha nem kap munkát, tehetetlen. Ő egy nonstop igásló, aki debizsonból tölti a bort a poharadba, amíg csak van a debizsonban. Aki megeszik ebédre egy ötliteres dunsztos üvegből minden savanyúságot. Az ilyeneknek kell egy kályha, amit rakhatnak egész télen, vagy egy kupac szén, amit be kell valahova lapátolniuk, vagy ki onnét.

Apám regényes alak volt. Jött, ment a világban, már úgy értem, a környéken. A téli szezont mindig

végigböllérkedte. Csoda, hogy annyi turnét túlélt. Pedig mindenhol a házigazda borát itta. Rómában igyál annyit, mint a rómaiak, ez volt az elve. És bürkén kívül mást nem is evett hozzá. És egyedül leszúrta a disznót. Nem kellett neki még fogó ember sem. Szembeállt az ellenféllel, aztán lavinaként ráomlott, betemette, kinyírta, feldolgozta, mint Mohamed Ali a kihívóját.

Az első pár órában nem is volt vele gond, ha ivott. Mesélt, énekelt, még hülyéskedett is. Csak valamiért a harmadik liter bor után átkattant. Ott volt egy szintugrás. Másik emberré vált, megvámpírosodott. Kicsinyes lett, vérszomjas és bosszúálló. Olyankor elragadta a hamis igazságérzet, amitől vitustáncot járt, és meg akarta váltani a világot. El akarta terelni a történelem folyóját, és senki nem tetszett neki úgy, ahogy volt. Azt akarta, hogy máshogy viselkedjünk, mint ahogy tudunk. Nem hiába, hogy kommunista volt, de nem hibáztatom. Nem tudjuk, hogy azoknak az információknak a birtokában mi mit gondoltunk volna a világról. Mondjuk az érdekes, hogy ha valakinek, neki épp a rendszer ellenségének kellett volna lennie, nem is volt jóban az apjával, mert attól elvették a hentesboltot, ezzel nem lettek a kommunisták a szíve csücskei a messzi papának, ezt elhiheted, nem ette meg reggelire a zúzájukat. A fater meg hitt nekik. Megdolgozták az agyát, és ő már a téeszben lett hentes. Így lázadt az apja ellen. Én nem is nagyon ismertem rajta kívül embert, aki őszintén hitt volna abban a baromságban, látva, hogy hogyan működik, illetve, hogy hogyan nem működik. Volt benne jó szándék is, mert igazságtalannak tartotta a korábbi felállást, amit én is szajkóztam már itt neked, de persze erről sem beszéltünk soha.

Tényleg, alig beszéltünk mi bármiről is. Én ezért nem is értettem azokat a könyveket, amiket a bátyám adott, hogy olvassam el mindenképpen, mert azokban volt pár tájleírás, meg a szereplők lefestése, azt még bírtam is, de aztán elkezdtek beszélni azok a szereplők, úgy, ahogy én elképzelni se tudtam, hogy emberi lények beszélhetnek. Kifejtették az álláspontjukat, érveltek, dolgoztak bennük azok a baszom nagy eszmék. Nálunk ha valami konfliktus volt, üvöltött a fater három mondatot, amiben volt hat bazmeg, aztán a bontószékbe baszta a bárdot, vagy bekúrta az ajtót, és elment inni a kocsmába. Nálunk nem voltak shakespeare-i monológok, amik a lélek rezdüléseit mutatták volna meg nekünk.

Adj valami erőset, Gyöngyi, most voltam látogatóban a Flexes Imrénél. Az onkológián fekszik. Százhúsz kiló volt a versenysúlya, most meg soványabb, mint egy kenyai futóbajnok. Régen, ha megjelent valahol, maguktól durrantak ki a pezsgősdugók, most meg a sugárkezeléstől meg van feketedve, a füle zsírpapír vékonyságú, egy Bosch-festmény az a kórterem, ahol fekszik, egy Bosch-festmény. A fater ugyanígy végezte.

Ez a rák, ez a legszörnyűbb, a legalattomosabb betegség. Nem elég, hogy megbetegszel, kétségbeesel és összeomlasz, de egyből körüldöngenek a kuruzslók, a sárkányfűárusok is. Olyankor minden szomszédnak van egy tuti tippje, hogyan kell meggyógyulni. Aztán kezdődik a passió. Oda kell állnod a sugárbizottság elé, és kimondják az ítéletet: sugár, kemó, vagy már semmi, a tb lemond rólad. Mikor sztrókot kapsz, elmosódik minden, azt mondják, mint Renoir képein, gondolom, van az a *Tánc a Moulin de Gallet-ban* például, kábé olyan lehet, de úgy legalább van rá esélyed, hogy ripsz-ropsz vége lesz. Ilyen apróságoknak is meg kell tanulni örülni. És most kimegyek brunyálni, ha áll még a világ, mikor visszajövök, akkor innét folytatom, meg ne szökj, mert elmegyek utánad a falu végére is…

Itt is vagyok, mellesleg ereszt a vécétartály, nem csináltam meg, mert mennem kell még a Petronellához, csöpögött már, mikor bementem, szólj majd a Főnök Sanyinak! Hol tartottam, miről beszélek?

Ja, én nem is tudom, hogy mi a jobb: lassan megöregedni, aztán ágyban, párnák közt meghalni, vagy, ahogy a Gróf Karcsi mondta, halljunk meg feszülő sliccel, tangával a szánkban. Mert akkor nem kell az idő egyre magasabb havában csoszogni, míg be nem temet, míg el nem lep. Akkor nem esik szét az agyunk a demenciától, mint az Osztrák–Magyar Monarchia. Akkor nem nő strucctojás nagyságú heresérvünk, és nem rág le csontig a betegség. Akkor nem kell leveretlen cigihamuként állnunk a kórház folyosóján vérvételre várva, ahogy Tornyai képén a *Bús magyar sors*ot szimbolizáló lónak.

Nehéz kérdés, mert ha szerencsés vagy, akkor szépen öregszel, a fejed virágzó cseresznyefa lesz, körötted vajpuha húsú, rózsás unokák röpdösnek, akár egy fájdalomcsillapító-reklámban. Anyám nyolcvanhét évig élt, több pirulát evett, mint Elvis az utolsó napon, az igaz, de végig jól volt, olyan friss volt, hogy előre mondta a megfejtést, mikor a Legyen ön is milliomost nézte. És hozzátartozik a muter portréjához, hogy valahogyan szerzett italmérési engedélyt. Bort és páleszt mért az erdőre járó munkásoknak. Én nem a Grimm-mesékből hallottam először a favágókról. Én már akkor hallgattam a dumákat, amiket azok nyomtak két feles után és három harákolás között, mikor még beszélni sem tudtam, azok meg már járni se. Akkor, abból a szétesettségből tört fel a történet-Vezúv. Csak mondták és mondták. Azóta abból élek, azokból a történetekből. Aztán egy reggel nem ébredt fel többé anyám. Ilyen halált kívánok mindenkinek, és ne haragudj, neked is, Gyöngyi.

Én még nem szedek gyógyszereket, de azért öregszem, persze, de nem érzem. Jó, hát néha már szédülök, lehet, hogy vérnyomás, meg kicsit zsibbad a bal kezem, de akkor olyankor festek jobbal, kétkezes vagyok egyébként. Nehéz műfaj a vénség, mert az öregek nem akarnak már kimozdulni, begubóznak, félnek, hogy meglopják őket, azt mondják, hogy ők már nem tudnak aludni, mégis mindig szunyókálnak, aztán jönnek a memóriagondok, a paranoia, a rettegés. A muter, mondom, ezt elkerülte. Viharvert, de kemény volt végig, mint a firenzei Szűz Mária karrarai márványból. Már azt hittük, bottal kell majd agyonütni. Pedig nem volt egészségmániás, megitta a magáét, a kávét, a korty pálinkát, a liter bor is elvásott mindennap. Igaz, nem idegeskedett. A szülei is, tudod, a papáék is

sokáig éltek.

Sokat változott az orvoslás, csak az én életem alatt is rengeteget. Most már egyre tovább élünk, mert elérte a tudomány, hogy minél hosszabban fájjon, egyre több helyen, mert a gyógyszeripar pörgeti az embert. Ez az emelkedő átlagéletkor, ezzel aztán jól ki vagyunk fizetve, igaz? Régen például nem volt inkubátor, megrázták, ha nem sírt fel a baba, hátha megmarad, aztán kalap, kabát. Most már van génsebészet is. Azt mondja az orvos, múlt héten festettem nála a rendelő ajtaját, akkor mesélte, hogy száz év múlva úgy tenyésztik majd az új májat, ahogy most a csirkéket Papteleken. Bemész majd a szervboltba Egerszegre, vagy kihozza a fagyis kocsi, és választasz magadnak egy vesét, két csinos kis tüdőt, meg egy jégkrémet.

Szóval apám is úgy végezte, ahogy a Flexes Imre. Álltam ott az ágyánál a kórházban, nyolcvanháromban. Még középiskolás voltam. Ott toporogtam, arcomon a zokogás tengerszemeivel. Löszsárga volt már a bőre az alatt a fókabarna kórházi pokróc alatt. Nehéz volt a szívem, mint egy blokktégla. Hol volt akkor már a nagy zabálások tanúhegye, a legendás pocak. A bajsza, mint egy márciusig szobában álló karácsonyfa, olyan volt. A csontjai majdnem átszúrták az arcbőrét. Három balatoni világos fért el a tenyerében fénykorában, ott meg egy leeresztett Charles Bronson-lufi volt a harmadik ágyon, bent, balra, egy gégerákos gétyei asztalos mellett. A szifonból elfogyó szódának van olyan hangja, ahogy az az asztalos beszélt. Csak feküdt ott az öreg. Jajgatott, nyögött, mint a teniszező nők. Nem lett belőle mazsolabőrű öregember. Utolsó erejével is arra biztatott, hogy hagyjam abba a festegetést, a rajzolgatást, és szerezzek valami normális szakmát, azt nem vehetik el tőlem. Böllértitkokat suttogott nekem ott az ágyon. Ne feledd a majoránnát, ilyeneket, meg, hogy ne rajzolgass, ne rajzolgass…

Meséljek valami vidámabbat? Mondtam már, hogy voltam én még Costa Ricán is? Még a Robi vitt ki, hallottad, mi van vele? A Tarzan Robival. Nem hallottad? De ismered, nem? Nem ismered? Róla meséltem az előbb, az ő húga a Rebeka. A Robi meg az alapműveltség része. Ő Délnyugat-Zala második legjobb gitárosa! Hát hová merült el szép szemed világa, a füleden ülsz? Na, akkor adjál egy kis vodkát még, mert megzavarodok, mint Csontváry a cédrusok alatt, és elmesélem én neked a legnagyobb utazásomat, te, Miss Universe!

A Robi az egy muzsikus gyerek. Konziba is járt Pécsre, de otthagyta, nem volt neki arra szüksége, mert jött neki ez a dolog, hogy ki tudott menni hajóra játszani, és kiment. Azért Tarzan Robi egyébként, mert különben Balogh, mert gyerekkorunkban úgy röppent egyik fáról a másikra az erdőben, mint a Johnny Weissmüller. Az utolsó szem cseresznyét is levarázsolta a Miszter Ferkó bácsiék fájának a legtetejéről. A művészneve is az lett, hogy Roby Tarzan. Cigánygyerek a Tarzan, persze. Ezek már az ókorban is zenéltek. Én még hallottam játszani a nagyapját is, a Kolbász Bandi bácsit. Ő muzsikált az Arany Bárányban sokáig, az volt a fő attrakciója, hogy minden éjfélkor eljátszotta lombfűrészen a Pacsirtát.

Évekig volt kint a Robi a nyílt vízen, te tudsz úszni? Én csak mellúszásban, és úgy, hogy kint van a fejem, de a Robi az egy világi gyerek, annak annyi volt lehajózni a Baktérítőig, mint nekünk átbuszozni Körmendre, vagy Gauguinnek elruccanni Tahitira. Aztán hazajött, mert féltékeny volt rá az asszony. Pedig nem is csalta meg a Robi. Az elején. Jó sokáig nem csalta meg az asszonyt. Esküszöm! Nagy volt a szerelem, és ahányszor hazajött, utána mindig szült egy gyereket a nej. Aztán tavaly hazakényszerítette. Itthon zenélgetett a Robi, meg beállt egy világzenei csapatba Kanizsán. Tudod, az a világzene, ami olyan, mintha az ENSZ-közgyűlésen mindenki elkezdené nyektetni a saját népe hangszerét. Van abban minden, cigány, punk, klezmer, rock, jazz, reggae, moldvai keserves meg még tajgai pop is.

Aztán olyan sikeresek lettek azzal a zenekarral hirtelen, a Music Ocean Gruppal, hogy megint utazni kellett. Most meg mindenki aggódik, mert Marseille mellett karamboloztak múlt kedden a Robiék. Elaludt a szembejövő kamion sofőrje, vagy a telefonját basztatta, nem tudom, de áttért a Tarzanék sávjába, és ütköztek. A turnébusz sofőrje a helyszínen meghalt. A Robinak meg eltört mindkét keze meg az egyik lába, a koponyája is megrepedt, kivették a lépét, bevérzett a gyomra, kilyukadt a vastagbele három helyen. Szörnyű! Tizennégy órás műtét volt, szétszerelték, összerakták, válságos az állapota. Hét gyerek várja itthon, hét éhes száj. Azt mondják, van esélye. Mondjuk ő mindig a talpára esik. Aztán ha felépül, akkor talán már marad itthon a valagán, de minek is kellett hazahívni. Ha nem jön, nem megy, és akkor nincs ez a karambol se. A Petronella azt mondaná erre, hogy ez a karma, szerintem meg a kurva élet.

Ez még nem a vidám történet, várjál! Én nem nagyon utaztam addig életemben, amíg el nem vitt a Robi, mert vagy épp száradt a fal, vagy már ki volt keverve a szín, de leginkább pénzem nem volt. Petőfi se látta a tengert, azt hittem, én se lépem át a Clemenceau-féle határt soha. Gondoltam, én már vénülő kezemmel fogom meg az ecsetet, én már levonom vitorlám, de a Robi mondta, hogy menjek, mentem. Azóta meg voltam Londonban meg Svájcban is.

Az óceánjárás meg úgy volt, hogy kapott egy szabadjegyet a Robi, hogy kivihet valakit a hajóra. Az asszonyt vitte volna, de az veszélyeztetett terhes volt, nem mehetett. És pont ki akarták festetni azt a cigánybarokk haciendájukat, hát kivitt, én meg kifestettem náluk utána barterbe.

A Tarzan az mosott fogat még skorpióval is, szerintem. Így, hogy vele mentem, könnyebb volt a

világgal elbánni. Ő olyan dörzsölt, mint három Odüsszeusz. Elindultunk hát ezzel a gypsy Magellánnal. Nekem már az útlevelem is lejárt, azt is meg kellett csináltatnom, ruhát is kellett kérnem. A színházban adtak egy frakkot, mert a hajón esténként abban kellett pingvinezni. Helytálltam, pedig mikor elindultunk, csak annyit tudtam angolul, hogy game over meg happy end.

Hát mit mondjak neked, Gyöngyi, nagy a világ, sokszínű és relatív. Például ami nálunk buzisnak számít, máshol csak lazacszínű. Hogy mennyiféle kaja volt ott! Állandóan zabálnak az utasok, kész hanyatló Róma. Azt mondta egy magyar pincérgyerek, aki tizenkét éve van kint, hogy neki már rémálmai vannak. Az a visszatérő álma, hogy a vendégek megeszik, aztán az óceánba hányják egymást. Van ott minden, ettünk még élő páviánt is, szerintem. Én megkóstoltam mindent, ez ziccer volt, amit nem lehetett kihagyni. A kagyló az olyan kakashereszerű, a tintahal meg, mint egy elkapkodott pacal, a polip, akár a biciklibelső kifőzve, a békacomb meg, mint amikor a csirkét nem sózta meg a nagyanyám, mert a húga vesés volt, nem ehette meg a sósat a Manyi néni.

Hát, tudod, Gyöngyike, akkora ám egy ilyen óceánjáró, mint a Zala pláza négyszer, és ott hörpölgetik az angol nyugdíjasok ehető csokipohárból a sherrit, és egy koktél árából fajtiszta németjuhász-kölyköt vehetnél tenyésztőtől, oltási könyvvel, pórázzal, nyakörvvel, féregtelenítve, Sárváron. Leginkább az elfekvő korosztály utazik egy ilyen hajón, akik olyan vének, és annyira gazdagok, hogy sommelier-k hozzák nekik az infúziót is. Sőt, az amerikaiaknál olyan is van, hogy fölrakják a mamát egy hajóra, mert az olcsóbb az öregek otthonánál, aztán majd megeszik a cápák, ha megmurdel. A cápának jó a foga, gondolja a szerető család, elrágja az a mamát. Ezek olyan gazdagok, hogy az atomháború idején is pina coladát fognak inni a betonbunkerben.

És nem csak a gazdag nyugdíjasok ringanak ám az óceánon. Vannak unatkozó üzletasszony milfek is, akik azért mennek, hogy karbantartsák őket a személyzet bikái. Háromkilós arany piercingek harangoznak a vaginájukban, *Times*ot lehetne lapozni bennük, és éjszaka résnyire nyitva hagyják a kabinajtajukat, aztán dollárral fizetnek utána, de a Robi nem mindig használta ezt ki, mondom, szerelmes ez az asszonyba, az meg mégse bízott benne. Én meg csak azért szédültem be egyszer, mert ha már ott voltam, gondoltam, egyszer van Budán kutyavásár, illetve Oszkár nyílt vízen. Táncoltam is sokat. Megtanított engem a tánctanár a dilinyóban. Ment a rumba, a slowfox, a csacsacsa. Megzörgettem az öreglányok ékszereit, pörgettem, döntöttem, forgattam őket. Mutatom is, hogyan… Szabad egy táncra, Gyöngyike?

Ja, és akkora szél van az óceán közepén, hogy úgy vinné el a Mikszáth-összest a községi könyvtárból, mint a gyufásdobozt, Kultúr Marika nénistől, Ady Endre-szobrostól, helytörténeti kiállításostól. Nagyobb hullámok voltak, mint az egerszegi tízemeletesek. És akkora a fény az Egyenlítőnél, hogy napszemüvegben kell aludni, és olyan meleg van egész nap, mint nálunk a fóliasátorban, júliusban, délben, és csak csillog a tenger, mint a ballagó lányok fogszabályzója májusban. Hányféle színe van a nagy víznek! Azt látnod kéne, mikor a tenger türkiz! Szakmailag látnod kéne: az abszintzöldtől az antwerpeni kékig változik a színe, és éjjel az óceán haldokló Leviatánként morajlik, szép.

Megkóstoltam én ott mindenfajta szeszt, az uzót, a grappát, a rakit. Ezek mind pálinkák, csak pepitában, hogy a nők is meg tudják inni, utána meg mehet a fikifiki. A sangría is arra lett kitalálva, hogy kezdődjön az unga bunga. A sangría az olyan becsapós, mint egy használtautó-kereskedő. Ledöntött vele pár hosszú combú bizniszladyt a Robi, de ez maradjon köztünk, mondták már, hogy szép a szemed, Gyöngyi?

Igazi kasztrendszer van ám egy ilyen hajón, a tetején ott az alfahím, a kapitány, fölötte már csak a sirályok vannak. Aztán a tisztek, zenészek, csepűrágók, biztonságiak, shopposok, pincérek, gépészek, takarítók, ja meg a leghisztisebb rakomány, az utasok. És még arra is gondolnak, hogy az idősebb

hölgyeknek legyen partnerük, ezért négy-öt társalkodó, táncoltató, satöbbiztető úr is alkalmazva van. Kiszolgált tenyészangolok, de hogy hány fekete özvegyet vágnak ezek gerincre, azt nem lehet tudni. Egyébként is fülledt az erotika, de ügyesen csinálják, mindenki köpül mindenkivel, titokban, de ezt el ne mondd a Zsaninak, a Robi feleségének, van most annak elég baja.

Te, Gyöngyi, érdekes egy hely a világ! A Föld nagy részén köpködnek, szipognak, és az utcán szarnak az emberek, és vannak olyan országok, hogy akkor is fosol a vérhastól, ha csak megnézed őket a térképen, de ennek a cigányok aranyának betonból van a gyomra, soha nem volt semmi baja, ez a Golden Gate hidat is meg tudná emészteni, mondjuk nekem se volt problémám.

És közben figyeltem. Minden szokás hülyének tűnik, ami nem a miénk, érted. Az arabok letakarják a nőt, mint a zsákbamacskát, Kaliforniában viszont orrba vág a szilikoncsöcs az utcán. Az eszkimók az orrukkal csókolóznak, Szingapúrban tilos rágózni, Thaiföldön meg, ha karamboloznak, megölelik egymást, és együtt örülnek, hogy senkinek nem esett baja.

Szóval nem születtünk a legjobb helyre, ez igaz, de a legrosszabbra se. Ez a Hungary olyan felső középszar, világviszonylatban, úgy kábé. Jártunk még Kubában is. Ott még mindig MSZMP van, vagy mi, de azért más a lenini út, ha a szélén pálmafák vannak, és több embert öl meg a lehulló kókuszdió, mint a párt. Egy nagy szar az is, persze, de mondjuk minden attól függ, honnét nézed, nem? Mert amiért Amerikában díjat kapsz meg szobrot, azért Kínában húsz évet, Észak-Koreában meg rakétát a seggedbe. Az élet sehol sem fenékig gyümölcsös joghurt. Amerikában is dolgozni kell, csak ott néha még fizetnek is érte, de ott se csokis muffint szarik a ló. Tudom, a változatosság gyönyörködtet, de néha meg az őrületbe kerget. Hú, de okosra ittam magamat! Ahogy a Hofi mondta, nem kéne ennyit inni, ilyen ritkán. Te nem tudod, ki a Hofi? Humorista volt. Most köpködik vagy istenítik, így szokott ez lenni. Én bírtam, humorral festett groteszkeket, szóban. Igaz, hogy annak a rendszernek a gyermeke volt, de hát a Borgiák alatt is nagy művészek alkottak.

Nagy kört mentünk. Majdnem két hónapig kint voltunk ám. Láttuk a norvég fjordokat, ránk lehelt a brazil esőerdő, elvegyültünk a sanghaji biciklis hangyabolyban, röhögtünk a portugál halászokkal, ölünkbe ültek a fűszoknyás beduin lányok, most meg ott fekszik szegény Tarzan Marseille-ben, mint *A halott Krisztus* Mantegna vásznán.

Voltunk a karibi térségben is, hogy mást ne mondjak, Costa Ricán. Ezzel kellett volna kezdenem. Az a világ legboldogabb országa. Nincs ott utca meg házszám, annyit írnak a borítékra, hogy a mangófától a harmadik ház balra. És olyan ráérősek, nem sietnek azok sehova, úgy megy a rohammentő, mint nálunk a Family Frost. Erre mondják ott, hogy manyana. Furcsa egy bolygó ez, de szerintem még Disneylandben is hisztiznek a gyerekek, és Párizsban is sokan unatkoznak. Hisz azért vagyunk a világon, hogy ne otthon rohadjunk, de az utazás sem old meg mindent, te szoktál utazni? Merre jártál eddig, Gyöngyi? Ó, ha nekünk lenne tengerünk, az a legjobb pszichiáter, mondjuk volt itt tenger Zalában is, a Pannon-tenger, csak kilopták belőle a sót, aztán hazahordták a vizet is, mert visznek ezek itt mindent, mint a cukrot. Könyörgök, adjál még egy vodkát, aztán noch einmal!

Végre vasárnap, az alkotó iszik valamit. A nap híre, hogy letettem a lantot. Tegnap este végeztem a Petronellánál. Nehéz szülés volt, de csak kipicsásítottam azt a házat. Még tegnap is jött azokkal a kajákkal a bige. Biztos egészségesek, mert ízük az nincs. Ez örökké akar élni, és aggódni, hogy meddig él? Hát az életben éppen ez a szép, ez az állandó, keserű haláltudat. Ahogy a sörreklámban mondják a komlóra, ez teszi teljessé az ízélményt. Végül úgyis a koporsóban végezzük mind, ha nem hamvasztanak el, vagy fröcskölnek szét a ravatalozó előtti füvön. Úgy fogunk kinézni abban a szűk ládában, a koporsóban, mint szaloncukorban a töltelék. Lehet ezt halogatni, toldozgatni, foltozgatni, glettelgetni, de ez lesz. Ő meg csak szajkózta, hogy egyen, Oszkár, egy kis vegán, banános brownie-t! Kösz, mondom, már reggeliztem. Fasza, csípős, rizses lecsót. Hármasával robbantak a macskapöcsök a számban. Egyébként meg nem vagyok sütis.

Különben faszért nem csinálta meg a Vadkürti a festést. Volt neki festészeti korszaka. Ő volt a megye pop artja. Pier volt a művészneve. Kísérletezett, baromkodott. Galócaevő partikat szervezett Alsóerdőn, megformázta birkafaggyúból az egerszegi tanácselnököt, aztán levizelte Pink Floydra. Jó fej volt. Egyszer meg szénát evett a Falumúzeumban az egyik kiállításának a megnyitóján. Mindent ő csinált itt az elmúlt ötven évben, mert nem volt más ekkora tehetség a városban. Megcsinálta a bronz-Lenint, aztán kilencvenegyben beolvasztotta, és abból lett a Trianon-emlékmű Nagymagyarország-szívű Mindszenty Józseffel, és mára ide jutott szegény, hogy őrzi a csít a Petronellával. Biztos meghágta már Tolnát, Baranyát, csak ilyen dilinyós nője nem volt még, bassza meg, most meg hol a gyufám, ja, megvan…

41

Tartozom egy vallomással, Gyöngyi. Azonkívül, hogy végem van, ha rád nézek, mint a *Twin Peaks*nek, azt szeretném kikotyogni, amit még senkinek. Ez most tényleg top secret. Bassza meg, elmondom, na, nem lehet ezt már tovább húzni. Neked én nem tudok füllenteni, és nem is akarok. Hazudtam neked itt éjjel, hazudtam neked nappal, hazudtam minden hullámhosszon… Nem lehet ezt csinálni egy ilyen őszinte mosolyú nővel, mint te. Na szóval, kábé úgy két-három éve történt, de lehet, hogy négy. A Kenedi Gyuri bácsinál festettem a konyhát, és mi tagadás, jól bemartunk. Arra se emlékeztem, hogy felmentem a létrára, nemhogy arra, meddig voltam ott, meg mikor végeztem.

Otthon ébredtem kozmikus másnapossággal. Aztán visszabotorkáltam a Kenediékhez. Az öreg még aludt. Én meg, ahogy nézegetek körbe fejfájósan, látom ám, hogy telefestettem a kredenc mögötti falat a hülyeségeimmel. Amikről mindig magyarázok. Ott volt a tenger, amikor türkiz, a haldokló Szidónia néni, az agancsa hullott, korona nélküli, lósznya Habsburg-szarvasok, az őrültek az udvaron ringva, az erdőn, holdfényben lassan növő vargányák, a faluvégi kutyaugatások, a házak kis kéményükkel, mint mozdulatlan gőzhajók Hongkongban egy Rejtő Jenő-könyvben… Hú, bazmeg, gondoltam, ennek fele se szobafestés! Ezek szerint még arra is volt erőm, hogy elhozzam otthonról a spéci festékeimet, a művészecseteimet, és csináltam egy freskót? Visszatértem? Nem akartam nagydobra verni a dolgot. Visszatoltam a kredencet, eltakartam a festményt. Majd az utókor fogja megtalálni, ahogyan az első barlangrajzokat Franciaországban azok a gyanútlan gyerekek.

Azóta ahova csak lehet, ahova csak tudom, elhelyezem, elrejtem újonnan támadt ihletem gyümölcseit. Ezeknél a freskóknál gyorsan kell dolgoznom, nincs időm évekig pepecselni velük. Ahogy az a graffitis, a Banksy, szinte úgy dolgozom. Nincs sokkal több időm, mint Zorrónak z-t rajzolni. Mikor megvan az ötlet, turbó üzemmódban felrakom. A freskófestésnél a még nedves vakolatra dolgozunk, vízben oldott porfestékkel csináljuk, hát így. Igaz, a művészet kérdése a hogyan, s nem a mit, mondják sokan, de persze ez is baromság, mint szinte minden állítás. Én azt figyeltem meg, hogy a hangzatos állítások ellentettje ugyanolyan jól hangzik. Szóval ha azt mondom, hogy a művészet lényege a mit, és nem a hogyan, azt ugyanúgy be lehet szopni, és valószínűleg a két állítás együtt igaz, illetve együtt és külön-külön is faszság, na, erre iszok. A Banksyről hallottál? Az egy angol gyerek. Ő volt az, aki rakétavetős, Oszama bin Ladennek öltöztetett *Mona Lisá*t fújt a falra, meg csókolózó angol Bobbykat. Festett bombát a gyerek Jézusra klasszikus képeken, csinált olyat, amin egy éhező afrikai gyereket látunk Burger King-es papírkoronával a fején. Jó csávó, mert a górékat basztatja.

Na, visszatérve, nem akarok már változtatni az életemen. Engem várnak itt a környéken. Nem fogok bejelentkezni művész úrnak, gondoltam, de azóta azért csak bennem van a színkavalkád. Úgyhogy mikor nem figyelnek, elhelyezek egy-egy barokk angyalt a vécétartályok mögé, egy-egy Sziklás Madonnát a tévé alá, és ha több idő van, elhullajtom a történeteimet is a kisebb zugokba. Egyszer minden meglesz, mert megvan. Szóval, na, mondjuk ki, azóta festek hevesen. Azóta ahol megfordulok, és amíg elfordulnak, amíg nincsenek otthon, alkotok, buzgón és rangrejtve.

Csak pár példa, hogy miket festettem azóta. A polgármesteri hivatalban, az előtérben, a mögé a lucernazöld függöny mögé csináltam egy szocreál pannót. Egy ilyen falburkolatot, tudod. Ezen a látomáson *A Babosdöbrétei Hímző és Zumba Kör végre átveszi a hatalmat az ország felett.* A győzelmi nagygyűlés színpadát látjuk, ahol Ibrányiné Nehéz Aranka ismerteti a programot, mögötte lelkes asszonyarcok világítanak. A képen a ciklámen dominál.

Aztán elhelyeztem a régi tűzoltószertár eldugott raktárában, a polcok mögé egy olyan képet, amin *A közmunkások gereblyékkel és lapátokkal megállítják a globális felmelegedést Zalabaksa határában*. Bogdán Lajos hanyag eleganciával visszahúzza az átlaghőmérsékletet a normális szintre. Újra lesznek békebeli telek, nyugalmas nyarak, és a méhek kipusztulásától sem kell tartani többé. Mellette pedig ott van, ahogy *Hungarikumokról tárgyal az ENSZ-közgyűlés*. A gaboni elnök egy Pick szalámiba mondja a beszédét, a vállán két turullal, és mindent tagad a népe ellen elkövetett bűnökből. Az a hülyehajú amerikai elnök, akivel az Anderzen Zolika golfozott, a Donald, az meg pacalszaftot iszik egy McDonald's-os pohárból.

A Magyarkodó Géza Hatvannégy Vármegyés térképe mögé meg a *Széchenyi Pista megbukik az állampolgársági vizsgán* című fantázia került. Ott áll lehajtott fejjel a Pista, a Széchenyiek fia, mert belesült a Himnusz második versszakába, és nem tudja a mentő kérdésre sem a választ. Nem tudja, hogy hol bányásznak bauxitot Magyarhonban.

A Géza őrzi azt a képemet is, amin *Hitler egy fazékkészletre beszéli rá az egervári Kovács házaspárt*. Széles mozdulatot látunk, amellyel a Führer a fazék előnyeit bizonygatja Kovácsék előtt. Eksztázisban forognak a szemei, az égre merednek gnóm végtagjai. Démonizálja a hagyományos fazekakat, és ellenségképet gyárt a régi lábasokból. A házaspár hipnotizálva hallgatja, és az asszony már nyúl is a pénztárcáért, mert ha most rendeli meg, harminc százalék kedvezményt kapnak a Wagner Power készletből.

A volt tanácselnök likőrös szekrénye mögé meg azt pingáltam, ahogy *A Gulág-lakók Lenin-összest olvasnak a barakkban, az egyik priccsen Sztálint seggbe rakja a Sátán, mindezt vörös kenguruk nézik, és az előtérben Feri, a falu bolondja táncol KISZ-es lendülettel*.

Az Anderzen Zolika falára azt festettem, amit már sokszor elmesélt. Azt, amikor medencetisztító volt Beverly Hillsben, és megszerelte a Bruce Willis fűnyíró traktorját. Látta, hogy ott szerencsétlenkedik a szomszédban az akcióhős, aki már annyiszor megmentette a világot, de most nem boldogul. Ebből lett a kép, a *Zolika átmegy Bruce Willishez, és megcsinálja a fűnyírót pöcröffre*. A szűrőt kellett kitisztítani, az volt a gondja a traktornak. És megfestettem, ahogy tisztelete jeléül átadja a legendásan dzsuvás atlétatrikót a Bruce Willis a Zolikának. Azt mondta, egyszer majd lehozza megmutatni nekünk, de erre eddig még nem került sor.

Van nekünk egy exfocistánk, a Zete-ifiben játszott, a Tót Kettő Bé. Tizenháromszoros ifjúsági válogatott. Neki is derékba tört a karrierje egy sérülés miatt, ahogy nekem azon az örökre átkozott otellós hordón, azon a jajvörös őszön. A Dózsa-ifi ellen ripityára tört a térde, ezért nem lett focista a Tót Kettő Bé. Lecsúszott, elzüllött. El kellett adnia Egerszegen a házát, és ide költözött. Egy focistának nem nagyon van B-terve, nincs sok vészforgatókönyv sérülés esetére.

Vigaszul megfestettem a hűtőszekrénye mögé, ahogy *Legyőzzük a Barcelonát Tót Kettő Bé csapatkapitányságával*. Azt látjuk, ahogy a kapusunk, az Észidiszi, tudod, a villanyszerelő, nem vetődik még, pedig már száll felé a labda, de még nem ugrik, mert egész meccs alatt a kezében van egy gyógysör. Lakodalomban volt a Diszi az éjjel, a húga ment férjhez, a Bea. Dögös kis csaj az a

Bea, jól járt vele az a szakállas gutorföldi gyerek. Különben nem is tudta volna vállalni a meccset a nélkül a sör nélkül a kapusunk. És látjuk, ahogy megbotlik a Messi egy vakondtúrásban. Mi állunk nyerésre, mert feltámadtak az Aranycsapat tagjai, és zombiként visszatértek segíteni. Sebes Guszti bácsi legénysége a Barsza játékosainak a húsából falatozik. Zakariás Rakitic vádliját marcangolja, Bozsik Suárez archúsát tépi, Czibor leharapja Dembélé lábujjait. Észidiszi meg hezitál, hogy vetődjön-e. Ezt a vetődés előtti, hamleti „ugrani vagy nem ugrani”-t festettem meg. Nagyon dinamikus a pillanat, neked is tetszene. Nem baj, hogy nem szereted a focit, nem azon múlik. Itt az emberi hús, az inak, a bőr, az idegek, a csontok és a mozgás ábrázolása a lényeg, meg a zombik. Ne aggódj, el fogsz ájulni, amikor majd meglátod. Adj egy nagyfröccsöt, kérlek, most a két kicsi sok lenne, egy meg kevés, mert lehet ám szépen is inni, nem csak úgy ökör módjára.

A templom és a paplak titkos zugaiba meg szexuális fantáziákat álmodtam a falra. Megfestettem, hogy *Mit tennék a Zala szépével*, meg hogy *Mit tett velem a Rebeka, mikor úgy megtekert, hogy majdnem kimúltam végelgyengülésben*, meg a volt feleségemmel történt legemlékezetesebb kufircokat. Lesz nagy botrány, ha kiderül, de az még odébb van. A papnak majdnem elárultam, hátha segít rajta pár ilyen kép. Pompásan tudna rá maszturbálni. Szegény pap, gondolj csak bele, hogy mi mindent kell végighallgatnia. Kifejtik neki, hogyan dugták meg ezt vagy azt a nőt. Hova, mijére élveztek, és hányszor. Hogyan kívánták meg a szomszéd kamaszlányt, és mit csinálnának vele, ha átfújná a szél egy órácskára azt a kerek popsiját, és hogy a boltosnő melle között szeretnének megfulladni. Vagy a nők, ahogy odasusogják neki titkolt vágyaikat, hogy két férfival szeretnék, hogy milyen előjátékot imádnak, ki nyalja, hol nyalja, meddig nyalja őket, hogy mekkora farok a méretük. Hát a pap is ember, ivarszervekkel, hüllőaggyal rendelkezik ugyanúgy, mint mi. Milyen lehet neki, akinek aztán tényleg minden meg van tiltva, papíron pinastop és csókaszály van, milyen lehet neki ezeket végighallgatni, Gyöngyi? Nem isteni csoda, hogy egyik-másik megkezdi a ministránsokat…

És mikor nem tudok másnál, hát festek otthon. Vászonra. Az is muris kis történet lesz, mikor azokat megtaláljátok. Azokra ugyanis több időm van. Azok részletesebben ki vannak dolgozva, rétegzettebbek. Nekimentem a gyerekkorom emlékeinek újra. *Ifa-gumi-égetés tavasszal, naplementében*, *Gázpalackcsere, virággal*, *A kölcsön búvárszivattyú beüzemelése, kiscicával*, ezek készülnek majd el először. Parádés sfumatókkal, elementáris színekkel, oszkáros ecsetkezeléssel, több rétegben, szépen, lassan hordom majd fel a festéket. Talán évekig javítgatom majd őket. Sokat fogtok beszélni *A lány, akinek nincsen térereje* című képemről, meg *A fiú, aki elfelejtette a PIN-kódját* szívbe markoló víziójáról is.

A saját falamra meg csináltam egy festői világválogatottat, amin *A zsenik kifestik a házamat*. Ez egy trompe-l'oeil-os freskó. Az azt jelenti, hogy olyan, mintha leugrana a falról a kép, beránt, beszippant, ez a trompe-l'oeil. Szóval Rembrandt fent van a létra tetején, Van Gogh hozza neki a festékes vödröt, Picasso mossa az ecseteket, Leonardo meg elment sörért, őt nem látjuk, és ezt az egészet Banksy fújja spray-vel a falra oldalról, Jackson Pollock meg mindjárt telefröcsköli az egészet jazzes ritmusra.

Vannak már vázlatok a *Teszkós Vénusz*hoz, meg a *Lány, akinek ellopták a köldökpiercingjét a vadásai strandon* és az *Erdogant kitiltják a mohácsi Gazdaboltból* címűekhez is, és nagy erőkkel készülök a *Jézus és Szent József a Praktikerben* opusra, aztán vászonra álmodom majd, ahogy *Szent István a Kung Fu felvételére kényszeríti a magyarokat* és *Bruce Lee felnégyeli pár jól irányzott pörgő rúgással Koppányt*. Tele vagyok tervekkel! Ha időm engedi, még idén elkészülnek *A magyar miniszterelnök busó álarccal lepi meg a Ku-Klux-Klan vezetőjét, A Celebek felgyújtják az Országos Széchényi Könyvtárat* és a *Gázos Lőrinc rájön, hogyan kell tízezrest nyomtatni házilag* című képek is.

A művház padlásán meg találtam egy hatalmas üres felületet, amit senki nem lát, mert *A falu rossza* rég nem használt díszletei mögött van. Ide a *Panoráma '19* című hatalmas tablót csináltam, egy Oszkár-féle körképet. Látható először is, ahogy a terrorelhárítók harlekinkaticákat szorítanak ki Magyarországról. Három tank veszi körbe az utolsó katicákat Röszkénél, akik felszólításra sem hajlandók elhagyni a területet. A hátuk mögött azt próbálgatja a keresztényügyi miniszter, hogy tízből hányszor találja el a szír óvodásokat a magaslesről. Tőlük balra az ellenzékiek beszorulnak egy forgóajtóba, mert annyira balfaszok, hogy nem tudják eldönteni, ki lépjen be elsőnek, ezért mindenki egyszerre akar. A kép előterében a Klik munkatársai waldorfos diákokat kínoznak, a rendőrök meg buzikat pofoznak heteróvá az Oktogonon. Donald egészen véletlenül mexikói nők pináját markolássza a kerítésen keresztül, míg a kép másik szélén a jelenlegi összorosz cár, a rétesrajongó Vlagyimir ellenzéki újságírókat fog be a trojka elé, hogy végigrepítsék Szibéria friss haván. A kép középpontjában Juncker, a régi EU-elnök új máját kap pakisztáni gyerekektől, a magyar külügyminiszter meg tibeti szerzeteseket kerget terepjáróval a kínai kollégájával nagy egyetértésben, Angela, a Mutti lepkehálóval fogdossa a migránsokat Líbiában, akik nem is akarnak Berlinbe menni, de ő elviszi őket, és mellettük a Békemenetet látjuk a riói karnevál rezgő bulái közt masírozni, szomorú arccal, meg a meleg juhászok felvonulását a Hortobágyon, a Zala megyei országgyűlési képviselő göcseji bőségtállal lepi meg az idelátogató, idegen bolygóról érkezett tudósokat, van benne kolbász, az egerszegi Falumúzeum Zala felvágottból megformázva és akácméz is. Aztán azt is láthatjuk, hogy a Kicsi nem tud veszíteni, ezért legyőzi a beteg cigány gyerekeket a jótékonysági lábtengóbajnokság döntőjében. És a kép tetején a korona: az égből lenyúlva Isten kétezer forinttal

kiegészíti a közmunkások bérét, és téli tüzelőt küld nekik az angyalokkal. Rendes tőle, nem?

Látod, bizonygattam itt neked, hogy nem bánom, hogy nem lettem művész, ami igaz is, de ahogy újra elkezdtem festeni, hát, azért azt bevallom, hogy nagyon jó érzés, ahogy belelendülök, nekizuhanok és átélem. Nem okoskodom közben, hogy van-e valóság, tükröztetem vagy átformálom, torzítom vagy hűen ábrázolom, csak csinálom. Mert lehet csinálni nagyon elszállt absztrakciót, és lehet nagyon realistán is festeni, tökmindegy, mindkettő lehet igaz, ha őszinte. Szeretni kell a képet, amiben benne vagy, és akkor szép lesz.

És közben leszarom, hogy mit gondolnak a képről majd mások, nem számolok velük. Nem követek alkotói recepteket sem. Néha lassan, máskor meg nagy rössel és kurva nagy garral dolgozom. Lélekből kell jönnie a cuccnak, zsigerből kell kiszakítani, de észnél is kell lenni közben, ellenőrizni kell ezt a szárnyalást. Ha meg szarul sikerül, ki kell dobni, le kell törölni, vagy át kell variálni, nem szégyen az. És jöhet burjánozva vagy szikáran, vallásos tébolyból vagy ateista őrületből, egyre megy, csak fasza legyen. Na majd meglátod: kezedben van a tolvajkulcs, a vallomásom.

Nem hozom nyilvánosságra a festményeket, mert mi van, ha tényleg kurva jó, amit csinálok? Ne zárjuk ki ezt sem! Akkor egyből interjúkkal basztatnának, kiállítást akarnának, vagy csak bulvárszenzációt a háromfejű borjú mellé a tévébe: egy alkoholista szobafestő, aki művészi képeket fest kis falujában, a halál faszán! Nem a szerző a lényeg, hanem a mű, úgyhogy én erről kussolok, így döntöttem.

Hát szóval, ez volt eddigi életem. Gyorsabban elrepült, mint Kun Béla tizenkilencben. Örülök, hogy végül felbukkantál itt, te ismeretlen remekmű. Én most már nagyon rendben vagyok, annyi van, hogy jövő héten vissza kell mennem kontrollra a tüdőgondozóba, mert találtak valami foltot a múltkor a bal tüdőmön, ezt nem meséltem még? Mindegy, részletkérdés. Kérdeztem a dokit, hogy mész vagy diszperzit, de csak mosolygott, ne viccelődjön, Oszkár, mondta. Először elküldi szövettanra, nem lehet még tudni semmit, talán nincs gond, meglátjuk…

Jaj, aranyos vagy, de ne sírj, még nem biztos, hogy olyan nagy a baj, a kontrollon majd kiderül. Figyelj, én a cigit bármikor le tudom tenni. A piát meg már meséltem… az nem a tüdőbe megy, nem? Ha nem innék negyven éve, talán összeszedettebb lennék, de akkor meg nem hallottam volna ennyi érdekes történetet a kocsmáimban, és velem se történt volna ennyi minden… Így éltem laza, de vad ecsetvonásokkal, ennyi. Végül is festettem kastélyt, kunyhót, templomot, kuplerájt, múzeumot, nyilvános vécét, panaszkodni nincs okom. A gyerekkorom meg a lányaim gyerekkora miatt érdemes volt végigcsinálni. Jó volt a hideg sör nyáron, a forralt bor télen, a többi meg, az a pár nő, aki akadt, hab volt a tortán. És hogy a végén elkezdtem festeni, az meg a legnagyobb extra. Azért képzeld el, hogy milyen lenne, ha az én életemre alapulna egy vallás, miután majd egyszer meghalok. Nem festem az ördögöt a falra, dehogy festem, illetve dehogynem, de ne aggódj már, mellesleg jólesik, de ha időben csípik el, nem lehet baj, hetvenszázalékos a túlélés, ha nincs áttét, nyugi…

Szóval ha vallás alapulna az életemre, akkor szépen kifestett kocsmák lennének az osziánusok templomai, ott őriznék a Szent Ecseteket. És minden péntek este Oszi-mise lenne, ahol az életemből vett példabeszédekkel kábítanák a hívőket, akik közben vidáman biliárdoznának, kártyáznának, beszélgetnének, és egyáltalán nem figyelnének a prédikációra. Papolnának nekik arról, hogyan történt a balesetem, hogy annak mi a tanulsága, meg milyen csodás színeket tudtam kikeverni, és hogy nem hittem semmiféle túlvilágban, úgyhogy inkább mindenki próbálja magát jól érezni itt a Földön, és hagyjuk egymást békén. Ha valaki már nagyon nagy baromságokat óbégat, akkor menjünk odébb, ne hallgassuk, kerüljük, hagyjuk a picsába. Szeressük a szüleinket, ha megérdemlik, na meg a gyerekeinket. Nézzünk meg mindennap egy szép képet, egy filmet, vagy hallgassunk meg egy jó zenét, olvassunk valami frankót, vagy csak gondolkodjunk három percet: és ekkor körbevinnének egy tálca viszkit a legdrágábból.

Az élet lényege, hogy találjunk valami melót, miképpen Oszkár, mondaná a pap, és nézzük festői szemmel a hétköznapokat, mert ott van a szépség mindenütt. Ez a mi Istenünk, kedves testvérek, a szépség meg a jókedv, tenné még hozzá az a sakálrészeg Oszi-pap, a hívők meg inkább felhangosítanák a zenegépet, mert nekik senki ne mondja meg, hogyan kell élni. Hisz jó egy utolsó utáni kocsonyát találni az ablaktáblák között, mikor már azt hittük, elfogyott. Jó az első nagyfröccs nyáron, mikor egész nap nem engedett inni a főnök, és végre becsapódunk a jéghideg fémpulthoz, most menjetek békével, ámen, mondaná a Szeszsámán, de persze mindenki maradna. Aztán lennének ünnepek, de senkinek nem kellene megtartania azokat: Oszi születésnapja, névnapja, az első létrára menetel, az elvonón töltött negyven nap, és pálinkás Rembrandt-imádás minden második kedden, valamint az Oszi-lányok létezésének örömünnepe, Kálmán-bábu-égetés az adóév végén, meg Szent Szüzességtől Megfosztó Amália-napi búcsú júniusban. És ennek a vallásnak nem lennének szélsőségesei, mert senki nem tudná, hogy mik az alapelvek, hisz nem figyelnének oda. Ne sírj már, Gyöngyi!

Végül is kerestem sokat, kerestem keveset, éltem segélyen, bementem az elvonóra, kijöttem az elvonóról, a szüleim meghaltak, mindjárt nagypapa leszek, nyugdíjam nem lesz, amíg mozgok, addig úgyis pemzli lesz a kezemben, meg pia. Ha meg már nem mozgok, akkor már négy gyertya közt fogok napozni, akkor már nem kell nekem nyugdíj… végül csak megfestettem titokban, amire születtem! Ott van, vagy ott lesz valahol, ahogy vigyorog az a bakelitfekete doktor Fakum Maki, mert leitatták, mint egy falusi állatorvost, ott, ahogy remeg a sekrestyében zakatoló szívvel a Timót atya, mert őt még elvitte az ÁVO ötvenegyben, és látja a Muflon Laci éjjel, a hálószobájuk ablakából, hogyan túrja a

kertet egy zetorfejű vadkan, és tölti azokat a barokksárga muskotályokat meg a pompeji vörösöket. Ott fekszik a Tarzan Robi Marseille-ben, mint a halott Krisztus Mantegna vásznán. Ott vannak a hangyák, amint elkapnak, kinyírnak, aztán szétszerelnek egy lepkét, mint a pesti nép a Sztálin-szobrot ötvenhatban. Ott élteti a huszár ama dicső napjainkat, midőn Hungária nyergében Kossuth vala a habkönnyű sztárzsoké. Ott festi kékre a Lalika a falakat, a székeket, a szekrényeket, az evőeszközöket, a fogast, a tükröt, az ablaküveget, az ajtót és az ágyat, de még a tévét, a ruháit, a haját és a bőrét is. Ott ül a római trón helyett egy fatuskón második János Pál pápa, és kér még a szalonnából, és hozzá csípős paprikát eszik, jól megsózza a cumiparadicsomot, aztán a szarvaskolbászból is vág, meg még a ruszlit is betermeli, és egy egész fej lilahagyma is elfogy. Ott hörpölgetik az angol nyugdíjasok ehető csokipohárból a sherrit, és közben csak csillog a tenger, mint a ballagó lányok fogszabályzója májusban…

Na tényleg, ne keseredj el! Hiába beszéltem itt neked? Hát amint megszületünk, onnantól szöszöl rajtunk a halál, mint tót a pinán, aztán végül így vagy úgy, elvisz mindenkit a kaszás, tokkal-vonóval, mint a Gábor cigányok a vajszínű dácsiákat kilencvenötben, Gyöngyi, ne sírj!

Úgy lenne jó befejezni, ahogy a legenda szerint a kínai kolléga, aki a végén belépett a képébe, eltűnt benne, és a kép is eltűnt. Ez aztán a tiszta munka! Képzeld el, hogy festenék ide a kocsma falára egy szép, villogó, hiperrealista, böszme nagy székelykaput, aztán beugranánk, és pikkpakk a túloldalon lennénk az erdélyi havasokban, vagy a túlvilágon, esetleg a múltban, vagy a jövőben, vagy egy lakosztályban a Hiltonban, hűtött pezsgővel, és olyan friss szappannal, amin még látszik a felirat.